

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ
ΕΝΩΣΗ
ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ
ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΡΓΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ 113 ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

Αριθ. Αποφ. Πρωτοδικείου Αθηνών 1203/1933

Εργοληπτικόν βήμα

ΕΠΙ ...ΘΑΝΟΥ "ΚΡΕΜΑΜΕΝΟΙ"

ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΙ ΟΜΙΛΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

21η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΠΕΣΕΔΕ
Έτος - Ορόσημο για τον
τεχνικό κόσμο το 2019

Νικόλαος Σ. Σαββίδης

Μέλος ΑΕΠΠ

«Νομικά ζητήματα μέσα
από τις αποφάσεις της ΑΕΠΠ»

Δρ. Δημ. Σταθακόπουλος

Μέλος Δ.Σ της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ

Στράτος Σιμόπουλος

Πρώην Γ.Γ. Δημοσίων Έργων

Διέξοδος από την κρίση η

«κατασκευαστική διπλωματία»
στα Βαλκάνια!

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
Ένα δημόσιο κτίριο...
του 21ου αιώνα!

Ενεργειακή
Κοινότητα (Ε.Κοιν.)

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ Π.Ε.Σ.Ε.Δ.Ε.

Στρατηγική συνεργασία Autodesk & Esri

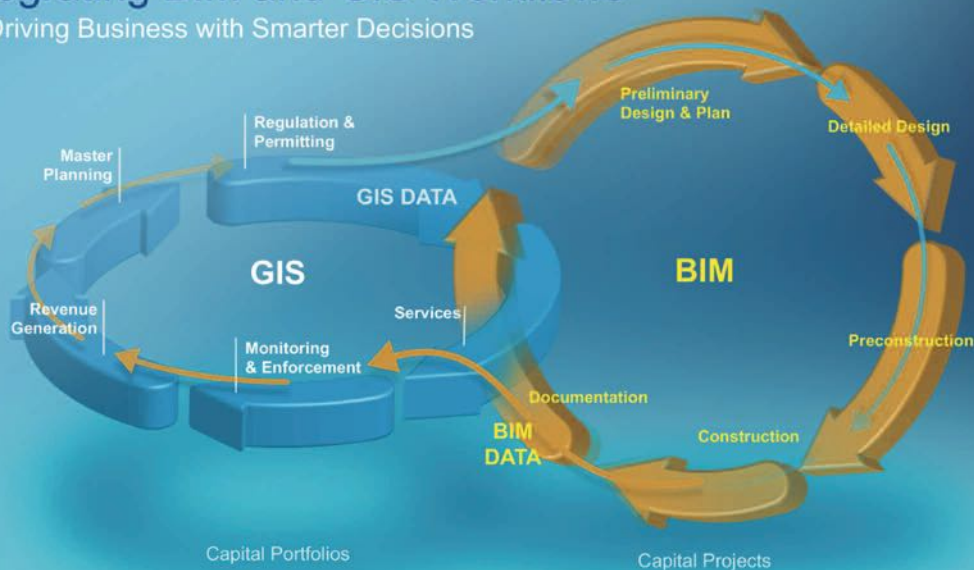
Partnering to Bring Together BIM & GIS

**Διασυνδέστε το GIS και το BIM και αξιοποιήστε
την δύναμη των δεδομένων σας**

Integrating BIM and GIS Workflows

Driving Business with Smarter Decisions

Για περισσότερες πληροφορίες

Marathon Data Systems

www.marathondata.gr - www.esri.com - e-mail: marathon@otenet.gr

Τηλ.: 210 6198866 - Fax: 210 6198825

Σαμαράς & Συνεργάτες
ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες για τις Τεχνικές Εταιρείες

**Προσανατολισμός
στον Πελάτη**

**Προσοχή στη
Λεπτομέρεια**

**Επιχειρηματική
Αριστεία**

**Αναπτυξιακή
Πορεία**

7

Εταιρείες

45

Τομείς
Δραστηριότητας

350

Επιστημονικοί
Συνεργάτες

3.500m²

Γραφεία &
Εγκαταστάσεις

5.500

Πελάτες

ΣΑΜΑΡΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

www.samaras-co.gr

DELTA
ENGINEERING
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

www.deltaengineering.gr

ΣΑΜΑΡΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Ε.Π.Ε.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

www.exypsamaras.gr

www.lever.gr

Pointers
PROPERTY SERVICES

www.pointers.gr

www.lever-learning.gr

ΓΕΩΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ
Σύμβουλοι Μηχανικοί

www.geometitiki.gr

ΤΕΥΧΟΣ 113

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

Κωδικός εντύπου 011271

ISSN 1105-4093

www.pesede.gr

Νέα, δραστηριότητες, νομικά και φορολογικά θέματα άμεσα και έγκυρα, από το χώρο εργασίας.

Διμηνιαία Έκδοση της ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Θεμιστοκλέους 4, 106 78 Αθήνα

τηλ: 210 3814735, 210 3838759

e-mail: secretary@pesede.gr www.pesede.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Π.Ε.Σ.Ε.Δ.Ε • ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ

ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ: Γιώργος Γάγαλης, Πρόεδρος ΠΕΣΕΔΕ.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Τάσος Γακίδης, Νομικός Σύμβουλος ΠΕΣΕΔΕ.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ - ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Βαγγέλης Μωυσής

ΕΚΔΟΤΗΣ: GOBLUEHELLAS ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ

e-mail: info@gobluehellas.org

www.gobluehellas.org

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ:

Κυριακή Ζαμπάρα

zabara@gobluehellas.org

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ: GOBLUEHELLAS.

Μέλη του Δ.Σ. της Π.Ε.Σ.Ε.Δ.Ε ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Γιώργος Γάγαλης, (τ. Πρόεδρος του ΣΠΕΔΕ Θεσ/νίκης & ΚΜ.). **Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:** Αριστοτέλης Μυλωνάς, (τ. Πρόεδρος του ΣΕΔΕ Καρδίτσας). **Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:** Μαρία Τσιομπάνου, (Πρόεδρος του ΣΠΕΔΕ Δ. Μακεδονίας). **ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:** Ευάγγελος Γαλάνης (τ. Πρόεδρος του ΣΠΕΔΕ Πατρών). **ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:** Κωνσταντίνος Κατσιδονιωτάκης (Πρόεδρος ΣΕΔΕ Λασιθίου). **ΤΑΜΙΑΣ:** Ε. ανουήλ Σινωπίδης (Πρόεδρος του ΣΠΕΔΕ Πιερίας). **ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ:** Βάρκας Ιωάννης (ΣΠΕΔΕ Δυτικής Μακεδονίας), Γαλάνης Στέργιος (ΣΕΔΕ Σερρών), Γρυλλάκης Αναστάσιος (Πρόεδρος ΣΠΕΔΕ Ηρακλείου), Δερμεντζόγλου Ιωάννης (ΣΠΕΔΕ Καβάλας), Ζωντανός Ηλίας (ΣΠΕΔΕ Μεσσηνίας), Καλογριδής Εμμανουήλ (Πρόεδρος ΣΠΕΔΕ Χανίων), Καλτσάς Νικόλαος (ΣΠΕΔΕ Φθιώτιδας), Καντζούκης Ιωάννης (ΣΕΔΕ Ηλείας), Κασικάρη Γεωργία (Πρόεδρος ΣΕΔΕ Θράκης), Κοτορένης Χρήστος (Πρόεδρος ΣΠΕΔΕ Καστοριάς), Κυρίτης Βάιος (Γεν. Γραμματέας ΣΕΔΕ Λάρισας), Λύρος Κωνσταντίνος (ΣΕΔΕ Μεσολογγίου - Ναυπάκτου), Μήτρου Ηρώ (Γενική Γραμματέας ΣΠΕΔΕ, Θεσσαλονίκης & Κεντρ. Μακεδονίας), Παπαβασιλείου Αναστασία (Πρόεδρος ΣΕΔΕ Άρτας), Παπαευαγγέλου Δημήτρης (Πρόεδρος ΣΕΔΕ Καρδίτσας), Ρουπακιάς Γεώργιος (ΣΕΔΕ Λάρισας), Αυγέρης Στέργιος (ΣΕΔΕ Σερρών), Τσιακίρης Απόστολος (Πρόεδρος ΣΕΔΕ Έβρου). **ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:** Γιώργος Γάγαλης, Μυλωνάς Αριστοτέλης, Μαρία Τσιομπάνου, Ευάγγελος Γαλάνης, Στέργιος Γαλάνης, Γιώργος Ρουπακιάς, Απόστολος Τσιακίρης, **ΕΞΕΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:** Ρούλιος Αντώνιος (Ρέθυμνο), Ορφανίδης Δημήτριος (Καβάλα), Πολιτίδης Θεοδώρας (Πτολεμαΐδα). **ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ:** Ιωάννης Γελαδάρης (Πιερίας). **ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:** Κουβουκλιώτης Φώτης (Θεσσαλονίκης & Κ.Μ.), Κουτράκης Δημήτρης (Ρέθυμνο), Μαντάς Πέτρος (Πάτρα).

Κερδίζοντας τον χαμένο χρόνο...	6
ΕΠΙ ...ΘΑΝΟΥ "ΚΡΕΜΑΜΕΝΟΙ" ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΙ ΟΜΙΛΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	8
21η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΠΕΣΕΔΕ Έτος - Ορόσημο για τον τεχνικό κόσμο το 2019	14
Νικόλαος Σ. Σαββίδης, Μέλος ΑΕΠΠ «Νομικά ζητήματα μέσα από τις αποφάσεις της ΑΕΠΠ»	20
Εισήγηση Δρα Δημ. Σταθακόπουλου Μέλος Δ.Σ της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ	25
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Στράτος Σιμόπουλος Πρώην Γ.Γ. Δημοσίων Έργων Διέξοδος από την κρίση η «κατασκευαστική διπλωματία» στα Βαλκάνια!	28
Τοπίο στην ομίχλη το μέλλον της «Εγνατία Οδός Α.Ε.»	32
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας Ένα δημόσιο κτίριο... του 21ου αιώνα!	37
Έργα δημοπράτηση	46
Ενεργειακή Κοινότητα (Ε.Κοιν.)	48
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ	52
Η ΓΩΝΙΑ ΤΗΣ Π.Ο.Ε.Μ.Δ.Υ.Α.Σ	54
Η ΓΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	56
Η ΓΩΝΙΑ ΤΗΣ Π.Ε.Δ.Μ.Η.Ε.Δ.Ε.	57
Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΣΜΕΔΕΚΕΜ	58
Η ΓΩΝΙΑ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ	60
ΝΟΜΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ	62
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ	70

Αεροκουρτίνες

400 διαφορετικοί τύποι

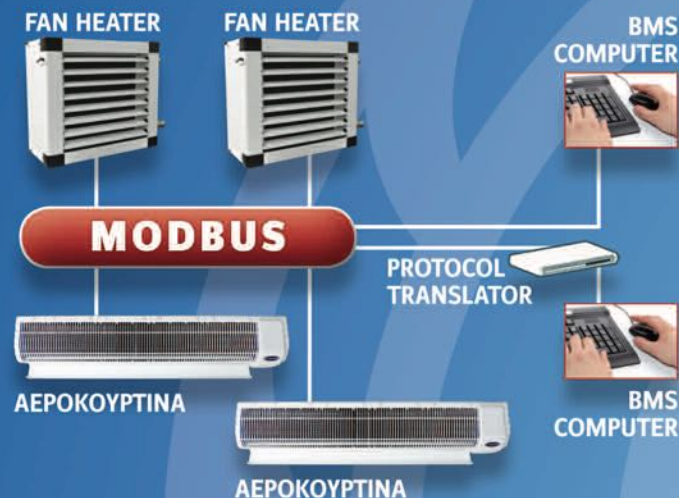
- Απλές
- Θερμαινόμενες με Ηλεκτρικές Αντιστάσεις
- Θερμαινόμενες με στοιχεία Θερμού ή - και Ψυχρού Νερού
- Οικονομικά Μοντέλα
- Μεγάλο Εύρος Παροχών και Ταχυτήτων Αέρα
- Έξυπνα και Ευέλικτα control
- Δυνατότητα δημιουργίας Έξυπνων Δικτύων με (ή χωρίς) την βοήθεια computer

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ (BMS)

Με πρωτόκολλο επικοινωνίας **MODBUS**,
(BACNET, LONWORKS, PROFIBUS κτλ)
και με τη βοήθεια της τεχνολογίας inverter.

ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΨΥΞΗΣ

ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΝΕΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΑΕΡΟΚΟΥΡΤΙΝΕΣ ΨΕΥΔΟΡΟΦΗΣ

18 Μοντέλα

Απλές, Θερμαινόμενες με Ηλεκτρικές Αντιστάσεις,
Θερμαινόμενες με στοιχεία
Θερμού ή - και Ψυχρού Νερού

FAN HEATERS

4 Μεγέθη

16 διαφορετικά μοντέλα
με εναλλάκτη θερμότητας
για Θερμό και Ψυχρό νερό.

Θερμική ισχύς από 7 έως 70kw.
Ψυκτική ισχύς από 5 έως 20kw.

ΟΛΕΦΙΝΗ Α.Ε.Β.Ε.

ΘΕΣΗ ΛΑΚΚΑ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ, ΜΕΓΑΡΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
Τ.Κ. 19 100, Τ.Θ. 3610

Τηλ.: 22960.27624, 23358, 23377, 23395, 23396

Fax: 22960.23361

www.olefini.gr - sales@olefini.gr

Γράφει η **Μαρία Τσιομπάνου**, Β' Αντιπρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ

Κερδίζοντας τον χαμένο χρόνο...

Αρχές της νέας χρονιάς και η σκέψη ενστικτωδώς, με τη δική της συνειρμική βούληση, καταχωρεί απολογισμούς της χρονιάς που πέρασε και σχεδιάζει τις επιθυμίες και τους στόχους της χρονιάς που ξεκινάει.

Θεωρητικά, στη χρονιά που πέρασε η χώρα μας βρέθηκε εκτός μνημονίων. Είναι όμως πράγματι έτσι ; Η Ελλάδα βγήκε από το μνημόνιο από τον Αύγουστο του 2018 αλλά μέχρι και σήμερα παραμένει μακριά από τις διεθνείς αγορές. Τα επιτόκια δανεισμού παραμένουν απαγορευτικά υψηλά, η οικονομία της χώρας παραμένει βαλτωμένη σε μία υποτυπώδη – και επίσης θεωρητική – ανάπτυξη, το τραπεζικό σύστημα εξακολουθεί να υπολείπεται και η κυβέρνηση συνεχίζει να συρρικνώνει κατά εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ το πολυπαθές Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για να ενισχύσει το αντιαναπτυξιακό πλεόνασμα – μαμούθ. Οι πολίτες της χώρας καθλούνται να επιβιώσουν με πετσοκομμένους μισθούς, είτε ανήκουν στο δημόσιο τομέα και ακόμη περισσότερο όσοι ανήκουν στον ιδιωτικό, και η χώρα συνεχίζει να αιμορραγεί από τη διαφυγή του επιστημονικού και όχι μόνο δυναμικού της στο εξωτερικό ως η μόνη προοπτική του Έλληνα για μία αξιοπρεπή και με μέλλον διαβίωση.

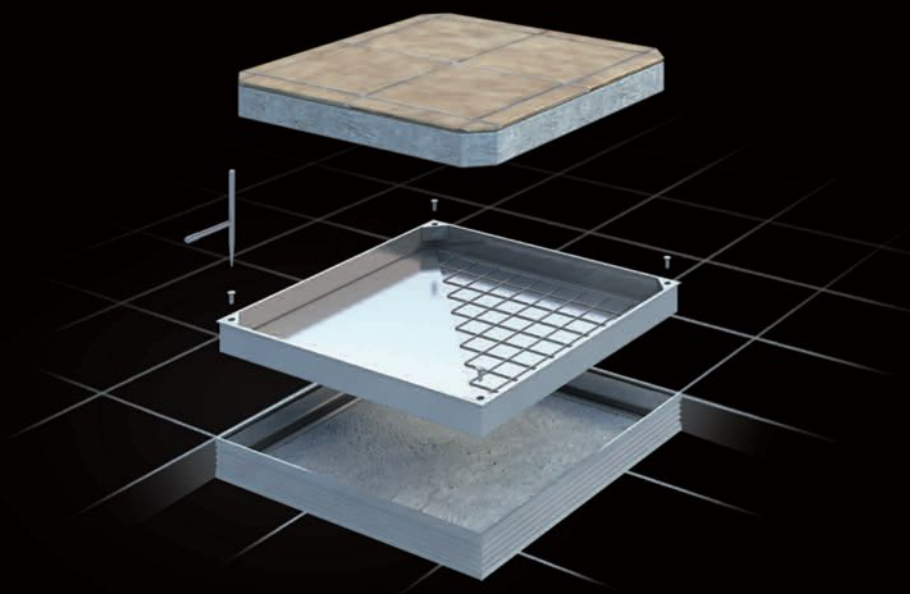
Η δε έναρξη της νέας χρονιάς εκρηκτική και κυρίως κωμικοτραγική, όπως ακριβώς ταιριάζει σε έναν μεσογειακό λαό όπως εμείς. Το πολιτικό προσκίνητο αλλά και το παρασκήνιο, σε μία χρονιά έντονου και παρατεταμένου προεκλογικού χαρακτήρα, δίνει τη δική του παράσταση με τρόπο πρωτόγνωρο και θλιβερό, δημιουργώντας στους θεατές του, εμάς τους Έλληνες πολίτες, πιο έντονο το αίσθημα της αστάθειας και της αβεβαιότητας. Και φυσικά το φόβο ότι η χώρα μας για μία ακόμη φορά θα βρεθεί σε αδιέξοδο. Αυτό που πρέπει όλοι μας να συνειδητοποιήσουμε ότι το πρόβλημα δεν ήταν ποτέ θέμα προσώπων παρά σε ελάχιστες εξαιρέσεις.

Το ζητούμενο είναι η αλλαγή νοοτροπίας. Μόνο αλλά μόνο τότε μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα κερδίσουμε το χαμένο χρόνο της τελευταίας δεκαετίας.

Τα βήματα που πρέπει να γίνουν είναι λίγο πολύ γνωστά σε όλους μας. Πρέπει να ασκήσουμε την αυτοκριτική μας με θάρρος και εντιμότητα, να ζητήσουμε εμείς οι ίδιοι οι πολίτες την ενθάρρυνση της αξιοκρατίας και της υγιούς επιχειρηματικότητας, να δοθούν ευκαιρίες στους νέους να αναπτύξουν τις καινοτόμες ιδέες τους, να καθιερωθεί ένα δίκαιο και σταθερό φορολογικό σύστημα που δε θα κλέβει τους πολίτες αλλά και που θα επιτρέπει το κράτος να ασκήσει την αναγκαία κοινωνική του πολιτική και τέλος ένα νέο εκπαιδευτικό σύστημα αντάξιο της ιστορίας αυτής της χώρας.

Όλα αυτά όμως θα παραμείνουν «όνειρα θερινής νυκτός» σε συνθήκες μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων, έντονου διχασμού και ατομικισμού, όπως δυστυχώς δείχνει να εξελίσσεται η νέα χρονιά. Μόνο που φέτος θα δοθεί η ευκαιρία σε όλους τους Έλληνες πολίτες να αποφασίσουν σε ποια χώρα θέλουν να ζήσουν με την ψήφο τους. Ας αναλογιστούμε επομένως όλοι μας μια καλύτερη Ελλάδα, ας αξιολογήσουμε με σοβαρότητα τις επιλογές που μας δίνονται και ας πράξουμε ανάλογα · το σημαντικότερο όμως είναι όλα αυτά να γίνουν με αίσθημα αλληλεγγύης, που δυστυχώς το έχουμε εγκαταλείψει εδώ και καιρό.

Αόρατα Καλύμματα Αλουμινίου

Αποτελούν αναμφισβήτητη την **κορυφαία επιλογή** γιατί συνδυάζονται απόλυτα με όλα τα αρχιτεκτονικά στοιχεία και τον περιβάλλοντα χώρο που θα τοποθετηθούν.

Μπορούν να επενδυθούν με πέτρα, πλακίδια, κυβόλιθους, χλοοτάπητα, μάρμαρο, ξύλο, ή όποιο άλλο υλικό επιθυμείτε.

Μια καινοτομία στα καλύμματα φρεατίων, αφού μετά την εγκατάσταση τους είναι **πραγματικά αόρατα!**

We make the difference

Κατασκευάζονται με προφίλ αλουμινίου ETEM

50 years of experience

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΣΙΑΓΚΡΗΣ Ε.Π.Ε
Νεότητας 29, Αιγάλεω, Τηλ.: 210 34 60 595
email: sales@ias.net.gr • www.ias.net.gr

ΕΠΙ ...ΘΑΝΟΥ “ΚΡΕΜΑΜΕΝΟΙ” ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΙ ΟΜΙΛΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για
τις στρεβλώσεις στην αγορά και ο διορισμός
της νέας Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού

Σε επαγρύπνηση έχει θέσει τον τεχνικό κόσμο και δη τις εργοληπτικές εταιρείες και τους μεγάλους κατασκευαστικούς ομίλους, ο διορισμός της πρώην προέδρου του Αρείου Πάγου κ. Βασιλικής Θάνου, στην προεδρία της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Ο κλάδος, στάθηκε διακριτικά αμέτοχος στο δημόσιο διάλογο και στην -κυρίως- πολιτική αντιπαράθεση που «πυροδότησε» ο εν λόγω διορισμός και φυσικά, ουδέποτε υιοθετήθηκε από εκπροσώπους του, η κριτική και οι ανησυχίες που εκδηλώθηκε, σχετικά με τα κίνητρα επιλογής της συγκεκριμένης δικαστικού, που αντιμετωπίζεται από μερίδα της αντιπολίτευσης ως πρόσωπο εκ προοιμίου συντασσόμενο με την υπεράσπιση μιας σειράς επιλογών της κυβέρνησης και δη του πρωθυπουργού.

Είναι ωστόσο γεγονός, ότι ο διεθνής αντίκτυπος της συγκεκριμένης απόφασης, δεν μπορεί να περνά απαρατήρητος, αφού στην φετινή έκθεσή της η Διεθνής Διαφάνεια αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι, ο πρόσφατος διορισμός της Βασιλικής Θάνου στην Επιτροπή εγείρει ανησυχίες για σύγκρουση συμφερόντων, δεδομένου ότι υπήρξε διορισμένη, στενή σύμβουλος του πρωθυπουργού. Σημειώνει δε, ότι **«ο διορισμός τελικά αμφισβητεί την ίδια την ανεξαρτησία του θεσμικού οργάνου».** Είναι ωστόσο γεγονός, ότι σε συνάρτηση με την πρόσφατη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες που παρουσίασε το **«Εργοληπτικών Βήμα»** εκτενώς στο τεύχος 112, **μεγάλοι κατασκευαστικοί όμιλοι της Ελλάδας, βρίσκονται πλέον... «επί θάνου κρεμώμενοι».**

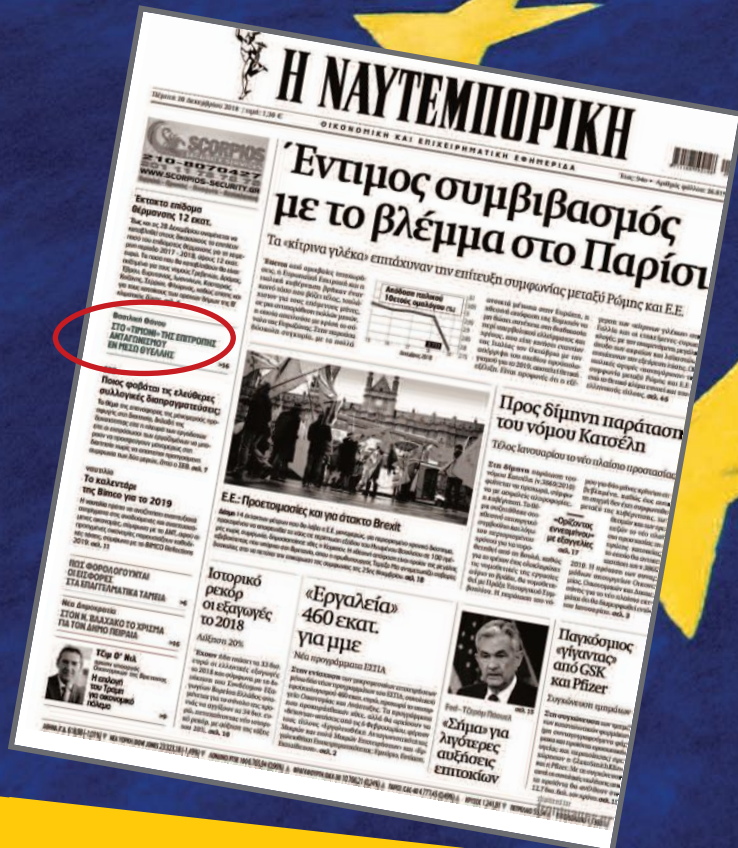
Η απλή συνεπαγωγή είναι η εξής:

1ον) Η εν λόγω απόφαση του Ευρωπαϊκού

Δικαστηρίου και οι συνδυαζόμενες Ευρωπαϊκές Οδηγίες, προβλέπουν κυρώσεις αποκλεισμού από διαγωνισμούς ανάθεσης δημοσίων έργων για εταιρείες που καταδικάστηκαν ως συμμετέχουσες σε συμπράξεις που αποσκοπούσαν στην στρέβλωση των όρων του υγιούς ανταγωνισμού (έως και πέντε έτη από την ημέρα της καταδίκης).

2ον) Μεγάλοι κατασκευαστικοί όμιλοι της Ελλάδας, έχουν καταδικαστεί (και έχουν αποδεχτεί την καταδίκη) για συμμετοχή σε τέτοιες συμπράξεις, καταβάλλοντας σχετικά πρόστιμα.

3ον) Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, ως Ανεξάρτητη Αρχή, έχει την αρμοδιότητα να δρομολογήσει την επιβολή περαιτέρω κυρώσεων έως και τον αποκλεισμό από τις δημόσιες συμβάσεις, στις εταιρείες που -κατά την κρίση της Επιτροπής- δεν πραγματοποιήσαν όλα τα προβλεπόμενα από τη νομολογία και τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, ώστε να θεωρηθεί πως συμμορφώθηκαν και μπορούν να λάβουν μέρος σε διαγωνι-

σμούς χωρίς το φόβο επανάληψης των κακών πρακτικών του παρελθόντος. Ή, αντιθέτως, μπορεί απαλλάξει τις εν λόγω εταιρείες από τον κίνδυνο ενός τέτοιου αποκλεισμού, αν εκτιμήσει ότι η εταιρεία έλαβαν επαρκή μέτρα που αποδεικνύουν τη συμμόρφωσή τους και την έμπρακτη δέσμευσή τους να μην επαναλάβουν κακές πρακτικές.

Γίνεται σαφές από το νομοθετικό πλαίσιο σύστασης και λειτουργίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η Βαρύνουσα θέση της, όσον αφορά τη διασφάλιση της εφαρμογής των προβλέψεων της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Οδηγιών, αφού βάσει αυτού η Επιτροπή:

- Διαπιστώνει την ύπαρξη συμπτωμάτων επιχειρήσεων που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1 παρ. 1 ν. 3959/11.
- Αποφασίζει την απαλλογική συμπτωμάτων

ξων που περιορίζουν τον ανταγωνισμό, αλλά έχουν θετικά οικονομικά αποτελέσματα, είναι προς όφελος του καταναλωτή, δεν δημιουργούν προϋποθέσεις κατάρνησης του ανταγωνισμού και δεν δεσμεύουν υπέρμετρα τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1 παρ. 3 ν. 3959/11.

- Διαπιστώνει την καταχρηστική συμπεριφορά επιχειρήσεων με δεσπόζουσα θέση στην αγορά κατ' εφαρμογή του άρθρου 2 ν. 3959/11.
- Ελέγχει προληπτικά την επίδραση στον ανταγωνισμό συγκεντρώσεων επιχειρήσεων κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 5 - 10 ν. 3959/11.
- Επιδίδει κυρώσεις σε περιπτώσεις παράβασης των διατάξεων του ν. 3959/11.
- Λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα, όταν πιθανολογείται παράβαση των άρθρων 1, 2 και 11 ν. 3959/11.
- Εξετάζει μετά από αίτημα του Υπουργού Ανάπτυξης ή αυτεπάγγελτα συγκεκριμένο κλάδο της ελληνικής αγοράς και, εφόσον

διαπιστώσει ότι στο συγκεκριμένο κλάδο δεν υπάρχουν συνθήκες αποτελεσματικού ανταγωνισμού, μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή της, να λάβει κάθε απολύτως αναγκαίο κανονιστικό μέτρο που αφορά τη διάρθρωση της αγοράς και αποσκοπεί στη δημιουργία συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

- Γνωμοδοτεί επί θεμάτων ανταγωνισμού όταν της ζητηθεί από τον Υπουργό Ανάπτυξης ή οποιονδήποτε άλλο αρμόδιο Υπουργό ή από ενώσεις επιμελητηρίων, βιομηχανικών και εμπορικών συλλόγων.
- Εφαρμόζει τις διατάξεις των άρθρων 101 και 102 της Συνθ. ΛΕΕ.
- Συνεργάζεται στενά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις άλλες Αρχές Ανταγωνισμού των άλλων Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας του ανταγωνισμού.
- Παρακολουθεί την εκτέλεση των αποφάσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, των υπουργικών αποφάσεων και των δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται στις περιπτώσεις προσβολής των προηγούμενων αποφάσεων.

μένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτώματων».

«Επί Θάνου κρεμάμενες» λοιπόν οι επιχειρήσεις που έχουν καταδικαστεί τα τελευταία χρόνια για σχετικές παραβάσεις, καθώς η Επιτροπή Ανταγωνισμού, υπό τη νέα πρόεδρο, έχει την αρμοδιότητα να κρίνει κατά πόσον συνιστούν συμμόρφωση με τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις άρσης των κυρώσεων, οι ενέργειες στις οποίες έχουν προβεί.

Με δεδομένο, ότι τέτοιες επιχειρήσεις ήδη μετέχουν σε διαγωνιστικές διαδικασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη, η κατά περίπτωση παρέμβαση, ερμηνεία και κρίση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, μπορεί να προστατέψει (ή μη) τις ίδιες τις ελεγχόμενες εταιρείες από έναν άδικο αποκλεισμό που θα θέσει σε ενδεχόμενο κίνδυνο τη βιωσιμότητά τους και τη βιωσιμότητα θέσεων εργασίας σε αυτές.

Παράλληλα, όμως, μπορεί να προστατέψει τις ίδιες τις διαγωνιστικές διαδικασίες από τον κίνδυνο να καταστούν ευάλωτες σε προσφυγές και χρονοβόρες νομικές εμπλοκές, με προφανείς συνέπειες: αφενός την παράταση του προβλήματος που τα κατά περίπτωση έργα προορίζονται να επιλύσουν προς όφελος του κοινωνικού συνόλου, αφετέρου τον κίνδυνο να χαθούν κονδύλια, ή να βρεθεί η χώρα υπό όλοιο για ελλιπή αντιμετώπιση προβληματικών φαινομένων.

Αντιλαμβάνεται κανείς, ότι η ορθή και απαλλαγμένη από πολιτικές σκοπιμότητες και επιρροές άσκηση των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, μπορεί να διασφαλίσει την προστασία του Δημοσίου Συμφέροντος, τόσο υπό την έννοια της εμπέδωσης της φερεγγυότητας και νομικής εγκυρότητας των διαγωνιστικών διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων έργων, όσο και υπό την έννοια της προστασίας του κοινωνικού συνόλου και των φορολογουμένων από τις πιθανές επιπτώσεις της απουσίας τους.

Όσον αφορά στις προϋποθέσεις άρσης του αποκλεισμού συμμετοχής σε διαγωνισμούς των καταδικασθέντων για πρακτικές στρεβλώσεων της αγοράς εταιρειών, η σχετική Ευρωπαϊκή Οδηγία (2014/24), προβλέπει: «Θα πρέπει, ωστόσο, να επιτρέπεται στους οικονομικούς φορείς να υιοθετούν μέτρα συμμόρφωσης με στόχο την άρση των συνεπειών τυχόν ποινικών αδικημάτων ή παραπτώματων και την αποτελεσματική πρόληψη των παρανομιών.

Τα εν λόγω μέτρα μπορεί να συνίστα-

νται ιδίως σε μέτρα που αφορούν το προσωπικό και την οργάνωση, όπως είναι η διακοπή όλων των δεσμών με πρόσωπα ή οργανισμούς που εμπλέκονται στην παράνομη συμπεριφορά, κατάλληλα μέτρα αναδιοργάνωσης προσωπικού, η εφαρμογή συστημάτων υποβολής εκθέσεων και ελέγχου, η δημιουργία δομής εσωτερικού ελέγχου για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης και η έγκριση εσωτερικών κανόνων ευθύνης και αποζημίωσης.

Όταν τα εν λόγω μέτρα προσφέρουν επαρκείς εγγυήσεις, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν θα πρέπει πλέον να αποκλείεται για αυτούς τους λόγους και μόνον.»

Επίσης ορίζεται, ότι για την αποφυγή αποκλεισμού από τις διαγωνιστικές διαδικασίες, «ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για τυχόν ζημιές που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκρι-

S800A Beyond Imagination

All GNSS signals included, ATLAS capability

- The GNSS Global Correction Service for precise positioning around the world
- No RTK base station or RTK network required
- The receiver is able to continue generating precise positions up to 20 minutes in case it loses the land based RTK correction source
- Three different correction levels depending of your required accuracy

H100

1 m 95% (50 cm RMS)

H30

30 cm 95% (15 cm RMS)

H10

8 cm 95% (4 cm RMS)

www.stonex.it

ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΠΛΗΡΕΣ ΠΑΚΕΤΟ 145€ ΜΕ ΦΠΑ

USB Token Gemalto

Ασφαλής Διάταξη Δημιουργίας ψηφιακής Υπογραφής (ΑΔΔΥ) Gemalto.

Ελεγμένο από την ΑΠΕΔ για συμβατότητα με την υποδομή του ΕΡΜΗΣ (Gemalto IDClassic 340/USB token).

Στην συσκευή αυτή μπορούν να αποθηκευτούν ψηφιακά πιστοποιητικά, όπως αυτά που εκδίδει η Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου (ΑΠΕΔ) μέσω του ΕΡΜΗΣ.

Συμβατό με όλα τα λογισμικά όπως Acrobat, Microsoft Word, Βοηθός Μηχανικού HelpSign.

47€ +24% ΦΠΑ = 58,28€

Λογισμικό ψηφιακής υπογραφής

Λογισμικό Βοηθός Μηχανικού HelpSign.

Το λογισμικό αυτοματοποιεί την διαδικασία υπογραφής αρχείων DXF για τα κτηματολογικά διαγράμματα καθώς και των αρχείων PDF.

Αυτόματη δημιουργία αρχείου υποβολής από το σχέδιο .DWG (Δημιουργία hashcode SHA512, Δημιουργία του pdf με το hashcode SHA512, Υπογραφή του αρχείου pdf, Αυτόματη δημιουργία του αρχείου .ZIP που θα υποβληθεί)

Επιπλέον δυνατότητες:

- Αυτόματη εγκατάσταση πιστοποιητικών ΑΠΕΔ
- Εξαγωγή πιστοποιητικού .CER για ανέβασμα στο σύστημα του ΤΕΕ
- Αυτόματη ενημέρωση

60€ +24% ΦΠΑ = 74,40€

Υπηρεσία Εγκατάστασης Ψηφιακής Υπογραφής

Υπηρεσία εγκατάστασης της ψηφιακής υπογραφής στο USB Token.

Η εγκατάσταση της ψηφιακής υπογραφής μπορεί να γίνει πολύ χρονοβόρα διαδικασία καθώς απαιτεί συγκεκριμένες εκδόσεις λογισμικού και πλήθος εξειδικευμένων ρυθμίσεων.

Απαλλαγείτε από την ταλαιπωρία της εγκατάστασης της ψηφιακής υπογραφής αναθέτοντας την εγκατάσταση στα έμπειρα στελέχη της CivilShop.

40€ +24% ΦΠΑ = 49,60€

Έτος - Ορόσημο για τον τεχνικό κόσμο το 2019

21η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΠΕΣΕΔΕ

Η ανάγκη να αναλάβει ο τεχνικός κόσμος πρωτοβουλίες επί των διεργασιών που τον αφορούν, προκειμένου ο κατασκευαστικός κλάδος να αξιοποιήσει τις ίδιες του τις δυνάμεις για να βγει γρηγορότερα από την κρίση, χωρίς να περιορίζεται σε καρτερική αναμονή των κινήσεων της Πολιτείας, αποτέλεσε κοινό τόπο των συμμετεχόντων στην 21η Συνδιάσκεψη Προεδρείων Συνδέσμων της ΠΕΣΕΔΕ, που πραγματοποιήθηκε στις 14-15 Δεκεμβρίου 2018 στο ξενοδοχείο Τιτάνια, με γενικό θέμα, «αναζητώντας το μέλλον, ασφυκτιώντας στο παρόν».

Η Συνδιάσκεψη ανέδειξε τον κομβικό χαρακτήρα το τρέχοντος έτους για μια σειρά ζητημάτων που αφορούν το μέλλον του κλάδου, ενώ αποτέλεσε ευκαιρία ενημέρωσης των μελών των Συνδέσμων σε μια σειρά ειδικών θεμάτων (φορολογικών, νομικών, ασφαλιστικών, κ.α.) που σε αρκετές περιπτώσεις μεταβάλλουν σημαντικά το τοπίο και τους όρους δραστηριοποίησης των τεχνικών εταιρειών σε μια συρρικνωμένη αγορά, που καθιστά ιδιαίτερα πιεστικό τον ανταγωνισμό.

Ο δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω και μέλος της Ανεξάρτητης Αρχής Προδικαστικών Προσφυγών κ. **Νικόλαος Σαββίδης**,

αναφέρθηκε στον καίριο ρόλο που – όπως είπε – έχει η ΑΕΠΠ στο καινούργιο μοντέλο έννομης προστασίας κατά το προσυμβατικό στάδιο των δημοσίων συμβάσεων, το οποίο είναι διαφορετικό στη δομή του από το προϊσχύσαν, συνδυάζοντας την εξωδικαστική και δικαστική επίλυση των αναφυόμενων διαφορών.

«Η απόλυτη επιτυχία του εγχειρήματος θαρρώ πως θα έχει επιτευχθεί όταν, μετά από καιρό, για ζητήματα που θα έχουν επιλυθεί από την ΑΕΠΠ και τα Δικαστήρια της χώρας, θα εγείρονται όλο και λιγότερες αιτήσεις παροχής έννομης προστασίας.

Γιατί, ακριβώς, θα έχει εμπεδωθεί στους φορείς και τις αρχές πνεύμα ασφάλειας δικαίου», τόνισε μεταξύ άλλων «Αν λάβει κανείς υπόψη του ότι επί του συνόλου των Αποφάσεων της ΑΕΠΠ, πάνω από 1500, χαμηλό ποσοστό αυτών έχει προσβληθεί και από αυτό, σε ακόμη μικρότερο

ποσοστό τα Δικαστήρια της χώρας έχουν διαλάβει διαφορετικές κρίσεις, η μελέτη από τους εμπλεκόμενους στη δημόσια σύμβαση φορείς, κρίσιμων νομικών ζητημάτων του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων μέσα από τις αποφάσεις της ΑΕΠΠ αποκτά ιδιαίτερη σημασία.»

Ο κ. **Δημήτρης Σταθακόπουλος**, μέλος της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δη-

μοσίων Συμβάσεων, παρέχει απαντήσεις σε μια σειρά επίκαιρων ερωτημάτων, που σχετίζονται με τις διαδικασίες κατακύρωσης διαγωνισμών και τις υποχρεώσεις των προσωρινών αναδόχων, τον χρόνο της ένορκης βεβαίωσης που προσκομίζεται σε αντικατάσταση του πιστοποιητικού του ΣΕΠΕ, τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η αναθέτουσα αρχή ζητά επικαιροποιημένα δικαιολογητικά του άρθρου 80 του Ν. 4412/2016, τις ανοιχτές διαδικασίες για τη σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων.

Ο ίδιος σημείωσε, ότι η 21η Συνδιάσκεψη της ΠΕΣΕΔΕ, αποτυπώνει όχι μόνο το κλίμα στον κλάδο, αλλά και την αγωνία όλων των παραγωγικών φορέων της χώρας μετά από οκτώ χρόνια ύφεσης.

Ο κ. **Αντώνης Κατσώνης**, Γενικός Διευθυντής Υδραυλικών, Λιμενικών και Κτιριακών Υποδομών ΠΤΥ **αναφέρθηκε στην εμπειρία από την εφαρμογή του Ν.**

4412/2016 και ιδιαίτερα στις προβλέψεις του Π.Δ. για το Μητρώο Επιχειρήσεων Παραγωγής Τεχνικών Έργων (ΜΗΤΕ).

Στο Μητρώο Επιχειρήσεων Τεχνικών Έργων (ΜΗ.Ε.Τ.Ε.) εγγράφονται οι ατομικές επιχειρήσεις και τα νομικά πρόσωπα, που έχουν έδρα στην Ελλάδα και έχουν ως αντικείμενο, σύμφωνα με το καταστατικό τους, την εκπόνηση ιδιωτικών και δημοσίων μελετών, την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών συμβούλου δημοσίων και ιδιωτικών έργων και την κατασκευή δημοσίων και ιδιωτικών έργων

ή έργων παραχώρησης ως ανάδοχοι, υπεργολάβοι ή τρίτοι συνεργαζόμενοι καθ' οιονδήποτε τρόπο με αυτούς.

Το ΜΗ.Ε.Τ.Ε. περιλαμβάνει τα παρακάτω Μπρώα:

- Μπρώο Μελετητικών Επιχειρήσεων
- Μπρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων
- Μπρώο Επιχειρήσεων Συμβούλων Διοίκησης - Διαχείρισης Έργων.
- Μπρώο Επιχειρήσεων Τεχνιτών και λοιπών τεχνικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων.

Ο κ. Κατσώνης **αναφέρθηκε αναλυτικά στις προϋποθέσεις εγγραφής στα εν λόγω μπρώα**, ενώ σημείωσε το **όφελος από την ανάπτυξη του Ηλεκτρονικού Μπρώου Συντελεστών Παραγωγής Δημοσίων και Ιδιωτικών Τεχνικών Έργων (ΜΗ.Τ.Ε.)**.

Τόνισε πως αυτό είναι πολυαπλό, καθώς βασικοί ωφελοούμενοι είναι τόσο η δημόσια διοίκηση (η αρμόδια υπηρεσία τήρησης των Μπρώων και οι περίπου 3.000 αναθέτουσες αρχές της χώρας), όσο και τα φυσικά πρόσωπα (μελετητές, κατασκευαστές, τεχνίτες) και οι οικονομικοί φορείς (μελετητικές εταιρείες, εργοληπτικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις τεχνιτών κ.ά.).

Η πρόεδρος της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ κ. **Αντωνία Μοροπούλου** τόνισε ότι **βρισκόμαστε σε μία κομβική στιγμή για τη διαχείριση του μέλλοντος του τεχνικού κόσμου**: «Κατ' αρχάς έχουμε αναθεωρήσει τον πειθαρχικό κώδικα για

πρώτη φορά μετά το 1973 και στείλαμε την απόφαση στον αρμόδιο υπουργό για να γίνει νόμος του κράτους, ενώ αυτή τη στιγμή έχουμε στα χέρια μας ένα σημαντικό εργαλείο, πρώτη φορά μετά το 2014, όταν με τον πολυνόμο των μνημονίων καταργήθηκαν τα επαγγελματικά δικαιώματα των μηχανικών. Έχουμε το ΠΔ 99 του 2018 που ρυθμίζει την πρόσβαση όλων των βασικών ειδικοτήτων των μηχανικών στις επαγγελματικές δραστηριότητες.

Μπορούμε, πλέον, παρά τις στρεβλώσεις που παραμένουν, να παρέμβουμε στην άσκηση του επαγγέλματος. Αυτό σημαίνει ότι το ΤΕΕ οφείλει μέσα από τη ρύθμιση των Μπρώων για τις μελέτες και τις κατασκευές, να διαμορφώσει το νέο πεδίο της άσκησης του επαγγέλματος.

Και αυτό θα το κάνει **μεταφέροντας τις θέσεις που θεσμικά οι φορείς του τεχνικού κόσμου θέλουν να διατυπώσουν για μια ενιαία διαχείριση**.

Ο Πρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ ο **Γιώργος Γάγαλης**, είναι μέλος της Επιτροπής Μπρώων της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ και

αναμένουμε μια επιτελική δουλειά σε συνεργασία με την Πολιτεία, που όμως έχει ένα μεγάλο κενό. Αυτό προσπαθούμε να το θεραπεύσουμε με την προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου του ΤΕΕ στις σύγχρονες συνθήκες.

Για τον απλό λόγο, ότι ναι μεν είναι αναγνωρισμένος ο ρόλος του ΤΕΕ ως τεχνικού συμβούλου της Πολιτείας, αλλά

αυτό δεν ισχύει στην πράξη. Γιατί μέσα από τη μεταρρύθμιση των δομών του Κράτους, το ΤΕΕ έχει απολέσει το βήμα και τη συνδιαμόρφωση σε πολλά επίπεδα, όπως και στη χάραξη στρατηγικής φορέων και στη συνδιαμόρφωση αναπλήσεων και σχεδιασμού των πόλεων, σε πάρα πολλά πεδία όπου ο νομοπαρασκευαστικός του ρόλος αμφισβητείται και σε πολλά συμβούλια στα οποία δεν μετέχει.

Αυτός είναι ο βασικός λόγος που θέλουμε να αλλιάξουμε το θεσμικό πλαίσιο του ΤΕΕ και πιστεύω ότι στην επόμενη Αντιπροσωπεία, στις 23 Φεβρουαρίου, θα έχουμε θετικά αποτελέσματα στην κατεύθυνση αυτή, σε συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία.»

Ο Πρόεδρος του ΤΜΕΔΕ κ. **Κωνσταντίνος Μακέδος** σημείωσε ότι **«πρέπει**

να λύσουμε τα θέματα της καθημερινότητας και πρέπει να προχωρήσουμε γοργά, αλλά δεν πρέπει να χάσουμε τη μεγάλη εικόνα, γιατί αν χάσουμε τη μεγάλη εικόνα, δε θα μπορέσουμε να προχωρήσουμε ουσιαστικά στο εσωτερικό και να είμαστε ανταγωνιστικοί και στο εξωτερικό».

Ο ίδιος πρόσθεσε: «Τα δεδομένα έχουν αλλιάξει, όταν μιλάμε για την 4η Βιομηχανική Επανάσταση, όταν μιλάμε για τις «έξυπνες» πόλεις, όταν μιλάμε για τις διεθνείς δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η χώρα για την κλιματική αλλαγή, και με βάση τις οποίες πρέπει να πετύχει συγκεκριμένους στόχους.

Αν εμείς μείνουμε προσκολλημένοι στις

παλιές πρακτικές και την ύλη με τις προδιαγραφές που μέχρι σήμερα ο εκάστοτε δήμαρχος, ο περιφερειάρχης ή το κράτος προκηρύσσουν, δυστυχώς θα βρεθούμε στη δυσάρεστη θέση να κρατάμε άμυνες, χωρίς να μπορέσουμε να βρεθούμε σε τροχιά ανάπτυξης».

Ο κ. Μακέδος αναφέρθηκε σε ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπίσει ο κλάδος όπως το «ράλι προσφορών», για το οποίο χαρακτηριστικά ανέφερε ότι «όλοι συμμετέχουν σε διαγωνισμούς, μήπως βρουν κάποια χαράμáδα ελπίδας, και φθάσαμε οι εκπώσεις στις μελέτες να αγγίζουν το 90%, και στα έργα περίπου το 70%».

Όσον αφορά τον ν. 4412/2016 επεσήμανε ότι «έφερε μία προσαρμογή του ελληνικού θεσμικού πλαισίου στις ευρωπαϊκές οδηγίες, έφερε όμως και πολλή δυσλειτουργίες, καθώς εκκρεμούν πολλά προεδρικά διατάγματα και πολλή υπουργικές αποφάσεις, που πρέπει να εκδοθούν.» Και κατέληξε: «Αν δε δούμε τη μεγάλη εικόνα, αν δε δούμε τις μεγάλες αλλαγές, που έρχονται όσον αφορά τα θέματα του Τεχνικού Κόσμου, τότε να είστε σίγουροι, ότι παρά τις όποιες βελτιώσεις, πάλι θα μιλάμε και πάλι απλώς για τη διαχείριση της μίζεριας».

Ο κ. **Απόστολος Φρατζέσκος**, Διευθυντής Διαχείρισης, Ανάπτυξης και Υποστή-

ριξης του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ), **ενημέρωσε για τις δυνατότητες που δίδονται πλέον σε κάθε επιχείρηση, για πλήρη, άμεση και εύκολη πρόσβαση στις διαγωνιστικές διαδικασίες**

σύναψης δημοσίων συμβάσεων, όλων των φορέων του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένων και αυτών με αντικείμενο τα δημόσια έργα και τις μελέτες. Οι ανωτέρω δυνατότητες εξασφαλίζονται από τη λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ, το οποίο είναι ένα ελεύθερα προσβάσιμο από όλους ηλεκτρονικό σύστημα, (<http://www.promitheus.gov.gr/>), μέσω του οποίου διενεργούνται πλέον με ηλεκτρονικό τρόπο όλοι οι διαγωνισμοί προϋπολογισμού άνω των 60.000 € άνευ ΦΠΑ, όλων των φορέων του Δημοσίου, για προμήθειες αγαθών, αγορά υπηρεσιών, κατασκευή Δημοσίων Έργων και Εκπόνηση Μελετών.

Ειδικότερα για τους διαγωνισμούς Δημοσίων Έργων και Μελετών, το σύστημα τέθηκε σε παραγωγική λειτουργία από τον Αύγουστο του 2017 και από τότε μέχρι σήμερα έχουν διενεργηθεί περισσότεροι από 3.500 ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί, συνολικού προϋπολογισμού 4,8 δις Ευρώ, στους οποίους έχουν υποβληθεί άνω των 21.000 προσφορών.

Μέρος του ΕΣΗΔΗΣ αποτελεί και το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), το οποίο είναι ένα πληροφοριακό σύστημα ανοικτής διακυβέρνησης με την καταχώριση πράξεων και ανοικτών δεδομένων από δημόσιους φορείς όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και δημοσίων έργων, προϋπολογισθείσας αξίας 1.000€ και άνω, άνευ ΦΠΑ. Μεταξύ άλλων, ένας βασικός στόχος του είναι να αποτελέσει κεντρικό σημείο αναφοράς για τους οικονομικούς φορείς με τη διαφανή πρόσβαση σε στοιχεία και λεπτομέρειες συναφθέντων δημοσίων συμβάσεων, την εύκολη και αξιόπιστη αναζήτηση ευκαιριών σύναψης δημοσίων συμβάσεων καθώς και την δυνατότητα έγκυρου και έγκαιρου προγραμματισμού της αγοράς.

Η λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ σε συνδυασμό με τη λειτουργία του ΚΗΜΔΗΣ, οι πληροφορίες και τα δεδομένα των οποίων είναι ελεύθερα προσβάσιμα από κάθε Έλληνα πολίτη, από την ίδια διαδικτυακή πύλη, έχουν βελτιώσει σημαντικά τη διαφάνεια στις δημόσιες συμβάσεις, διασφαλίζοντας την ίση μεταχείριση των εμπλεκόμενων που συμμετέχουν στις σχετικές διαδικασίες ανάθεσης, ενώ αναμφίβολα έχουν εκσυγχρονίσει σημαντικά το χώρο των δημοσίων συμβάσεων της χώρας.

Ο Πρόεδρος της ΠΕΔΜΗΕΔΕ κ. **Γιώργος Μπενέκος** χαιρετίζοντας το συ-

νέδριο αναφέρθηκε στις πρόσφατες προσπάθειες της ένωσης για επαναλειτουργία της συντονιστικής όλων των Ε.Ο. με το σκεπτικό «Η ισχύς εν της ενώσει». Όπως είπε, **«το Υπουργείο θα αντιμετωπίσει σοβαρά όλον τον κλάδο εφόσον παρουσιάζεται με κοινές θέσεις.»**

Ο Νομικός Σύμβουλος της ΠΕΣΕΔΕ κ. **Τάσος Γακίδης**, μίλησε για νομικά θέματα δημοσίων συμβάσεων και ιδιαι-

τερα για τη διαδικασία διοικητικής επίλυσης διαφορών του Ν. 4412.

Μεταξύ άλλων, εξήγησε ποιες ενέργειες μπορεί να ακολουθήσει ο ανάδοχος, ανά περίπτωση βλαπτικής διοικητικής πρά-

ξης σε βάρος, επισημαίνοντας ότι στις περισσότερες περιπτώσεις η έγκαιρη υποβολή ένστασης «παγώνει» τις βλαπτικές ενέργειες της Δημόσιας Διοίκησης.

Όπως είπε, η διευθύνουσα υπηρεσία ή η προϊσταμένη αρχή, οφείλουν, κατά την έκδοση των πράξεων ή αποφάσεων τους, να μνημονεύουν τη δυνατότητα άσκησης ένστασης, την ανατρεπτική προθεσμία για την άσκησή της, το αποφαινόμενο όργανο, καθώς και τις συνέπειες από τη μη άσκησή της.

Υπογράμμισε δε, ότι ιδιαίτερα δε σε περίπτωση που έχει κινηθεί διαδικασία έκπτωσης του αναδόχου παράλειψη έκδοσης απόφασης στην ένσταση εντός της δέσμευσης προθεσμίας αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα για τα όργανα της Προϊσταμένης Αρχής, ενώ εφόσον οριστικοποιηθεί η έκπτωση, με την κοινοποίηση στον ανάδοχο της απόφασης επί της ενστάσεως, η προϊσταμένη αρχή υποχρεούται να ενημερώσει εγγράφως τη Διεύθυνση Μητρώων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών. Σε κάθε περίπτωση ο ανάδοχος πρέπει να γνωρίζει, ότι πριν από την άσκηση της προσφυγής στο διοικητικό εφετείο προηγείται υποχρεωτικά η κατά το άρθρο 174 ένσταση, διαφορετικά η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Ο φοροτεχνικός, σύμβουλος της ΠΕΣΕΔΕ κ. **Χρήστος Βέντζος**, σε μια ιδιαί-

τερα «χρηστική» για τα μέλη εισήγηση,

παρουσίασε διεξοδικά μια σειρά φορολογικών θεμάτων. Αναφέρθηκε στις εξελίξεις στο πεδίο της παρακράτησης φόρου μισθωτών υπηρεσιών, στην έκπτωση δαπάνης ασφαλιστικών εισφορών επαγγελματιών, αλλά και στην έκπτωση δαπανών για τεχνικά έργα που πραγματοποιήθηκαν σε προηγούμενες χρήσεις.

Ο κ. Βέντζος, επίσης, παρουσίασε τις προβλέψεις του νομοθετικού πλαισίου για την αναβίωση εταιριών που είχαν κάνει διακοπή εργασιών χωρίς να έχει ολοκληρωθεί η εκκαθάριση, για τα ασφαλιστικά των μηχανικών (ιδιαίτερα για τις περιπτώσεις διπλής ασφάλισης) και για σειρά εργατικών ζητημάτων (ευθύνη αναδόχου, εργολάβου και υπεργολάβου για την καταβολή των αμοιβών και των εισφορών).

Ο Αντιπεριφερειάρχης Οικονομικών της Περιφέρειας Αττικής κ. **Χρήστος Καραμά- νος**, έκανε λόγο για τετραπλασιασμό των

ποσών που διατίθενται σε υποδομές από την Περιφέρεια σε ετήσια βάση.

«Από τα 23 εκατομμύρια ευρώ ετησίως που παραλάβαμε, το 2018 το ποσό υπερβαίνει τα 80 εκατομμύρια ευρώ», τόνισε. «Σήμερα η Περιφέρεια Αττικής είναι ένα μεγάλο ανοικτό εργοτάξιο. Ανοίξαμε 327 νέα εργοτάξια. Ωριμάζουμε επιπλέον 156 νέα έργα, ενώ παράλληλα, οικοδομούμε ένα νέο μοντέλο χρηστής διοίκησης, με διαφάνεια και αξιοπιστία.»

Το παρόν στην 21η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη της ΠΕΣΕΔΕ έδωσαν ο πρόεδρος της Ένωσης Κεντρώων κ. **Βασίλης Λεβέντης**.

Ο τομεάρχης υποδομών και μεταφορών του ΚΙΝΑΛ κ. **Γιάννης Οικονομίδης**.

Στο πλευρό του κατασκευαστή
με **45** μονάδες
ανακύκλωσης, σε **29** Νομούς,
σε **10** Περιφέρειες

ΑΝΑΚΕΜ Α.Ε.

Ανακύκλωση ΑΕΚΚ Κεντρικής Μακεδονίας Α.Ε.

Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Εκσκαφών Κατασκευών Κατεδαφίσεων

 **Ανακυκλώνουμε το παλιό
δημιουργούμε το νέο!**
Προστατεύουμε το περιβάλλον!

www.anakem.gr

Γ. Φραντζή 1 | 54655 Θεσσαλονίκη | Τ. 2310 595085 F. 2310 595084 | E. info@anakem.gr

«Νομικά ζητήματα μέσα από τις αποφάσεις της ΑΕΠΠ»

Νικόλαος Σ. Σαββίδης

Δικηγόρος Παρ. Αρείω Πάγω- ΜΔΕ Εμπορικού Δικαίου, π. Πρόεδρος και Μέλος 2ου Κλιμακίου ΑΕΠΠ.

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αξιότιμοι, κ. Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι εκπρόσωποι Αρχών και Διοίκησης, κύριοι και κυρίες εκπρόσωποι Συνδέσμων.

Είναι πια γνωστό σε όλους ότι με το ν. 4412/2016 εισάγεται ένα καινούργιο μοντέλο έννομης προστασίας κατά το προ-συμβατικό στάδιο των δημοσίων συμβάσεων, διαφορετικό στη δομή του από το προϊσχύσαν, το οποίο συνδυάζει την εξωδικαστική και δικαστική επίλυση των αναφευομένων διαφορών. Καινοτομία αποτελεί η σύσταση της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), μιας ανεξάρτητης διοικητικής αρχής, ενός κεντρικού διοικητικού οργάνου, το οποίο περιβάλλεται με όλα τα εχέγγυα ανεξαρτησίας τόσο σε επίπεδο του οργάνου καθαυτού όσο και στο επίπεδο των μελών που το απαρτίζουν¹. Έχω την γνώμη ότι με το καινούργιο μοντέλο της, πέραν της ικανοποίησης της ανάγκης οι διαφορές που ανακύπτουν στο στάδιο αυτό να επιλύονται από ένα ανεξάρτητο διοικητικό όργανο, περαιτέρω επιδιώκεται αυτές να επιλύονται έγκαιρα, αποτελεσματικά και ποιοτικά, με απώτερο σκοπό την κατά το μεγαλύτερο δυνατό αριθμό οριστική εκκαθάρισή τους εξωδικαστικώς.

Στην επιτυχία του μοντέλου αυτού κεντρικό ρόλο αποκτά η ΑΕΠΠ, η οποία, καλείται να εκδίδει έγκαιρα Αποφάσεις που διαλαμβάνουν ορθές νομικά κρίσεις και απαντούν με πλήρη και εμπειριστατωμένη αιτιολογία επί των νομικών και πραγματικών ζητημάτων που τίθενται ενώπιόν της. Η ΑΕΠΠ στο σύντομο διάστημα λειτουργίας της έχει επιτύχει άριστα αποτελέσματα τόσο

αναφορικά με τους χρόνους εξέτασης των προσφυγών, όσο και με το πλήθος και την ποιότητα των αποφάσεων που εξέδωσε, παρόλο που δεν είναι πλήρως στελεχωμένη ούτε κατά τα μέλη της ούτε και κατά το επισημονικό προσωπικό της.

Προς τον σκοπό αυτό, εκτός της ΑΕΠΠ, μεγάλη σημασία έχουν και οι κρίσεις των Δικαστηρίων (Διοικητικών Εφετειών και ΣτΕ) επί των Αποφάσεών της, ώστε με τον χρόνο να διαμορφωθούν πλέον στέρεα νομολογιακά δεδομένα επί των κυριότερων νομικών ζητημάτων που απασχολούν τόσο τις αναθέτουσες αρχές όσο και τους οικονομικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.

Η απόλυτη επιτυχία του εγχειρήματος θαρρώ πως θα έχει επιτευχθεί όταν, μετά από καιρό, για ζητήματα που θα έχουν επιλυθεί με τον πιο πάνω τρόπο από την ΑΕΠΠ και τα Δικαστήρια της χώρας, θα εγείρονται όλο και λιγότερες αιτήσεις παροχής έννομης προστασίας. Γιατί, ακριβώς, θα έχει εμπνευστεί στους φορείς και τις αρχές πνεύμα ασφάλειας δικαίου.

Στο πνεύμα αυτό, αν λάβει κανείς υπόψη του ότι επί του συνόλου των Αποφάσεων της ΑΕΠΠ, πάνω από 1500, χαμηλό ποσοστό αυτών έχει προσβληθεί και από αυτό σε ακόμη μικρότερο ποσοστό τα Δικαστήρια της χώρας έχουν διαλάβει διαφορετικές κρίσεις, η μελέτη από τους εμπλεκόμενους στη δημόσια σύμβαση φορείς, και η παρουσίαση σε κάθε ευκαιρία, όπως η σημερινή κρίσιμων νομικών ζητημάτων του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων μέσα από τις αποφάσεις της ΑΕΠΠ αποκτά ιδιαίτερη σημασία.

Β. ΣΑΦΗΝΕΙΑ – ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΕΠΠ

Ένα κρίσιμο νομικό ζήτημα, το οποίο αναφύεται συχνά ενώπιον της Αρχής, σχετίζεται με την σαφήνεια και την πληρότητα των κανόνων που οφείλουν αναθέτουσες αρχές και οικονομικοί φορείς να ακολουθούν, στα πλαίσια μιας διαγωνιστικής διαδικασίας, προκειμένου να ανατεθεί νομίμως μια δημόσια σύμβαση.

Είναι γνωστό σε όλους ότι, όπως παγίως γίνεται δεκτό από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, που τον διενεργεί (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007, 19/2005, 31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (Ολ. ΣΤΕ 2137/ 1993). Κατά συνέπεια τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

Γίνεται επίσης δεκτό ότι, λόγω ακριβώς της εφαρμοζόμενης στους δημόσιους διαγωνισμούς αρχής της τυπικότητας, όλες οι διατάξεις της Διακήρυξης καθιερώνουν ουσιώδεις όρους με εξαίρεση εκείνες για τις οποίες προκύπτει το αντίθετο, με συνέπεια, ελλείψει αντίθετης ρητής διάταξης, τυχόν παραβίαση διατάξεων που αφορούν τον τρόπο υποβολής των προσφορών των διαγωνιζομένων συνεπάγεται το απαράδεκτο

αυτών (Ελ. Συν. VI Τμήμα, Αποφ. 24995, 1949/2009. Πρ. 115, 10/2008, 222/2005, Ζ' Κλημάκιο, Πρ. 116/2012, 1177/2009), πολύ περισσότερο όταν υφίσταται ρητή πρόβλεψη ότι συγκεκριμένος όρος τίθεται επί ποινή αποκλεισμού.

Προϋπόθεση, εφαρμογής, όμως της πιο πάνω αρχής είναι όλοι οι όροι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισβησία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός, να παρέχεται σε όλους τους ενδιαφερόμετους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση.

Στο πνεύμα αυτό, οι διατάξεις του άρθρου 53 του ν. 4412/2016 προβλέπουν ότι

«1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιωνπροσφορών.

2. Τα έγγραφα της σύμβασης....περιέχουν ιδίως:ε) την ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης.....ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές)...των αγαθών....ιβ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς...κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.), οι διατάξεις του άρθρου 54 προβλέπουν τον τρόπο, με τον οποίο πρέπει να ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης οι τεχνικές προδιαγραφές, οι διατάξεις του άρθρου 94 τα περιεχόμενα του φακέλου της τεχνικής προσφοράς και του άρθρου 100 ρητώς προβλέπουν ότι: «

... το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην αξιολόγηση της τεχνικής προσφοράς, σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης και συντάσσει πρακτικό για την απόρριψη των τεχνικών προσφορών που δεν γίνονται αποδεκτές και την αποδοχή ή/και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών με βάση το κριτήριο ανάθεσης των εγγράφων της σύμβασης»

Κατ' εφαρμογή της αρχής αυτής, παγίως κρίνεται ότι είναι μη νόμιμος ο αποκλεισμός διαγωνιζόμενου για τον λόγο ότι δεν προσκόμισε δικαιολογητικά που δεν προβλεπόταν ρητώς στην διακήρυξη ή σε διατάξεις στις οποίες αυτή ρητώς παραπέμπει (Κ. Κατάνη. Διδικ 2012, 559, ΣτΕ 3703/2010, 1329, 1616, 1619/2008, ΕφΑθηνών 57/2011).

Σε συνέχεια της ερμηνευτικής αυτής προσέγγισης, όμως, το Συμβούλιο της Επικρατείας προχώρησε ένα βήμα παρακάτω και δέχθηκε ότι τυχόν ασάφειες της διακήρυξης δεν μπορούν να ερμηνευθούν, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών, σε βάρος διαγωνιζόμενου, αλλά θα πρέπει προηγουμένως να παρασχεθεί σε αυτόν, που βλήπεται από την ασάφεια αυτή, η δυνατότητα να συμπληρώσει την τυχόν λόγω της ασάφειας αυτής ελλειμματική προσφορά του (ΣτΕ 423, 424, 425/2011).

Ασάφεια επί των εγγράφων της σύμβασης επικαλούνται οικονομικοί φορείς σε προδικαστικές προσφυγές τόσο κατά όρων της διακήρυξης, όσο και κατά αποφάσεων των αναθετουσών αρχών κατά το στάδιο ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών, αλλά και κατά το στάδιο ελέγχου δικαιολογητικών κατακύρωσης. Μοιλονότι τα Πρότυπα Τεύχη των Διακηρύξεων που έχει εκδώσει η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ), κατ' εφαρμογή των οικείων διατάξεων του ν. 4412/2016, έχουν τυποποιήσει με επιτυχία τους βασικούς όρους

διεξαγωγής μιας διαγωνιστικής διαδικασίας, ωστόσο, οι λεπτομέρειες που δεν μπορούν να ρυθμίζονται στα τεύχη αυτά, όπως π.χ. οι τεχνικές προδιαγραφές, αλλά και η ευχέρεια που έχει κάθε αναθέτουσα αρχή να προσθέτει, να αφαιρεί ή να διαμορφώνει τους όρους αυτούς, όπως π.χ. κατά την διαμόρφωση του σχεδίου ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ, για τις ανάγκες μιας συγκεκριμένης σύμβασης, εγείρουν αρκετές φορές ζητήματα ερμηνείας. Τέτοια ζητήματα, εξάλλου, έχουν τεθεί και επί των βασικών όρων των Προτύπων Τευχών Διακηρύξεων, παρά τα σχόλια και τις υποσημειώσεις επ' αυτών και παρά τις σχετικές Κατευθυντήριες Οδηγίες της ΕΑΑΔΗΣΥ.

Τίθεται, συνεπώς, το ζήτημα υπό ποιες περιστάσεις και με πιο σκεπτικό η ΑΕΠΠ έχει κρίνει ότι υφίσταται ασάφεια που δεν μπορεί να προβληθεί σε βάρος διαγωνιζόμενου.

Στα πλαίσια του χρόνου που έχει τεθεί στην διάθεσή μας, δεν μπορεί να γίνει εξαντλητική αναφορά στο σύνολο των σχετικών Αποφάσεων της Αρχής, μπορούμε, ωστόσο, να αναφερθούμε σε ορισμένες χαρακτηριστικές περιπτώσεις, που ως ενδεικτικές αναδεικνύουν το πνεύμα με το οποίο η Αρχή απεφάνθη σε αντίστοιχες άλλες.

Β.1 ΑΣΑΦΕΙΕΣ ΠΟΥ ΚΑΘΙΣΤΟΥΝ ΔΥΣΚΕΡΗ Ή ΑΔΥΝΑΤΗ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΡΤΙΑΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ Ή ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΝΑ ΑΠΟΡΡΙΦΘΕΙ Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΟΣ ΑΝΕΥ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΤΑ ΟΡΩΝ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ

1) Χαρακτηριστική είναι με αριθμό 528/2018 Απόφαση της Αρχής. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, η ΑΕΠΠ δέχθηκε ότι η απαίτηση να έχει εκτελέσει ο διαγωνιζόμενος οικονομικός φορέας παραδόσεις με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ίσης δυναμικότητας με το δημοπρατούμενο αγαθό, ως κριτήριο τεχνικής καταλληλότητας, χωρίς να

ορίζεται χρονικό διάστημα εντός του οποίου να αποδεικνύει ότι έχει εκτελέσει τις προηγούμενες παραδόσεις, εκτός άλλων, παραβιάζει την αρχή της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, σύμφωνα με την οποία όλοι οι όροι και ο τρόπος διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισβήτηση στη Διακήρυξη του Διαγωνισμού ή στη Συγγραφή Υποχρεώσεων, κατά τρόπο ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός έλεγχος του εάν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (ΔΕΕ, Απόφαση της 29.04.2005, Υπόθεση C-496/1999, CAS Succhi di Frutta SpA, σκέψη 111 κλη).

Με την ίδια ως άνω Απόφαση κρίθηκε ότι όταν η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά προσδιορίζεται βάσει κριτηρίων αξιολόγησης, ο αναθέτων φορέας πρέπει στα έγγραφα της σύμβασης να καθορίζει με σαφήνεια, τουλάχιστον τα κριτήρια, την σχετική στάθμιση που προσδίδει σε αυτά και τις προδιαγραφές ή άλλα τυχόν δεδομένα με βάση τα οποία ο αναθέτων φορέας θα επαληθεύσει το βαθμό συμμόρφωσης του οικονομικού φορέα στα κριτήρια αυτά.

Με άλλα λόγια θα πρέπει να καθορίζει στα έγγραφα της σύμβασης επί ποίων κατ'ελάχιστον δεδομένων ή και προδιαγραφών ο βαθμός συμμόρφωσης της τεχνικής προσφοράς του οικονομικού φορέα θα ληφθεί υπόψη για την αξιολόγησή του σε κάθε κριτηρίου. Διαφορετικά, ο αναθέτων φορέας μη νόμιμα θα διατηρεί απερίοριστη ελευθερία επιλογής και δεν θα διασφαλίζεται η δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

Έτσι, οι διατάξεις της διακήρυξης που περιέγραφαν τα κριτήρια αξιολόγησης με την εξής διατύπωση «Κ2 Επάρκεια προσφερόμενων μονάδων, εργονομία, ευελιξία, ευκολία στη χρήση. Λειτουργικότητα, αποτελεσματικότητα και στοιχεία επιτυχούς λειτουργίας για μακρό χρονικό διάστημα. Κόστος παραγωγής νερού, Κ3 Ποιότητα κατασκευής και τεχνικά χαρακτηριστικά ενσωματωμένου στις μονάδες εξοπλισμού, αξιόπιστη λειτουργία. Αυτοματισμός», χωρίς όμως ούτε στο Τεύχος Τεχνικών Προδιαγραφών, ούτε σε κανένα άλλο άρθρο της διακήρυξης ή των λοιπών τευχών να περιέχεται άρθρο ή ενότητα περί εργονομίας, ευελιξίας, ευκολίας στη χρήση, ούτε λειτουργικότητας, αποτελεσματικότητας και χωρίς πουθενά να περιγράφεται με σαφήνεια με βάση ποια κατ'ελάχιστον δεδομένα θα θεωρηθεί επιτυχής η λειτουργία της μονάδας, ούτε ποιο θεωρείται μακρό χρονικό διάστημα επιτυχούς λειτουργίας, ομοίως δίχως να προσδιορίζεται πουθενά το ελάχιστο κόστος παραγωγής νερού, πλέον του οποίου ο οικονομικός φορέας αποκλείεται ή κάτω από το οποίο βαθμοποιείται υψηλότερα, ούτε ειδικά κριτήρια για την ποιοτική κατασκευή της μονάδας, ούτε με βάση ποια κατ'ελάχιστον δεδομένα θα θεωρηθεί αξιόπιστη η λειτουργία της μονάδας, κρίθηκε ότι πρέπει να ακυρωθούν, διότι δεν καθορίζονται με σαφήνεια τα στοιχεία και οι προδιαγραφές με βάση τις οποίες ο αναθέτων φορέας θα επαληθεύσει το βαθμό συμμόρφωσης του οικονομικού φορέα στα κριτήρια αυτά.

Συνακόλουθα, με την εν λόγω Απόφαση ακυρώθηκαν οι επίμαχοι όροι και ενόψει των αρχών της ίσης μεταχείρισης των προμηθευτών και της διαφάνειας των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δημόσιας προμήθειας, επειδή σε περίπτωση ακύρωσης μίας ή περισσότερων διατάξεων της Διακήρυξης που ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις παραδεκτού των προσφορών ή τα κρι-

τήρια υπολογισμού της πλέον συμφέρουσας προσφοράς, όπως στην εν λόγω Διακήρυξη λόγω της ασάφειάς τους, είναι ακυρωτέα και η Διακήρυξη (βλ. ΣτΕ 1135/2010, ΣτΕ ΕΑ 1089/2009, ΣτΕ 2951-52/2004, ΔΕΕ, Απόφαση της 4.12.2003, Υπόθεση C448/2001, ENVAG Wienstrom GmbH κ.λπ., σκέψεις 92-95), ακύρωσε και την Διακήρυξη στο σύνολό της.

Β.2 ΑΣΑΦΕΙΕΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΕΠΙ ΠΟΙΝΗ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΑΧΙΣΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥΣ Ή ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ – ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ – ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

1) Με την με αριθμό 83/2018 Απόφασή της, η ΑΕΠΠ δέχθηκε ότι όταν στην οικεία περί τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας διάταξη της διακήρυξης προβλέπεται ότι οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης, πρέπει να διαθέτουν επί ποινή αποκλεισμού, αθροιστικά: α) εμπειρία σε συντήρηση χώρων πρασίνου, β) σε κατασκευή δικτύων άρδευσης, γ) σε φυτοπροστασία γηπέδων και γκαζόν, αποδεικνυόμενη με την προσκόμιση Βεβαιώσεων Καλής Εκτέλεσης Εργασιών από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν ή εργοδηπτικό πτυχίο για έργα πρασίνου της κατάλληλης κατηγορίας, δεν θα ήταν νόμιμος ο αποκλεισμός διαγωνιζόμενου, επειδή τα 7 από τα 18 έργα τα οποία επικαλείται αφορούν σε προμήθεια σωλήνων μόνο. Και τούτο, διότι ο επίμαχος όρος της διακήρυξης δεν εξειδικεύει την απαιτούμενη εμπειρία (σε συντήρηση χώρων πρασίνου, κατασκευή δικτύων άρδευσης και φυτοπροστασία γηπέδων και

γκαζόν) με αναφορά κατά το είδος συγκεκριμένου ελάχιστου προϋπολογισμού ή συγκεκριμένου αριθμού συμβάσεων ή με κάποιο άλλο κριτήριο.

2) Περαιτέρω, με την με αρ. 343/2018 Απόφασή της, η ΑΕΠΠ δέχθηκε ότι διάταξη που προβλέπει ότι «... Οι προσφέροντες υποβάλλουν ηλεκτρονικά, σε μορφή αρχείου pdf, μαζί με την προσφορά τους, επί ποινή αποκλεισμού, τα δικαιολογητικά όπως περιγράφονται, συμπληρώνοντας παράλληλα τον παρακάτω πίνακα: ...» δεν είναι σαφής ως προς το αν εκτός των δικαιολογητικών συντρέχει λόγος αποκλεισμού και όταν δεν υποβάλλεται και ο εν λόγω πίνακας. Σημειωτέον ότι τα δικαιολογητικά που ζητούνταν να υποβληθούν ήταν η εγγυητική συμμετοχής και το ΤΕΥΔ μόνον. Έτσι παρόλο που ο καθ' ου οικονομικός φορέας δεν είχε προσκομίσει τον πιο πάνω πίνακα συμπληρωμένο, η ΑΕΠΠ έκρινε, κατά τούτο, νόμιμη την προσφορά του και απέρριψε τον οικείο λόγο της προσφυγής.

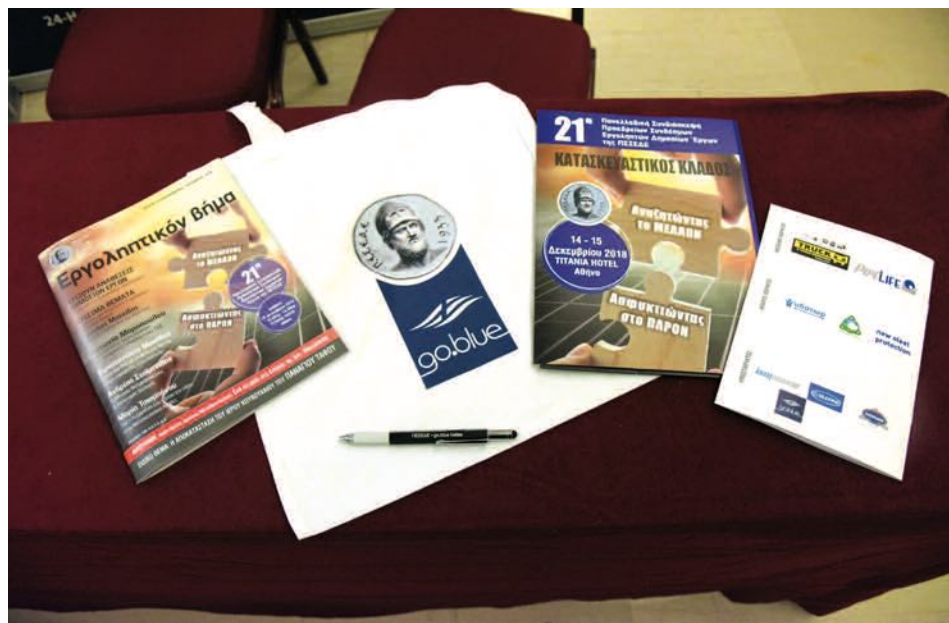
3) Ομοίως, με την με αριθμό 637, 638/2018 Απόφασή της, η ΑΕΠΠ δέχθηκε ότι όταν στην διακήρυξη περιέχεται όρος με το εξής περιεχόμενο: «Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή με την με αρ. μελ. μελέτη της Δ/νσης Τεχνικών Υπηρεσιών και των Παραρτημάτων Ι & ΙΙ της Διακήρυξης, περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα. ...», χωρίς όμως ούτε στο Παράρτημα ή σε άλλη διάταξη της διακήρυξης αναφέρεται κανένα έγγραφο ή δικαιολογητικό ως απαιτούμενο επί ποινή αποκλεισμού να υποβάλλεται με την τεχνική προσφορά ή για την αξιολόγηση

της καταλληλότητας των προσφερομένων υπηρεσιών, τότε δεν περιέχεται σαφής και ρητή διάταξη για συγκεκριμένα έγγραφα και δικαιολογητικά που έπρεπε με την τεχνική τους προσφορά να προσκομίσουν οι διαγωνιζόμενοι για την τεκμηρίωση των απαιτήσεων και προδιαγραφών της μελέτης, ούτε συντρέχε ρητά λόγος αποκλεισμού διαγωνιζόμενου αν εξέλιπαν στο στάδιο υποβολής της τεχνικής τους προσφοράς τα έγγραφα και δικαιολογητικά αυτά (ΕΑ του ΣτΕ 18, 19/2011, 3703/2010, 1616, 254/2008). Σε κάθε περίπτωση, λαμβανομένου υπόψη ότι οι επίμαχοι όροι της διακήρυξης, που στην προκειμένη περίπτωση δημιουργούν την προαναφερόμενη ασάφεια, δεν μπορούν να ερμηνευθούν, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών, σε βάρος των διαγωνιζόμενων, θα έπρεπε προηγουμένως να παρασχεθεί σε αυτούς η δυνατότητα να συμπληρώσουν τα τυχόν μη επαρκή δικαιολογητικά τους (πρβλ. ΣτΕ 423.424. 425/2011), συνεπώς, η αναθέτουσα αρχή, όφειλε, προ του τυχόν αποκλεισμού τους, να τους καλέσει να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν την Τεχνική τους προσφορά. Ενόψει των παραδοχών αυτών η ΑΕΠΠ απέρριψε, την προσφυγή σε βάρος οικονομικού φορέα που δεν είχε προσκομίσει με την τεχνική του προσφορά άδειες λειτουργίας που το Παράρτημα προέβλεπε ότι πρέπει να διαθέτει, δεν προέβλεπε όμως με ρητή διάταξη την υποχρέωση να τις προσκομίσει με την τεχνική του προσφορά.

Β.3 ΕΙΔΙΚΩΣ ΣΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΜΦΙΣΗΜΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΟΡΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Με την με αριθμό 713/2018 Απόφασή της, η ΑΕΠΠ διαπίστωσε ότι, μολονότι οι διαγωνιζόμενοι όφειλαν με την προσφορά τους να υποβάλλουν ΕΕΕΣ στο οποίο

προαποδεικτικώς να επιβεβαιώνουν, μεταξύ άλλων, την πλήρωση του κριτηρίου Οικονομικής και Χρηματοοικονομικής Επάρκειας του άρθρου 22.Γ της διακήρυξης, συμπεριλαμβάνοντας δήλωση και για το ανεκτέλεστο μέρος των εργολαβικών συμβάσεων, ώστε να προαποδείξουν ότι πληρούν το σχετικό κριτήριο, στο αρχείο ΕΕΕΣ υπό τον τύπο αρχείου PDF που είχε επισυναφθεί στην διακήρυξη ως συμβατικό τεύχος και αναρτηθεί στην κεντρική σελίδα του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, το οποίο χωρίς άλλες οδηγίες οι διαγωνιζόμενοι καλούνταν να συμπληρώσουν και υποβάλλουν, δεν είχε περιληφθεί σχετικό πεδίο/ερώτημα στο οποίο οι διαγωνιζόμενοι μπορούσαν να απαντήσουν. Μετά την τηλεφόρτωση, μάλιστα, του πιο πάνω επίσης αναρτηθέντος στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού σε μορφή αρχείων τύπου XML ΕΕΕΣ στην αντίστοιχη διαδικτυακή υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιβεβαιώθηκε ότι ούτε περιεχόταν προδιατυπωμένη η ζητούμενη περί ανεκτέλεστου δήλωση, ούτε σχετική δυνατότητα συμπλήρωσης της υπό μορφή απάντησης σε προδιατυπωμένη/ες ερώτηση/σεις σε κάποιο τμήμα/μέρος του επίμαχου ΕΕΕΣ δεν άνοιγε, ούτε ελεuthερη επιλογή για συμπλήρωση του ΕΕΕΣ με οποιαδήποτε επιπλέον δήλωση επιθυμεί ο υποβάλλων οικονομικός φορέας σε κάποιο τμήμα/μέρος του δεν παρέχονταν. Μετά ταύτα, κρίθηκε ότι η προσφεύγουσα, δεν παρέβλεψε να υποβάλει δικαιολογητικό που με ρητή και σαφή διάταξη της διακήρυξης όφειλε να υποβάλει, που διαφορετικά θα επέφερε τον αποκλεισμό της (βλ. VI 2244/2017, Ε' Κλήμ. 519/2017), αλλιά, λόγω της αμφισημίας των εγγράφων της σύμβασης, υπέβαλε ελλιπές, άνευ ευθύνης της, ΕΕΕΣ. Η δε αναθέτουσα θα έπρεπε προ του αποκλεισμού της προσφεύγουσας να παράσχει σε αυτήν τη δυνατότητα να συμπληρώσει το ελλιπές της ΕΕΕΣ, συμπλήρωση, πάντως στην οποία ήδη με την

προσφορά της η προσφεύγουσα είχε προβεί, καθώς είχε υποβάλει μαζί με το ΕΕΕΣ και την προβλεπόμενη να υποβληθεί κατά το στάδιο της κατακύρωσης σχετική με το ανεκτέλεστο υπεύθυνη δήλωση, προκειμένου να αποδείξει μεταξύ άλλων και την πλήρωση του κριτηρίου 22 Γ περί ανεκτελέστου της διακήρυξης.

Β.4 ΑΣΑΦΕΙΕΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΕΠΙ ΠΟΙΝΗ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗΣ

Με την με αριθμό 824/2018 Απόφασή της, η ΑΕΠΠ, δέχθηκε ότι από την γραμματική διατύπωση του όρου διακήρυξης «Ο προσωρινός ανάδοχος, υποβάλλει τα ακόλουθα δικαιολογητικά, ... Ειδικά η μη αναστολή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του οικονομικού φορέα, για τους

εγκατεστημένους στην Ελλάδα οικονομικούς φορείς, αποδεικνύεται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων», δεν προκύπτει με σαφήνεια αν, προς απόδειξη της μη αναστολής δραστηριότητάς της, θα έπρεπε η ίδια η προσωρινή ανάδοχος να υποβάλει σχετικό έγγραφο μαζί με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά κατακύρωσης ή αν η διάταξη είχε το νόημα ότι την σχετική πληροφορία θα την αναζητούσε ο ίδιος αναθέτων φορέας, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της ΑΑΔΕ, όπου περιέχεται η ζητούμενη πληροφορία και η οποία πλατφόρμα είναι ελεύθερη και δωρεάν προσβάσιμη σε οιονδήποτε. Να σημειωθεί ότι στην συγκεκριμένη διακήρυξη είχε αφαιρεθεί υποσημείωση που το Πρότυπο Τεύχος διακήρυξης περιέχει στον σχετικό όρο, ότι η διαγωνιζόμενος, οφείλει να προσκομίσει ο ίδιος εκτύ-

πωση από την πιο πάνω πλατφόρμα της ΑΑΔΕ για την επιχείρησή του. Έτσι, έκρινε ότι η καθ' ης η προσφυγή προσωρινή ανάδοχος δεν παρέλειψε να υποβάλει δικαιολογητικό που με ρητή και σαφή διάταξη της διακήρυξης οφείλει να υποβάλει, που διαφορετικά θα επέφερε τον αποκλεισμό της (βλ. VI 2244/2017, Ε' Κλημ. 519/2017), αλλά, λόγω της αμφισβησίας των εγγράφων της σύμβασης, δεν υπέβαλε άνευ ευθύνης της έγγραφο προς απόδειξη ανυπαρξίας λόγου αποκλεισμού, ούτε θα μπορούσε να απορριφθεί η προσφορά της προσωρινής αναδόχου για τον λόγο αυτό, πριν τουλάχιστον της δοθεί η δυνατότητα να προβεί σε εκτύπωση με τις ζητούμενες πληροφορίες σχετικά με την μη αναστολή της δραστηριότητας της από την ηλεκτρονική πλατφόρμα της ΑΑΔΕ και να την προσκομίσει.

Γ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Παρά την ενδεικτική πιο πάνω παράθεση ορισμένων από τις ειδικές περιστάσεις υπό τις οποίες η ΑΕΠΠ δέχθηκε ότι όροι των εγγράφων της σύμβασης είναι ασαφείς ή αμφίσημοι, συγκεκριαζώνοντας, έχουμε τη γνώμη ότι οι κρίσεις αυτές συνεισφέρουν στην περαιτέρω εξειδίκευση και εμπέδωση της ερμηνευτικής προσέγγισης του ΣτΕ σχετικά με το ζήτημα της ασάφειας των εγγράφων της σύμβασης (ΕΑ ΣτΕ 423, 424 και 425/2011) και συνιστούν οδηγό κυρίως για τις αναθέτουσες αρχές, που έχουν την πρωτοβουλία και την ευθύνη για την σύνταξη άρθρων, με πλήρεις και σαφείς όρους και προδιαγραφές διακήρυξεων. Με την παρουσιάσή τους, επιπλέον, ανοίγει και ένα παράθυρο στο κόσμο των οικονομικών φορέων, ειδικότερα αυτών που δραστηριοποιούνται στα δημόσια έργα, όπως όλοι εσείς, με θέα τις Αποφάσεις της Αρχής επί ορισμένων κρίσιμων νομικών θεμάτων του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων.

Δίδεται επίσης και μια ευκαιρία διαλόγου που μπορεί να προάγει το έργο της Αρχής. Κάθε σχετική αναζήτηση μπορεί να είναι χρήσιμη, ιδίως στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, στον οποίο όλοι γνωρίζουμε ότι πλήθος εννοιών και διατάξεων είναι θολές και δυσερμήνευτες.

Τα μέλη της ΑΕΠΠ εδώ και σχεδόν ενάμιση χρόνο που έχει συσταθεί η Αρχή, καταβάλλουμε κοπιακές προσπάθειες να τις καταστήσουμε πιο διαυγείς, ένα μικρό δείγμα των οποίων σας παρουσιάσαμε σήμερα. Και αυτό το κάνουμε όχι μόνον γιατί έχουμε παραδοθεί στην γοητεία του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, ούτε μόνον γιατί αυτό επιβάλλει το καθήκον μας, αλλά κυρίως γιατί έχουμε ολόψυχα αφοσιωθεί στον στόχο η ΑΕΠΠ να επιτύχει στην αποστολή που της έχει ανατεθεί.

1 Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την ΑΕΠΠ αποτελείται πέραν του ν.4412/2016 (Α' 147), από τα κατ' εξουσιοδότησή του εκδοθέντα προεδρικά διατάγματα, ήτοι το π.δ. 38/2017 (Α' 63) «Κανονισμός Λειτουργίας ΑΕΠΠ», το π.δ. 39/2017 (Α' 64) «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών», το π.δ. 57/2017 (Α' 88) «Οργανισμός της ΑΕΠΠ» και το π.δ. 58/2017 (Α' 88) «Ειδικός Κανονισμός Οικονομικής Διαχείρισης ΑΕΠΠ».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ
ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Εισήγηση Δρα Δημ. Σταθακόπουλου

μέλους Δ.Σ της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ – Δικηγόρου παρ' Αρείω Πάγω (σε αναστολή)

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,
Εκλεκτοί προσκεκλημένοι και σύνεδροι, κυρίες και κύριοι

Ο επιτυχημένος υπέρτιτλος της Συνδιάσκεψής σας με τίτλο: «Ασφυκτώντας στο Παρόν – αναζητώντας το μέλλον», αποτυπώνει όχι μόνον το κλίμα στον Κλάδο σας και ειδικότερα στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, αλλά την αγωνία όλων των παραγωγικών φορέων της χώρας μας, μετά από 8 χρόνια βαριάς ύφεσης.

Στον σύντομο χρόνο της εισήγησής μου, θα προσπαθήσω να επικεντρωθώ σε μερικά επίκαιρα θέματα-ερωτήματα που απασχολούν την ΠΕΣΕΔΕ, ούτως ώστε να φανώ και πρακτικά χρήσιμος, αντί να παραθέσω μόνον θεωρητικά σχήματα και ευχολόγια. Παρακάτω θα αναφέρω το επίκαιρο ερώτημα και αμέσως θα δίνω την απάντησή του, όπως η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ έχει ερμηνεύσει – γνωμοδοτήσει επ' αυτών:

Ποιο χρονικό διάστημα πρέπει να καταλαμβάνουν τα δικαιολογητικά που προσκομίζονται από τους προσωρινούς αναδόχους (δικαιολογητικά κατακύρωσης), ως προς τις έννομες καταστάσεις που βεβαιώνουν;

Σύμφωνα με το άρθρο 104 παρ. 1 του ν. 4412/2016, τα εν λόγω δικαιολογητικά πρέπει να καταλαμβάνουν τον χρόνο της υποβολής της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, τον χρόνο της υποβολής των δικαιολογητικών του άρθρου 80, καθώς και τον χρόνο σύναψης της σύμβασης (στην περίπτωση που απαιτείται να υποβληθούν επικαιροποιημένα τα ως άνω δικαιολογητικά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση γ' της παρ. 3 του άρθρου 105 του ως άνω νόμου).

Πότε εκδίδονται τα δικαιολογητικά (κατακύρωσης) που υποβάλλει ο προσωρινός ανάδοχος;

Εάν στη διακήρυξη, η οποία αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο της διαδικασίας, δεν προβλέπεται ρητά ορισμένος χρόνος έκδοσης των εν λόγω δικαιολογητικών, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Τα δικαιολογητικά εκδίδονται, κατά κανόνα, μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης στον προσωρινό ανάδοχο κατά το άρθρο 103 του ν. 4412/2016 και εντός των προβλεπόμενων σε αυτό προθεσμιών, ώστε να διασφαλίζεται το επίκαιρο των καταστάσεων που βεβαιώνουν.

Κατά παρέκκλιση του ανωτέρω κανόνα, πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί προ της κοινοποίησης της πρόσκλησης, μπορούν να υποβληθούν, στην περίπτωση που εξακολουθούν να ισχύουν κατά τον χρόνο υποβολής τους. Παραδείγματος χάριν, πιστοποιητικά φορολογικής ή ασφαλιστικής ενημερότητας που εκδόθηκαν δέκα ημέρες προ της πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης και εξακολουθούν να ισχύουν, μπορούν να υποβληθούν ως δικαιολογητικά κατακύρωσης, εφόσον υποβληθούν εντός του χρόνου ισχύος τους.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι τα πιστοποιητικά ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας δεν καλύπτουν το προγενέστερο της έκδοσής τους χρονικό διάστημα. Λόγω του σύντομου, σε πολλές περιπτώσεις, χρόνου ισχύος αυτών των πιστοποιητι-

κών που εκδίδονται από τους ημεδαπούς φορείς, οι οικονομικοί φορείς πρέπει να μεριμνούν να αποκτούν εγκαίρως πιστοποιητικά τα οποία να καλύπτουν και τον χρόνο υποβολής της προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 104 του ν. 4412/2016, προκειμένου να τα υποβάλουν, εφόσον αναδειχθούν προσωρινό ανάδοχο.

Το απόσπασμα ποινικού μητρώου και τα λοιπά πιστοποιητικά που εκδίδονται από τις δικαστικές αρχές του άρθρου 80 παρ. 2 του ν. 4412/2016 (π.χ. περί μη πτώχευσης, εξυγίανσης, δικαστικής εκκαθάρισης, κλπ), δεδομένου ότι βεβαιώνουν έννομες καταστάσεις μέχρι και το χρόνο έκδοσής τους, δεν είναι απαραίτητο να εκδίδονται και κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής. Τουναντίον, αρκεί η προσκόμισή τους από τον προσωρινό ανάδοχο με ημερομηνία μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης για την υποβολή τους, δεδομένου ότι τα εν λόγω δικαιολογητικά καλύπτουν όλο το προγενέστερο της έκδοσής τους χρονικό διάστημα και ως εκ τούτου, καλύπτουν τις απαιτήσεις του άρθρου 104 παρ. 1 του ν. 4412/2016.

Ποιος ο χρόνος έκδοσης της ένορκης βεβαίωσης που προσκομίζεται σε αντικατάσταση και μέχρι την έκδοση του πιστοποιητικού της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 (πιστοποιητικού του ΣΕΠΕ);

Εάν στη διακήρυξη, η οποία αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο της διαδικασίας, δεν προβλέπεται ρητά ορισμένος χρόνος έκδοσης της εν λόγω ένορκης βεβαίωσης, η τελευταία μπορεί να εκδίδεται σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο μετά την καταληκτική ημερομηνία της προθεσμίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής και μέχρι την προσκόμισή της μαζί με τα λοιπά δικαιολογητικά κατακύρωσης από τον προσωρινό ανάδοχο (δηλαδή ακόμη και κατόπιν της πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή για την υποβολή των εν λόγω δικαιολογητικών), αρκεί στο περιεχόμενό της να βεβαιώνεται ότι δεν έχουν εκδοθεί πράξεις επιβολής προστίμου σε βάρος του οικονομικού φορέα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής.

Σε ποιες περιπτώσεις η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ζητεί από τον προσωρινό ανάδοχο να υποβάλει επικαιροποιημένα τα δικαιολογητικά του άρθρου 80 του ν. 4412/2016, πριν του κοινοποιήσει την κατακυρωτική απόφαση;

Σύμφωνα με το άρθρο 105 παρ. 3γ' του ν. 4412/2016, η υποχρέωση υποβολής επικαιροποιημένων δικαιολογητικών ισχύει, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης, μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπεται προσυμβατικός έλεγχος ή εάν ασκηθεί προδικαστική προσφυγή και ένδικα μέσα κατά της απόφασης κατακύρωσης.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις που η αναθέτουσα αρχή ζητεί από τον προσωρινό ανάδοχο να υποβάλει επικαιροποιημένα τα δικαιολογητικά του άρθρου 80, γίνονται αποδεκτά δικαιολογητικά που φέρουν χρονική διάρκεια ισχύος, όπως η φορολογική και η ασφαλιστική ενημερότητα, και τα οποία είναι σε ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής τους, έστω και αν έχουν εκδοθεί πριν την πρόσκληση υποβολής των ως άνω επικαιροποιημένων δικαιολογητικών;

Ναι, εάν τα δικαιολογητικά φέρουν διάρκεια ισχύος (όπως η ασφαλιστική και η φορολογική ενημερότητα) και εξακολουθούν να ισχύουν κατά το χρόνο που ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλει τα επικαιροποιημένα δικαιολογητικά στην αναθέτουσα αρχή, καλύπτουν την απαίτηση προσκόμισης «επικαιροποιημένων δικαιολογητικών» και δεν απαιτείται να εκδίδονται εκ νέου (μετά την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης προσκόμισής τους).

Αντιθέτως, εάν από την κείμενη νομοθεσία δεν προκύπτει η χρονική διάρκεια ισχύος των δικαιολογητικών του άρθρου 80 του ν. 4412/2016 ή η ισχύς αυτών έχει λήξει ήδη κατά το χρονικό διάστημα που ο προσωρινός ανάδοχος προσκαλείται από την αναθέτουσα αρχή να τα προσκομίσει επικαιροποιημένα, τότε οφείλει να προσκομίσει τα σχετικά δικαιολογητικά επικαιροποιημένα, με ημερομηνία έκδοσης αυτών μετά την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης υποβολής τους.

Θέμα: “Διευκρινίσεις ως προς την πλήρωση των απαιτήσεων του άρθρου 22.Β των προτύπων διακηρύξεων ανοιχτής διαδικασίας για τη σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργων με κριτήριο ανάθεσης την

πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής από ενώσεις οικονομικών φορέων”

Με αφορμή την υποβολή στην Αρχή έγγραφων και προφορικών ερωτημάτων σχετικά με την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 22 Β (Καταλληλότητα για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας) των προτύπων τευχών διακηρύξεων ανοιχτής διαδικασίας για τη σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργων άνω και κάτω των ορίων, από τις ενώσεις οικονομικών φορέων, επισημαίνονται τα ακόλουθα :

Στο άρθρο 22. Β προβλέπεται: «Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους. Ειδικά οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) ή στα Νομαρχιακά Μητρώα στην κατηγορία/ίες έργου του άρθρου 21 της παρούσας»

Περαιτέρω στο άρθρο 22 ορίζεται: « Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η πλήρωση των απαιτήσεων του άρθρου 22 Α και Β πρέπει να ικανοποιείται από κάθε μέλος της ένωσης».

Τέλος, στο άρθρο 21.3 προβλέπεται: « Οι ενώσεις οικονομικών φορέων συμμετέχουν υπό τους όρους των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 19 και των παρ. 1 (ε) και 3 (β) του άρθρου 76 του ν. 4412/2016»

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω όρων των προτύπων τευχών προκύπτουν τα ακόλουθα:

Καταρχάς, αναφορικά με την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους. Ειδικά οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) στην κατηγορία/-ίες έργου που ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή στο άρθρο 21 ως προς το υπό ανάθεση έργο.

Ειδικότερα, σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων κάθε μέλος της ένωσης πρέπει να πληροί την απαίτηση του αρ. 22. Β με την έννοια ότι απαιτείται να είναι εγγεγραμμένο στο ΜΕΕΠ σε μία τουλάχιστον από τις κατηγορίες του υπό ανάθεση έργου και όχι υποχρεωτικά σε όλες τις κατηγορίες, καθώς μία τέτοια απαίτηση θα ακύρωνε τον προβλεπόμενο στο αρ. 21. 3 όρο ως προς την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής από τις ενώσεις οικονομικών φορέων και θα ακύρωνε εν τοις πράγμασι τη δυνατότητα των οικονομικών φορέων να συμπεριλάβουν με τη μορφή ενώσεων, προκειμένου να καλύψουν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής της που απαιτούνται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή.

Κατά συνέπεια, η αναφορά στο αρ. 22 ότι «Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η πλήρωση των απαιτήσεων του άρθρου 22 Β πρέπει να ικανοποιείται από κάθε μέλος της ένωσης», κατά την αληθή της έννοια, σε συνδυασμό και με τους λοιπούς προαναφερθέντες όρους των πρότυπων τευχών έργων είναι ότι κάθε μέλος της έν-

σης οικονομικών φορέων πληροί την απαίτηση του αρ. 22.Β εφόσον είναι εγγεγραμμένο στο ΜΕΕΠ σε μια τουλάχιστον από τις κατηγορίες εργασιών που αφορά στο υπό ανάθεση έργο, χωρίς να απαιτείται να είναι εγγεγραμμένο σε όλες τις κατηγορίες του προκηρυσσόμενου έργου και αθροιστικά να καλύπτονται από τα μέλη της ένωσης όλες οι κατηγορίες του έργου.

Κατά συνέπεια, το άρθρο 22 Β, σε συνδυασμό με τα άρθρα 22. Και 21.3 των πρότυπων δεν πρέπει να ερμηνεύεται από τις αναθέτουσες αρχές κατά τρόπο ώστε να απαιτούν από όλα τα μέλη της ένωσης που συμμετέχει στον διαγωνισμό να είναι εγγεγραμμένα σε όλες τις προκηρυσσόμενες κατηγορίες εργασιών που του άρθρου 21 των πρότυπων διακηρύξεων, αλλά αρκεί κάθε μέλος της ένωσης να είναι εγγεγραμμένο στο ΜΕΕΠ σε μια τουλάχιστον από τις κατηγορίες, και περαιτέρω αθροιστικά να καλύπτονται όλες οι κατηγορίες του προκηρυσσόμενου με τη διακήρυξη έργου.

Τέλος, επισημαίνεται ότι η ως άνω διευκρίνιση έχει περιληφθεί σε σχετική υποσημείωση στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 22 της πρότυπης διακήρυξης ανοιχτής διαδικασίας για τη σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης και κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής (μελετοκατασκευή) και οι αναθέτουσες αρχές, κατ' εφαρμογή της ρήτρας ευελιξίας των πρότυπων τευχών έργων μπορούν να συμπεριλάβουν όμοια διευκρινιστική υποσημείωση στα πρότυπα τεύχη έργων άνω και κάτω των ορίων.

Στην επιτυχημένη διεξαγωγή της 21ης Πανελλοδικής Συνδιάσκεψης της ΠΕΣΕΔΕ συνέλαβαν καθοριστικά οι χορηγοί μας και γι' αυτό θα θέλαμε να απευθύνουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στις εταιρείες που στάθηκαν αρωγοί μας:

PIPELIFE ΕΛΛΑΣ ΑΕ
ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΕΚΚ ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΕ
ΥΔΑΤΩΡ ΑΕ
TRUCK INSURANCE BROKERS
MG - ΜΑΛΒΙΝΑ ΓΙΑΝΝΙΟΥ

NEWSTEEL PROTECTION
KNAUF INSULATION
ΟΛΕΦΙΝΗ ΑΕΒΕ
ΚΑΤΡΑΔΗΣ - ΒΕΠ ΑΕ
GO BLUE HELLAS

Κύριε Σιμόπουλε, έχοντας θτεύσει στη θέση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων, μπορείτε να μας πείτε τη γνώμη σας για τη σημερινή κατάσταση στην αγορά;

Θα μπορούσε κάποιος με ασφάλεια να χαρακτηρίσει την κατάσταση στην οποία σήμερα βρίσκεται ο χώρος των κατασκευών και οι εργοληπτικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα, ως μια μακρά και επώδυνη κάθοδο μετά την ευφορία που είχαν δημιουργήσει οι Ολυμπιακοί Αγώνες το 2004.

Η κάθοδος αυτή επιταχύνθηκε από την οικονομική κρίση και θα πάρει χρόνια να αντιστραφεί, λόγω της έλλειψης έργων, με εξαίρεση τον τομέα των κατασκευών στον τουρισμό.

Παράλληλα, οι εργοληπτικές επιχειρήσεις σήμερα έχουν μικρή πρόσβαση σε χρηματοδότηση, όχι μόνο γιατί οι προϋποθέσεις είναι δαιδαλώδεις και το κόστος ακόμα ψηλό, αλλά και επειδή είναι, όπως και τα νοικοκυριά, υπερδανεισμένες. Οι συσσωρευμένες οφειλές σε ασφαλιστικά ταμεία είναι, επίσης, μεγάλο πρόβλημα.

Ένα κράτος, όμως, οφείλει να δημιουργεί και να διατηρεί σταθερά ένα περιβάλλον φιλικό στο επιχειρείν.

Οι βασικές συνιστώσες ενός τέτοιου περιβάλλοντος για τα δημόσια έργα είναι:

1. Η αύξηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, βασικού συντελεστή αύξησης της κατασκευαστικής δραστηριότητας, ειδικά για μικρομεσαίες επιχειρήσεις
2. Ο προγραμματισμός νέων άμεσα ανταποδοτικών υποδομών
3. Η συντήρηση των υφισταμένων υποδομών (π.χ γέφυρες)
4. Η χρηματοδότηση νέων υποδομών με νέα χρηματοδοτικά εργαλεία και μεθόδους παραχώρησης στους ιδιώτες
5. Ο τραπεζικός δανεισμός με προσιτό κόστος
6. Η ελαχιστοποίηση της γραφειοκρατίας
7. Η εισαγωγή της ψηφιακής διακυβέρνησης

8. Η δημιουργία ευνοϊκού σταθερού φορολογικού περιβάλλοντος

9. Η δημιουργία ενός αποτελεσματικού νομικού συστήματος με γρήγορη και οικονομικά προσβάσιμη δικαστική επίλυση αστικών διαφορών

10. Η ύπαρξη θεσμικών μηχανισμών διατήρησης της εργασιακής ειρήνης και

11. Η ύπαρξη εργαλείων ελέγχου και πάταξης της διαφθοράς.

Η κυβέρνηση υποστηρίζει ότι κατάφερε να επιταχύνει την κατασκευή του Μετρό Θεσσαλονίκης το οποίο παρέλαβε ουσιαστικά σταματημένο. Συμφωνείτε με την άποψη αυτή; Πότε βλέπετε να ολοκληρώνεται το έργο;

Διαφωνώ, έχοντας βέβαια και επιχειρήματα, τα οποία θα σας παραθέσω.

Απλά να τονίσω, ότι, λόγω των πολλαπλών προβλημάτων του έργου στο τέλος του 2014, ο εργολάβος είχε κάνει αίτηση διακοπής του έργου λόγω παρέλευσης της

Στράτος Σιμόπουλος

Πρώην Γ.Γ. Δημοσίων Έργων

Διέξοδος από την κρίση η «κατασκευαστική διπλωματία» στα Βαλκάνια!

οριακής προθεσμίας. Αποκρύπτει, όμως, ότι βρήκε λυμένα τα βασικά προβλήματα που παρέλαβε η κυβέρνηση Σαμαρά - Βενιζέλου το 2012.

Συγκεκριμένα:

- Υποκαταστάθηκε ο ουσιαστικά πτωχευμένος βασικός συντελεστής της κοινοπραξίας
- Θεσπίστηκε η διαιτησία. Είναι η κύρια αιτία που προχωρά το έργο. Επειδή ο νόμος περί δημοσίων έργων δεν προέβλεπε διαιτησία και το τίμημα ήταν turnkey, δεν ήταν δυνατόν να πληρωθούν οι εξωσυμβατικές εργασίες που οφείλοντο σε αλληλαγή συνθηκών (καθυστερήσεις από αρχαιολογικές εργασίες, αλληλαγή χώρου εναπόθεσης χωμάτων, αλληλαγή layout σταθμών).
- Παραδόθηκαν οι σταθμοί Παπάφη και Νέας Ελβετίας.
- Εξασφαλίστηκε επιπλέον χρηματοδότηση 50 εκ. ευρώ για αρχαιολογικές εργασίες.
- Ολοκληρώθηκαν οι απαλλοτριώσεις.
- Παρελήφθη τμήμα του αμαξοστασίου από το Δήμο και κατασκευάστηκε αντιπημμυρικό έργο στη Νέα Ελβετία.
- Μεταφέρθηκαν οι μετροπόντικες από την Ανάληψη στη Νέα Ελβετία, ώστε με αντίθετη πορεία να ολοκληρώσουν τις σήραγγες.

Η σωστή προετοιμασία των εργοδηπτικών επιχειρήσεων με την κατάλληλη υποστήριξη από την πολιτεία, μπορεί να καταστήσει τη δραστηριοποίηση στην βαλκανική ενδοχώρα μια διέξοδο από την παρατεταμένη κρίση στον κατασκευαστικό κλάδο, όπως εκτιμά ο πρώην Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Έργων επί κυβέρνησης ΝΔ, κ. Στράτος Σιμόπουλος. Μιλώντας στο «**Εργοδηπτικόν Βήμα**», καταθέτει τις απόψεις του για την κατάσταση στην αγορά, τις ενστάσεις του για τις κυβερνητικές θέσεις περί του Μετρό Θεσσαλονίκης και τις προτάσεις του για τις υποδομές της Θεσσαλονίκης, ενώ επισημαίνει πως για τις καθυστερήσεις στο έργο Πάτρα-Πύργος... δεν φταίει η κρίση.

- Εξασφαλίσθηκε η χρηματοδότηση, δημοπράτηση, συμβασιοποίηση και ξεκίνησε η υλοποίηση με γρήγορους ρυθμούς της επέκτασης προς Καλαμαριά.
- Έγινε η έναρξη, από την Αττικό Μετρό

της εκπόνησης των μελετών για τις επεκτάσεις, κυρίως, προς Σταυρούπολη και προς Αμπελοκήπους - Εύοσμο. Μέχρι το τέλος του 2014 είχαν ολοκληρωθεί οι γεωτεχνικές έρευνες και είχε ξεκινήσει από τις υπηρεσίες της Αττικό Μετρό η εκπόνηση των μελετών για το έργο της επέκτασης προς Σταυρούπολη - Ευκαρπία.

Με απλά λόγια, το μόνο πρόβλημα που έπρεπε η παρούσα κυβέρνηση να διαχειριστεί ήταν οι αρχαιότητες στη Βενιζέλου. Οι ανασκαφές έφεραν στο φως ένα σημαντικό εύρημα του οποίου η ανάδειξη αποτέλεσε αφορμή για αντιπολίτευση από τον ΣΥΡΙΖΑ και μία ομάδα αρχαιολόγων.

Πέρασαν, όμως, τέσσερα χρόνια και η λύση είναι ακόμη στα χαρτιά, με απροσδιόριστο κόστος και χρόνο υλοποίησης και εκτός, μάλιστα, συγκλονιστικού απροόπτου, το πρόβλημα αυτό θα οδηγήσει σε παράδοση τελικά ενός «κοινοβού» έργου.

Η «τρύπα Μπουτάρη» στην οδό Βενιζέλου και η ιδεοληψία της κυβέρνησης προκάλεσαν πρόβλημα στην Θεσσαλονίκη.

Τελικά πιστεύω ότι το 2022 θα παραδοθεί ένα «κοινοβό» μετρό και αν τελικά γίνει η Βενιζέλου, θα είναι έτοιμη το 2025.

Η Ευρώπη δια των ευρωπαϊκών οργάνων και σε επίπεδο νομολογίας Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, κινείται σε μια κατεύθυνση για την εξυγίανση και του

χώρου των Κατασκευών σε κάθε χώρα, καταπολεμώντας φαινόμενα στρεβλώσεων της αγοράς. Εμείς τι κάνουμε; Τι μέτρα ελήφθησαν, πόσο ισχυρό είναι το νομοθετικό πλαίσιο και τι περιθώρια βελτιώσεων υπάρχουν;

Τα τελευταία χρόνια υπό την πίεση των μνημονίων έγιναν βήματα διαφάνειας, με σημαντικότερο τη δημιουργία της Ανεξάρτητης Αρχής Συμβάσεων, η οποία μετά τα πρώτα της βήματα λειτουργεί πλέον ικανοποιητικά. Στην ίδια κατεύθυνση, η προσαρμογή με το νόμο 4416 στις κοινοτικές οδηγίες αποτελεί σημαντική μεταρρύθμιση. Αντίθετα, υπάρχει αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην ομαλή εφαρμογή των ηλεκτρονικών δημοπρασιών, ενώ γίνεται και λανθασμένη εφαρμογή του άρθρου 128/442 για ανάθεση μελετών και υπηρεσιών χωρίς διαγωνισμό.

Επί σειρά ετών, ο ελληνικός κατασκευαστικός κλάδος είχε μια έντονη παρουσία στα Βαλκάνια. Γνωστός ο όρος «οικονομική διπλωματία». «Κατασκευαστική διπλωματία» υπάρχει; Μπορεί να υπάρξει και με τι τρόπο;

Ναι, μπορεί να υπάρξει. Άλλωστε, παρά τα προβλήματα του ελληνικού τραπεζικού συστήματος οι μεγάλες ελληνικές κατασκευαστικές εταιρείες δραστηριοποιούνται στα Βαλκάνια.

Ταυτόχρονα, στα γειτονικά μας κράτη γίνεται επέλαση πολυεθνικών. Στη Βόρεια Ελλάδα υπάρχουν τεχνικές εταιρείες και προμηθευτές εξοπλισμού με δυνατότητα να υποστηρίξουν αυτήν την επέκταση. Ακόμη, στις ίδιες χώρες «τρέχουν» Ευρωπαϊκά Προγράμματα και άλλων διεθνών οργανισμών με διαγωνισμούς, στους οποίους θα μπορούσαν να συμμετέχουν πολλές εταιρείες της Μακεδονίας, της Θράκης και της Ηπείρου (π.χ ύδρευσης-αποχέτευσης).

Χρειάζεται, όμως, οργάνωση και υποστήριξη της προσπάθειας από την πολιτεία και, κυρίως, από τα Υπουργεία Εξωτερικών και Μακεδονίας - Θράκης που διαχρονικά δεν κινούνται σε αυτήν την κατεύθυνση. Η Νέα Δημοκρατία ανακοίνωσε ήδη μέτρα ενίσχυσης της οικονομικής διπλωματίας.

Και με δική σας υπογραφή είχε ενταχθεί στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων το έργο του οδικού άξονα Πάτρας-Πύργου. Πατί πιστεύετε ότι έχει καθυστερήσει τόσο; Φταίει η κρίση;

Όχι, βέβαια. Αναφερόμαστε σε ένα έργο πανέτοιμο για δημοπράτηση, το οποίο η πα-

ρούσα κυβέρνηση έσπασε σε μικρότερα έργα ισχυριζόμενη ότι έτσι βοηθά μικρότερες εταιρείες, αλλά ουσιαστικά επιθυμώντας να αναλάβουν τα έργα εταιρείες φιλικά προς κείμενες σ'αυτήν.

Στη Θεσσαλονίκη, εκτός του μετρό, ποιες είναι κατά τη γνώμη σας οι υποδομές που πρέπει να ενταχθούν στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της πόλης για το μέλλον;

Ενδεικτικά αναφέρω:

- Η αξιοποίηση των στρατοπέδων με συμμετοχή και ιδιωτών.
- Η ανάπτυξη του παραλιακού μετώπου με συμμετοχή και επενδυτών και με δημιουργία μαρίνων, πλωτών πισινών και ξενοδοχείων.
- Η δημιουργία εμπορευματικού κέντρου στο στρατόπεδο Γκόνου.
- Η άμεση δημοπράτηση μελετών για την επέκταση του Μετρό προς Σταυρούπολη, αρχικά, και προς Αμπελοκήπους, Εύοσμο και Τ.Ε.Ι. αργότερα.
- Το έργο αντιστοίχισης των σιδηροδρομικών διαβάσεων στη Δυτική Θεσσαλονίκη.
- Η ηλεκτροκίνηση της σιδηροδρομικής γραμμής προς Προμαχώνα και η αναβάθμιση της σιδηροδρομικής Εγνατίας, καθώς και διάφορα έργα υποδομών που θα καταστήσουν τη Θεσσαλονίκη σημαντικό κέντρο των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών.
- Η μελέτη για τραμ, όχι στη διαδρομή που προτείνει ο Δήμος Θεσσαλονίκης (περιοχή ΙΚΕΑ-Εύοσμος), διότι θα είναι ανταγωνιστικό του Μετρό, αλλά με διαδρομές ακτινικές των σταθμών του Μετρό.

- Η ολοκλήρωση των μελετών που χρηματοδοτήσαμε το 2014 για την θαλάσσια αστική συγκοινωνία και κατασκευή των χερσαίων εγκαταστάσεων.
- Η ανάπτυξη της περιοχής γύρω από την οδό Λέοντος Σοφού και την οδό Πτολεμαίων, που στέγαζε παλαιότερα εκατοντάδες βιοτεχνίες και γύρω από τα Πανεπιστήμια. Για τις δράσεις αυτές μπορεί να υπάρχει χρηματοδότηση από Ευρωπαϊκά Προγράμματα.
- Η στήριξη των κατασκευών τουριστικών κατοικιών. Στην τουριστική κατοικία υπάρχει ζήτηση από Βαλκάνιους και Ρώσους, αλλά πλέον και από Τούρκους και Ισραηλινούς.
- Η ανάπτυξη της Πλατείας Διοικητηρίου. Το 2014 είχαμε εξασφαλίσει τους πόρους για τις σχετικές μελέτες, αλλά η διαδικασία, όπως συνήθως, βάδισε.
- Η ανάπτυξη της Στοάς Αγίου Μηνά, σημαντικό μέρος της οποίας ανήκει στις «Κτιριακές Υποδομές» αλλά μεταβιβάζεται στο Υπουργείο Υποδομών. Εκεί, μπορεί να δημιουργηθεί σε συνεργασία με τον Δήμο Θεσσαλονίκης μία περιοχή με καταστήματα παραδοσιακών επαγγελμάτων, στα πρότυπα της επένδυσης που πραγματοποιείται στην Στοά Μοδιάνο.
- Η προώθηση της ανάπτυξης του εκθεσιακού κέντρου Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ). Έχει εκπονηθεί μελέτη, που προκρίνει ως πλέον συμφέρουσα λύση εν μέσω κρίσης την ανάπτυξη του υπάρχοντος εκθεσιακού και συνεδριακού κέντρου, με παράλληλη δημιουργία μητροπολιτικού πάρκου.
- Η επίλυση των προβλημάτων στο Δικαστικό Μέγαρο Θεσσαλονίκης. Είναι πολύ παλιό, με τεράστια προβλήματα. Η διοίκησή του και ο Δικηγορικός Σύλλογος επιθυμούν μετακίνηση ή μεταφορά κάποιων υπηρεσιών σε άλλο κτίριο. Απαιτείται, επίσης, νέο κτίριο για το Ειρηνοδικείο Λαγκαδά. Η εταιρεία «Κτιριακές Υποδομές» Α.Ε., αν λειτουργούσε πραγματικά, θα μπορούσε να αναλάβει και τα δύο project.
- Η αναβάθμιση της εμφάνισης και της υλικοτεχνικής υποδομής και η ενίσχυση του έμφυχου δυναμικού των τελωνείων της Βόρειας Ελλάδας.

ΣΚΑΛΩΣΙΕΣ

ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ | ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ | ΠΩΛΗΣΕΙΣ

Η εταιρεία **"ΜΑΚΗΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ"**, με εμπειρία 22 ετών, έχει καθιερωθεί στον τομέα τοποθέτησης μεταλλικών ικριωμάτων, καθώς συνεργάζεται με τις μεγαλύτερες Κατασκευαστικές εταιρείες όπως, *ΑΚΤΩΡ ΑΤΕ, ΗΡΩΝ II ΒΟΙΩΤΙΑΣ ΑΕ, DIMAND SA, ΕΚΤΕΡ ΑΕ, ENICON ΕΠΕ, ΕΛΙΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ, CORE ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΕ, ΤΕΡΝΑ ΑΕ κ.ά.*, και με μεγάλες Εμπορικές εταιρείες όπως, *Ι. & Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ ΑΕΕ, ALUMIL ΑΕ κ.ά.*, για την ολοκλήρωση Έργων σε όλη την Ελλάδα.

Με εξοπλισμό παραγωγής της μεγαλύτερης γερμανικής εταιρείας κατασκευής ικριωμάτων "Layher", και με συνεχή ενημέρωση πάνω σε νέα υλικά και τεχνικές, στηρίζουμε το οικοδόμημά σας, καλύπτοντας τις ανάγκες κάθε κατασκευής, από την πιο απλή έως την πιο σύνθετη.

Έχοντας πάντα ως γνώμονα την ασφάλεια του εργατοτεχνικού προσωπικού που θα εργαστεί πάνω στα ικριώματα, η εταιρεία **"ΜΑΚΗΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ"**, διαθέτει τα προϊόντα της για ενοικίαση και πώληση σε Τεχνικές εταιρείες, Επαγγελματίες του οικοδομικού κλάδου αλλά και σε Ιδιώτες.

Λευκωσίας 61, Περιστερί

121 33 Αθήνα, Ελλάδα

T.: 210 5775 466

F.: 210 5775 016

K.: 6932 566 119

E-mail: info@kountourismakis.gr

www.kountourismakis.gr

Όλα ξεκίνησαν όταν το Υπουργείο Υποδομών ζήτησε τα ταμειακά διαθέσιμα της εταιρείας, προκειμένου να τα κατευθύνει και να τα αξιοποιήσει το ίδιο κατά το δοκούν, αίτημα που συνάντησε την άρνηση της πλειονότητας του Δ.Σ της ΕΟΑΕ, με άμεση υπουργική αντίδραση τη δρομολόγηση...ενδοϋπουργικών μετατάξεων για το σύνολο του προσωπικού της εταιρείας.

Θορυβημένοι, οι εργαζόμενοι της «Εγνατία Οδός Α.Ε.» εξέφρασαν φόβους, τόσο για προσωπικό τους μέλλον, όσο και για ενδεχόμενη διάλυση της εταιρείας... πριν προλάβει καν να ιδιωτικοποιηθεί από το ΤΑΙΠΕΔ.

«Τα τελευταία χρόνια βιώνουμε τις διαρκείς κυβερνητικές υποσχέσεις αλλήλα και έγγραφες δεσμεύσεις σε υψηλότατο επίπεδο, για μεγαλόπνοους σχεδιασμούς ανάθεσης νέων έργων και αρμοδιοτήτων, που θα καθιστούσαν την ΕΟΑΕ ικανή να πρωταγωνιστήσει σε νέους ρόλους στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό», επισημαίνει μεταξύ άλλων το σωματείο των εργαζομένων, καταγγέλλοντας πως «η διοίκηση της εταιρείας φαίνεται να αγνοεί επιδεικτικά τις παραπάνω πολιτικές δεσμεύσεις, παρόλο που έχει διοριστεί από την ίδια κυβέρνηση».

Η Διοίκηση της εταιρείας, αρνήθηκε την μεταφορά των διαθεσίμων της στο υπουργείο, καθώς τα προόριζε για την εκτέλεση των εργασιών βαριάς (μακροπρόθεσμης) συντήρησης.

«Σε όλο αυτό το δυσάρεστο σκηνικό», σύμφωνα με τους εργαζόμενους, «αντί της υλοποίησης των κυβερνητικών δεσμεύσεων με συγκεκριμένες δράσεις της διοίκησης, η εταιρεία βαδίζει μετέωρη και το προσωπικό έχει ενταχθεί εδώ και χρόνια στην γενικότερη κινητικότητα του Δημοσίου Τομέα, αρχικά με μεμονωμένες μετατάξεις προσωπικού και τώρα, ως αποκορύφωμα, με πρόσκληση για ενδοϋπουργικές μετατάξεις για το σύνολο του προσωπικού (27/12/2018).

Αναγνωρίζουμε και σεβόμαστε τις προσπάθειες αναδιοργάνωσης του Δημόσιου Τομέα αλλά επισημαίνουμε ότι αυτές πρέπει να γίνονται βάσει συγκεκριμένου σχεδιασμού για τον κάθε φορέα προέλευσης και υποδοχής, κάτι που δεν έχει συμβεί για την ΕΟΑΕ.

Οι μετατάξεις του προσωπικού είναι αποτέλεσμα αφενός της απουσίας μακροπρόθεσμου και βιώσιμου σχεδιασμού εκ μέρους της διοίκησης και αφετέρου της μη υλοποίησης των δεσμεύσεων εκ μέρους της πολιτικής ηγεσίας και του μετόχου (ΤΑΙΠΕΔ). Με βάση όλα τα παραπάνω, στο ενδεχόμενο ανταπόκρισης της πλειοψηφίας των 180 εργαζομένων στην πρόσφατη

Ενώ γράφονταν αυτές οι γραμμές, σύμφωνα με τον Πρόεδρο της ΕΟΑΕ κ. **Απόστολο Αντωνούδη**, η εταιρεία προετοιμάζε συμβιβαστική πρόταση για αναπτυξιακά έργα που μπορεί να υλοποιήσει με το αποθεματικό των 188 εκατομμυρίων ευρώ.

Το Υπουργείο Υποδομών

...μετατάσσει

οι Εργαζόμενοι

...ανησυχούν

ο Πρόεδρος

...καθησυχάζει

και το ΤΕΕ/ΤΚΜ
τον κώδωνα του κινδύνου

...κρούει

Το παζλ των εξελίξεων στην Εγνατία Οδό ΑΕ, με τα ταμειακά διαθέσιμα της εταιρείας να αποτελούν το «μήλο της έριδος».

Τοπίο στην ομίχλη
το μέλλον της

ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.

πρόσκληση των μετατάξεων, είναι φανερό ότι η εταιρεία θα αντιμετωπίσει σοβαρή απώλεια των λειτουργικών της δομών, και πιθανώς δεν θα ανακάμψει ποτέ ως εταιρεία διαχείρισης έργων.

Αναρωτιόμαστε, είναι στα σχέδια της κυβερνητικής πολιτικής το οριστικό κλείσιμο της ΕΟΑΕ;

Αν όχι, γιατί το ΤΑΙΠΕΔ το οποίο ορίζει την πλειοψηφία των μελών του Δ.Σ. και ασκεί τη γενική συνέλευση της εταιρείας δεν υλοποιεί τις κυβερνητικές δεσμεύσεις;

Γιατί το ΥΠΟΜΕΔΙ επιλέγει την καθολική και διάσπαρτη μετάταξη των εργαζομένων αντί ενός σχεδιασμού που δεν θα διαταράξει τη λειτουργία της ΕΟΑΕ;

Η απάντηση του προέδρου της εταιρείας κ. **Απόστολου Αντωνούδη**, είναι πως

«τόσο το έργο, όσο και το μέλλον της εταιρείας είναι εξασφαλισμένο αφού έχει έργα οδικής ασφάλειας που μπορεί να διαχειριστεί, ύψους 500 εκατ. ευρώ, έναν ενεργό και σημαντικό ρόλο στη λειτουργία του αναλογικού συστήματος και προγραμματικές συμβάσεις με πλήθος δήμων και περιφερειών της χώρας».

Και στην πράξη, ακολούθησε η δρομολόγηση της πρότασης έργων που μπορούν να υλοποιηθούν με τα διαθέσιμα της Εγνατίας Οδού, αλλά όχι με τη διαχείριση των χρημάτων από το υπουργείο, μα από την ίδια την εταιρεία.

Εν αναμονή των εξελίξεων, παρέμβαση έκανε και το **Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος**, με ανακοίνωση της Διοικούσας Επιτροπής, στην οποία εκφράζεται έντονος προβληματισμός για τα τεκταινόμενα και επισημαίνονται τα εξής:

«Η ΕΟΑΕ συνιστά μια καλή οργανωμένη δομή, μία Τεχνική Υπηρεσία μοναδική στην χώρα, με τεράστια εμπειρία και τεχνογνωσία σε μεγάλα και απαιτητικά έργα και με υψηλής ποιότητας στελεχιακό δυναμικό.

Ο ρόλος της στην υλοποίηση ανα-

γκαίων έργων υποδομής στη Βόρειο Ελλάδα, είναι αδιαμφισβήτητος, με χαρακτηριστικά παραδείγματα την Εξωτερική Περιφερειακή οδό της Θεσσαλονίκης, έργα ενίσχυσης της οδικής ασφάλειας, τους οδικούς άξονες Δράμα - Αμφίπολη και Ξάνθη Εχίνος.

Επίσης λόγω της κεκτημένης και οικοδομηθείσας επί σειρά ετών τεχνογνωσίας και της υψηλής εξειδίκευσης του τεχνικού στελεχιακού δυναμικού η «Εγνατία Οδός Α.Ε.», ήταν αυτή που κλήθηκε να πραγματοποιήσει και την αυτοψία στην γέφυρα της Καβάλας, τμήμα της οποίας κατέρρευσε στις 9 Νοεμβρίου 2018. Η δραστηριότητα αυτή, της εταιρείας, είναι ενδεικτική του ενεργού ρόλου που θα μπορούσε να διαδραματίσει η στον έλεγχο ασφαλείας «γυρασμένων» υποδομών της χώρας.

Συνεπώς η «Εγνατία Οδός ΑΕ» αποτελεί έναν κρίσιμο αναπτυξιακό παράγοντα, για τον οποίο, δεν υπάρχει κανένας λόγος διάλυσης. Όχι μόνο δεν εξυπηρετείται κανένας σκοπός από αυτή, αλλά αντίθετα, μια τέτοια εξέλιξη θα προκαλούσε περαιτέρω αποδιοργάνωση του τομέα παραγωγής τεχνικού έργου.

Για τους παραπάνω λόγους, καλούμε την ηγεσία του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, αλλά και τη Κυβέρνηση συνολικά, να επανεξετάσουν και να ανακαλέσουν την απόφαση της προώθησης ενδοϋπουργικών μετατάξεων για το σύνολο του προσωπικού της Εγνατίας Οδού, που οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην υποβάθμιση και διάλυση της εταιρείας και να υλοποιήσουν τις δεσμεύσεις τους για την αξιοποίηση της στην υλοποίηση των έργων, στην ασφάλεια των υποδομών και στην ανάπτυξη της Βόρειας Ελλάδας και της χώρας, συνολικά.»

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΣΚΛΗΡΟΣ. Η HARDOX ΕΙΝΑΙ ΣΚΛΗΡΟΤΕΡΗ.

Επειδή ζητάτε πολλά από τον εξοπλισμό σας, πάρτε τη αντιτριβική λαμαρίνα που προτιμάται σε όλο τον κόσμο - Hardox, η νούμερο ένα επιλογή στους χάλυβες που αντέχουν την τριβή. Η σκληρότητά του και η αντοχή του, το ξεχωρίζουν απέναντι σε οποιοδήποτε άλλο χάλυβα στη γη.

Πρόκειται για το υψηλότερο βιομηχανικό πρότυπο για εφαρμογές όπως οι εκσκαφείς, τα ανατρεπόμενα φορτηγά, οι μεταφορείς, οι θραυστήρες, τα μίξερ σκυροδέματος και άλλα. Η Hardox ενισχύει την απόδοσή σας και να μεγιστοποιεί το χρόνο λειτουργίας των εργαλείων και μηχανημάτων σας. Και είναι διαθέσιμη στις ποσότητες που χρειάζεστε, με εξαιρετική τοπική εξυπηρέτηση και υποστήριξη που χρειάζεστε.

Σίγουρα ο κόσμος είναι σκληρός, αλλά μια επιλογή είναι απλή:

Hardox. Ένα μέρος της επιτυχίας σας

SSAB Χάλυβας Σούηδίας Μ.Ε.Π.Ε.
27, Smirnis, p.o.Box. 30511
56210, Evosmos Thessaloniki.

T +30 2310 347 273
F +30 2310 347 271
E contactgreece@ssab.com

www.hardox.com

SSAB

Sometimes things just click

Αυτό συνέβη όταν δημιουργήσαμε την Geniox - την επόμενη γενιά Κεντρικών Κλιματιστικών Μονάδων με μια σειρά καινοτόμων λύσεων. Η σειρά συνοδεύεται με ένα εξαιρετικό πρόγραμμα επιλογής και με ένα νέο περίβλημα με μοναδικό σύστημα κλείστρων που καθιστά την Geniox εξαιρετικά ευέλικτη. Με άλλα λόγια, είναι ευκολότερο από ποτέ να προσαρμόσετε την καλύτερη δυνατή λύση αερισμού στις απαιτήσεις σας. Ευκολότερη για τον μελετητή, ευκολότερη για τον εγκαταστάτη, ευκολότερη για τον τεχνικό λειτουργίας και ευκολότερη για εσάς. Το Geniox είναι απλώς ο πιο έξυπνος τρόπος για την ανώτερη ποιότητα εσωτερικού αέρα (IAQ).

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο είμαστε σίγουροι ότι θα κάνει και σε εσάς **κλικ**.

geniox

systemair

Systemair Hellas A.E.

Άστρους 13, Ίλιον, 13121, Αττική

Τηλ. 210 57 89 766

info@systemair.gr - www.systemair.com

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Ένα δημόσιο κτίριο...
του 21ου αιώνα!

Κτίριο γραφείων Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη.

Περσίδες από:

- Προφίλ αλουμινίου
- Έλασμα Αλουμινίου
- Γυαλί

Για:

- Βιοκλιματικό σχεδιασμό
- Εξοικονόμηση ενέργειας
- Ιδανικές συνθήκες εργασίας
- Έλεγχο φωτισμού
- Σύγχρονη αισθητική

SUNTECH

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΗΛΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΕ ΠΕΡΙΣΤΡΕΦΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΣΙΔΕΣ

Ειδικοί στη Σκίαση Κτιρίων

Τα συστήματα SUNTECH παράγονται
και υποστηρίζονται από την

ΠΗΓΑΣΟΣ
EDILTECH ATEBEE
ΠΟΡΤΕΣ - ΠΑΡΑΘΥΡΑ - ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΚΙΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

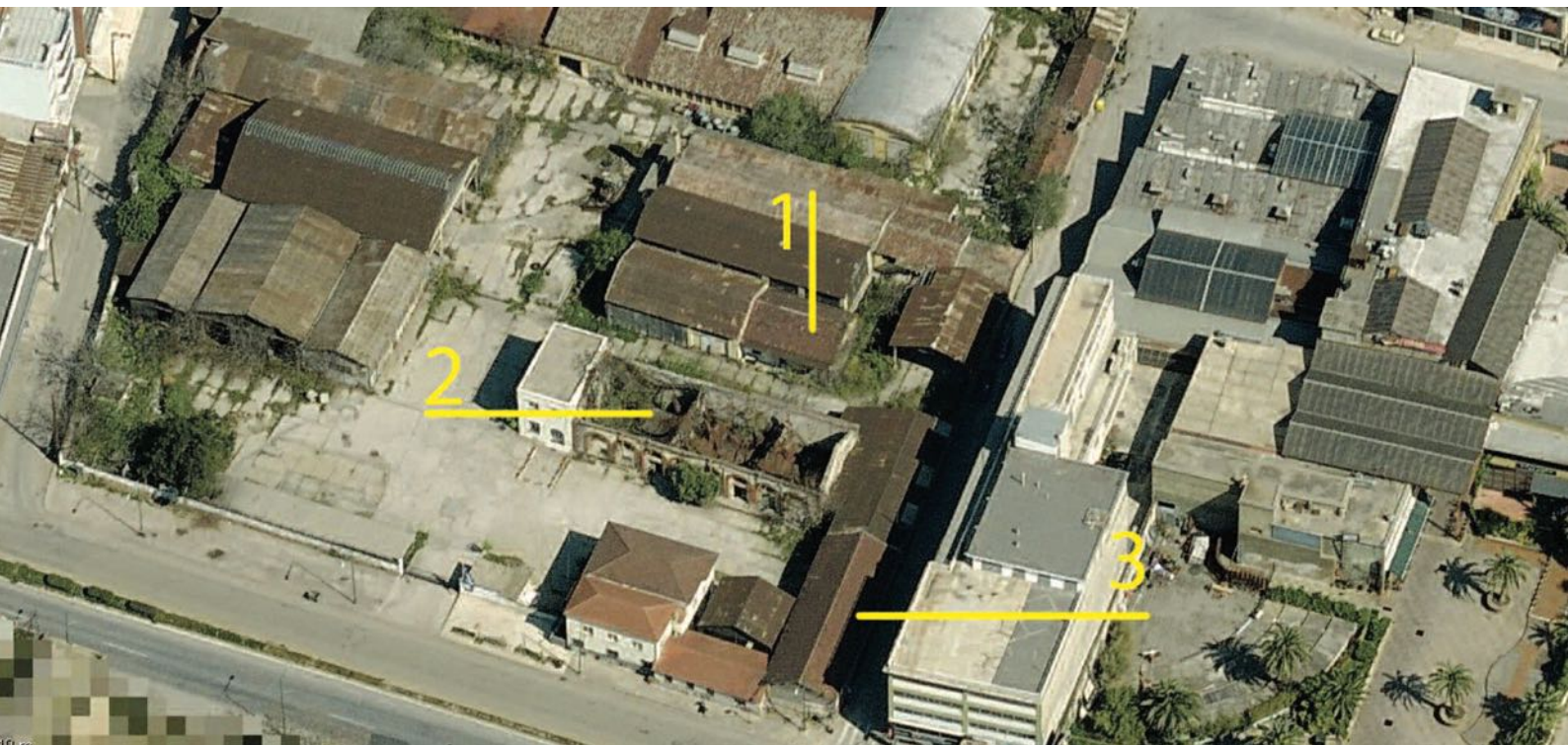
1ο χιλ. Αριδαίας - Εξαπλάτανου Ν. Πέλλας
τηλ.: 23840 24871-2, fax: 23840 24873
www.pegasus-alu.gr e-mail: info@pegasus-alu.gr

Είναι **«έξυπνο»**, **οικονομικό** και **οικοδομικό**.

Ένα κτίριο, πρότυπο, που στεγάζει υπηρεσίες της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, αλλά ταυτόχρονα **στεγάζει... και το μέλλον**. Ή καλύτερα, για να είμαστε πιο σαφείς, **στεγάζει την αισιοδοξία του σύγχρονου σκεπτόμενου ανθρώπου**, που προβληματίζεται για την κλιματική αλλαγή, την υπερκατανάλωση των φυσικών πόρων, το «αποτύπωμα» της ανθρώπινης δραστηριότητας στο περιβάλλον και παράλληλα **ελπίζει** σε περισσότερα παραδείγματα **ανθρώπων, φορέων, αρχών**, που πραγματικά αποφασίζουν να κάνουν κάτι ουσιαστικό και χειροπιαστό για όλα αυτά.

Μάλιστα, είναι τέτοια –και δικαιολογημένη– η υπερηφάνεια των ανθρώπων της ΠΚΜ, που μερικές φορές, ο ίδιος ο Αντιπεριφερειάρχης Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος κ. **Κώστας Γουτίκας**, αναλαμβάνει την ξενάγηση των ενδιαφερομένων να γνωρίσουν τις δυνατότητες του κτιρίου, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις φοιτητών και σπουδαστών διαφόρων τεχνικών, μηχανικών και τεχνολογικών ειδικοτήτων, στους οποίους εξηγεί την κατακλείδα αυτού του επιτεύγματος της σύγχρονης βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής: **Εξοικονόμηση ενέργειας της τάξεως του 70%!**

Βλέπετε, όπως εξηγεί ο μηχανολόγος μηχανικός **Πάνος Νιαούρης**, που... συντόρευσε το έργο στην εξέλιξή του σε όλα τα στάδια, το νέο κτίριο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, είναι εξοπλισμένο με **τρία συστήματα γεωθερμίας** (οριζόντιο κλειστό, κατακόρυφο κλειστό και ανοιχτό), με **Κεντρικό Σύστημα Ελέγχου Κτιρίου (BMS)**, με **Κεντρικό Σύστημα Ελέγχου Φωτισμού** και **αυτόματο σύστημα σκίασης κτιρίου** και είχε επιλεγεί για να παρουσιαστεί ως υπόδειγμα καλής πρακτικής στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου AIDA (Affirmative Integrated Energy Design Action).

Και σαν να μην έφταναν αυτά, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, έκανε ένα ακόμα βήμα, καθιστώντας το εν λόγω κτίριο... «πομπό» οικολογικής συνείδησης προς όλη την πόλη, **εγκαθιστώντας σύστημα φόρτισης ηλεκτρικών αυτοκινήτων που θα εξυπηρετεί τόσο τα οχήματα της ΠΚΜ, όσο και τους πολίτες που θα στρέφονται στην ηλεκτροκίνηση.**

Το κτιριακό συγκρότημα έχει συνολική επιφάνεια 37.600 τμ, αποτελείται από δύο λειτουργικά συνδεδεμένους κτιριακούς όγκους σε σχήμα «Γ» και ο σχεδιασμός του δημιουργεί προσβάσεις και από τους τέσσερις δρόμους, που περικλείουν το οικοδομικό τετράγωνο.

Η αρχιτεκτονική

Βασική αρχιτεκτονική επιλογή ήταν ο πλήρης και σαφής διαχωρισμός του «παλιού» από το «νέο» σε όλα τα επίπεδα. Στο χωροτακτικό, στο αισθητικό, στο μορφολογικό, στο συμβολικό αλλιά και σε αυτό της επιλογής των επιμέρους τύπων και υλικών.

Απέναντι στη «μικρή» κλίμακα των διατηρητέων, η «μεγάλη» κλίμακα των σύγχρονων δημόσιων κτιρίων.

Απέναντι στη χειροποίητη «λεπτομέρεια» και στην πολλαπλότητα των τύπων και των υλικών (**πέτρα, τούβλο, σίδερο, ξύλο**) των παλιών κτιρίων, η βιομηχανική ομοιομορφία, η λιτότητα και η ελαχιστοποίηση των αντίστοιχων τύπων που χαρακτηρίζει τις σύγχρονες διεθνείς τάσεις στα δημόσια κτίρια.

Απέναντι στις διακοσμημένες όψεις των παλιών κτιρίων, η πλήρης απουσία διακοσμητικών στοιχείων στις όψεις των νέων.

Κυρίαρχο ζήτημα της αρχιτεκτονικής μελέτης υπήρξε η **σχέση παλιών - νέων κτιρίων** καθώς και η ιδιαίτερα αυξημένη λειτουργική, σημειολογική και συμβολική σημασία του συνόλου ως δημόσιο κτίριο.

Γεωθερμία

Πρόκειται για το μεγαλύτερο έργο γεωθερμίας στη χώρα, η θερμική του ισχύς ανέρχεται στα 850 Kw και θα καλύπτει κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό τις ανάγκες του κτηρίου σε θέρμανση και ψύξη. Έτσι η εξοικονόμηση που επιτυγχάνεται είναι της τάξεως του 70 % σε σχέση με τα συμβατικά καύσιμα (πετρέλαιο, φυσικό αέριο). Η συμβολή της γεωθερμίας στο ενεργειακό ισοζύγιο του κτηρίου θα είναι καταλυτική και το κατατάσσει σε ένα από τα πιο «πράσινα» δη-

μόσια κτήρια της χώρα μας.

Το συγκεκριμένο γεωθερμικό σύστημα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς εκτός από το γεγονός ότι είναι η μεγαλύτερη γεωθερμική εγκατάσταση μέχρι στιγμής στη χώρα, εφαρμόζει πρωτοποριακές μεθόδους με συνδυασμούς γεωεναλλκτων και συγκεκριμένα:

- Οριζόντιο κλειστό κύκλωμα γεωεναλλκτων τύπου slinky: Διαστρώθηκαν περίπου 42.000 μέτρα σωλήνα κάτω από τη θεμελίωση του κτιρίου.
- Κλειστό κατακόρυφο σύστημα ομοαξονικών γεωεναλλκτων, Coaxial Geoexchange.
- Ανοικτό κατακόρυφο σύστημα με γεωτρήσεις άντλησης και επανέγχυσης.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει για τον ομοαξονικό γεωεναλλκτων καθώς ο ομοαξονικός γεωεναλλκτων έρχεται για να αλλιάξει το τοπίο στις εγκαταστάσεις γεωθερμίας αφού ο πρωτοποριακός τρόπος λειτουργίας του και η διαφορετική γεωμετρική του δομή έναντι των κλασσικών γεωεναλλκτων εγγυάται αποδόσεις που καθιστούν τα γεωθερμικά συστήματα ακόμη πιο ελκυστικά από άποψη αρχικού κόστους

εγκατάστασης αλλά και από άποψη λειτουργικού κόστους.

Φωτισμός

Προκειμένου να μειωθεί έως και **40% η κατανάλωση ενέργειας για φωτισμό** στο κτίριο, αναλήφθηκαν οι παρακάτω δράσεις σύμφωνα με τις προτάσεις της μελέτης Ενεργειακής Κατανάλωσης:

1. Αντικαταστάθηκαν όλα τα φωτιστικά σώματα με λαμπτήρες πυράκτωσης από φωτιστικά σώματα με λαμπτήρες φθορισμού.
2. Αντί των φωτιστικών σωμάτων με λαμπτήρες φθορισμού T8/18W και συμβατικά ballast, επιλέχθηκαν φωτιστικά σώματα με λαμπτήρες φθορισμού T5/13W ECO της OSRAM και ηλεκτρονικά dimmable ballast DALI με την ίδια φωτεινή απόδοση.
3. Εγκαταστάθηκε κεντρικό σύστημα ελέγχου φωτισμού KNX της SIEMENS, με αισθητήρες παρουσίας & φωτεινότητας σε όλους τους χώρους με φυσικό φωτισμό και ανιχνευτών κίνησης ή μπουτόν στους χώρους χωρίς φυσικό φωτισμό.

BMS

Κεντρικό σύστημα ελέγχου (BMS) έχει εγκατασταθεί και για όλο το κτίριο και τις λειτουργίες του.

Με αυτό επιτυγχάνεται παρακολούθηση και στόχευση της κατανάλωσης ενέργειας, αλλά και εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος για τη συντήρησή του.

Το σύστημα BMS αποτελείται από 17 ψηφιακούς ελεγκτές, 600 σημεία εισόδου και 210 σημεία εξόδου κι από έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή με το κατάλληλο λογισμικό.

Ελέγχει τις κλιματιστικές μονάδες, το λεβητοστάσιο, τις αντλίες θερμότητας με εκμετάλλευση της γεωθερμίας, ενώ πραγματοποιεί μέτρηση και καταγραφή των ηλεκτρικών μεγεθών.

Επιτηρεί τη λειτουργία της μέσης και χαμηλής τάσης, ελέγχει τον εξαερισμό του υπόγειου χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων, επιτηρεί την κατάσταση και συνεργάζεται με το σύστημα πυρανίχνευσης

και επίσης επιτηρεί την κατάσταση όλων των κρίσιμων συστημάτων του κτιριακού συγκροτήματος.

Σκίαση

Για τη εξωτερική σκίαση του κτιρίου, βάση της μελέτης, **επιλέχθηκε το ολοκληρωμένο σύστημα σκίασης SUNTECH E-300**. Στον νότιο - νοτιοδυτικό προσανατολισμό του κτιρίου, με τις μεγάλες γυάλινες επιφάνειες, τοποθετήθηκαν οριζόντιες περσίδες από έλασμα αλουμινίου κατάλληλης σκληρότητας, ελθεισοειδούς διατομής, πλάτους 30cm, ενώ η μελέτη και η σχεδίαση έγιναν έτσι ώστε να επιτευχθεί ο ιδανικός συνδυασμός αντοχής, αισθητικής και μεγιστοποίησης του οπτικού πεδίου όταν οι περσίδες είναι σε ανοικτή θέση.

Η επιλογή του φυσικού χρώματος ανοδίωσης για το σύστημα, αναδεικνύει το αλουμίνιο σαν υλικό και προσφέρει μέγιστη αντοχή στον χρόνο. Η περιστροφή των περσίδων είναι με ηλεκτροκινητήρα ελεγχόμενο διαφορικό φωτοκύτταρο.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση για την σύνδεση των μοτέρ κίνησης των περσίδων με την **μονάδα κεντρικού ελέγχου BMS** (Building Management Systems) χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος BUS.

Λειτουργεί παράλληλα μετεωρολογικός σταθμός για τον προσδιορισμό της πραγματικής θέσης του ήλιου ανά προσανατολισμό του κτιρίου, με χρήση GPS, ώστε να γίνεται αυτόματη ρύθμιση των σκιάστρων

για την αποδοχή (χειμώνας) ή την απόρριψη (καλοκαίρι) της εισόδου της ηλιακής ενέργειας στους χώρους, με αποτέλεσμα την εξασφάλιση υψηλότερης ενεργειακής αποδοτικότητας και βέλτιστων συνθηκών άνεσης κατά την εργασία.

Στατικά

Το κτιριακό συγκρότημα **χωρίζεται σε πέντε τμήματα στατικά ανεξάρτητα μεταξύ τους**. Τα τμήματα χωρίζονται με σεισμικό αρμό πλήρους διαχωρισμού. Οι στατικοί φορείς που προκύπτουν είναι συμπαγούς κάτοψης.

Οι φέροντες οργανισμοί όλων των τμημάτων είναι προσαρμοσμένοι στην Αρχιτεκτονική λύση και ταυτόχρονα η μορφολογία τους να είναι ευνοϊκή και **πληρούν τις απαιτήσεις του Ελληνικού Κανονισμού οπλισμένου σκυροδέματος (ΕΚΟΣ 2000)**, αλλά και του Ελληνικού Αντισεισμικού Κανονισμού (ΕΑΚ 2003).

Τα υποστρώματα και τοιχεία διατηρούν τις ίδιες διατομές σε όλο το ύψος των κτιρίων.

Τα σεισμικά φορτία που λήφθηκαν υπόψη σύμφωνα με τον ΕΑΚ 2003 είναι:

- Κατηγορία εδάφους: Κατηγορία Γ
- Σεισμική επικινδυνότητα περιοχής Ζώνη Ι συντελεστής $A = 0,16 g$

- Σπουδαιότητα κτιρίου (Σ4) συντελεστής $\gamma = 1,30$
- Συντελεστής συνδυασμού δράσεων $\psi_2 = 0,5$
- Τιμές χαρακτηριστικών περιόδων T_1 / T_2 (sec) $0,20 / 0,80$
- Συντελεστής σεισμικής συμπεριφοράς $q = 3,5$

Λαμβάνοντας υπόψη την εδαφοτεχνική έρευνα επιλέχθηκε η βαθιά θεμελίωση με πασσάλους, που εδράζονται σε βάθος 22,00 μ, και περιμετρική διάταξη διαφράγματος οπλισμένου σκυροδέματος πάχους 60εκ που εδράζεται σε βάθος 16,00 μ και λειτουργεί ως τοίχος προσωρινής αντιστήριξης γαιών βοηθώντας ταυτόχρονα στον υποβιβασμό της στάθμης του υδροφόρου ορίζοντα στο σκάμμα της υπό ανέγερση κατασκευής.

Και ηλεκτροκίνηση

Στο νέο κτίριο τα ΠΚΜ εγκαταστάθηκε και ο **πρώτος κοινόχρηστος σταθμός φόρτισης αυτοκινήτων**.

Στόχος της Περιφέρειας, είναι να αγορασθούν 14 οχήματα και άλλοι 20 φορτιστές ηλεκτρικών οχημάτων και παράλληλα να δοθεί η δυνατότητα και στους δήμους του πολεοδομικού συγκροτήματος να αγο-

ράσουν ηλεκτροκίνητα οχήματα και φορτιστές, με οικονομική ενίσχυση ύψους 2,5 εκατομμυρίων ευρώ, αποκλειστικά για το συγκεκριμένο σκοπό. Η φόρτιση θα είναι δωρεάν για δύο χρόνια. Όσοι διαθέτουν ηλεκτροκίνητα οχήματα μπορούν να πηγαίνουν στο νέο κτίριο της Περιφέρειας και να φορτίζουν δωρεάν το όχημα τους. Μια απλή φόρτιση διαρκεί από μισή ώρα μέχρι μία ώρα.

Η πρωτοβουλία, είναι μια προσπάθεια να δοθούν κίνητρα στους πολίτες για να στραφούν πιο γρήγορα στην ηλεκτροκίνηση, που ούτως ή άλλως μετά από μερικά χρόνια θα ενταχθεί για τα καλά στην καθημερινότητα, προοπτική ιδιαίτερα ενθαρρυντική για αστικά κέντρα σαν τη Θεσσαλονίκη. Κι αυτό, διότι το 70% των ρύπων μέσα στην πόλη οφείλεται στις μετακινήσεις, γεγονός που θα αντιμετωπιστεί με τη στροφή του κόσμου προς υβριδικά οχήματα ή ηλεκτρικά, που έχουν μηδέν ρύπους.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ ΕΡΓΟΥ

ΠΗΓΑΣΟΣ - ΠΟΡΤΕΣ - ΠΑΡΑΘΥΡΑ - ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΚΙΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ
SYSTEMAIR HELLAS A.E.

Το ιστορικό

Το κτίριο βρίσκεται στην παλιά περιοχή **Μπεχ Τσινάρ**, βόρεια του εμπορικού λιμένα της Θεσσαλονίκης, στο οικοδομικό τετράγωνο που ορίζεται από τις οδούς 26ης Οκτωβρίου, Κωλέτη, Α. Γεωργίου και Κεφαλληνίας, έκτασης 10.200 τμ, το οποίο βρίσκεται **ανάμεσα σε ιστορικά κτιριακά συγκροτήματα της πόλης**, όπως είναι ο **Μύλος** και το **Φιξ**.

Στην ίδια θέση, το **1888 κτίστηκε το παλιό Εργοστάσιο Φωταερίου Θεσσαλονίκης** το οποίο λειτούργησε ως το 1917 οπότε και καταστράφηκε το δίκτυο της πόλης από πυρκαγιά. Μετά το **1948 οι εγκαταστάσεις στέγασαν χώρους της Υπηρεσίας Εγγείων Βελτιώσεων** και το 2001 παραχωρήθηκαν στην πρώην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης - σήμερα Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Το **1994 τρία παλιά κτίρια του πρώην εργοστασίου φωταερίου Θεσσαλονίκης χαρακτηρίστηκαν από το ΥΠΠΟ (4Η Εφορία Νεωτέρων Μνημείων) ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία.**

Το πρόγραμμα προέβλεπε την δημιουργία ενός συγκροτήματος, με εξάντληση του συντελεστή δόμησης για κατασκευή νέων κτιριακών εγκαταστάσεων καθώς και την αποκατάσταση και επανάχρηση των διατηρητέων κτιρίων, προκειμένου να στεγάζει:

- Διοικητικές Υπηρεσίες της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στους ορόφους
- Εμπορικό Κέντρο ιδιοκτησίας του Αναδόχου στους ισόγειους χώρους
- Υπόγειο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων
- Την Αίθουσα του Περιφερειακού Συμβουλίου Κ.Μακεδονίας στο διατηρητέο Κτίριο 2
- Βοηθητικούς χώρους και γραφεία στα διατηρητέα κτίρια 3 και 1 αντίστοιχα.

Τον Ιούλιο του 2007 προκηρύχθηκε δημοπρασία επιλογής αναδόχου.

Τον Απρίλιο του 2009 υπεγράφη εργολαβική σύμβαση για την ανέγερση του κτιρίου.

Τον Σεπτέμβριο του 2009 εκδόθηκε οικοδομική άδεια και στα τέλη της ίδιας χρονιάς καθορίστηκαν τα ποσοστά και η συμφωνία των μέτρων που θα αναλογούσαν στην περιφέρεια.

Η κατασκευή του κτιρίου ξεκίνησε το 2010 και το νέο κτίριο παραδόθηκε στο τέλος του 2016 ενώ στις αρχές του 2017 ξεκίνησε η μετακόμιση των υπηρεσιών.

Γραφτούχα διογκωμένη
πολυστερίνη
(Neopor EPS 100)

Ινσιπλιμένο

TSP

Θερμομονωτικό πλακίδιο ταράτσας

Για εσάς που αναζητάτε έναν αποτελεσματικό, οικονομικό και οικολογικό τρόπο μόνωσης του κτιρίου σας, η Παπαηλίας Κατασκευαστική σας προτείνει μια πρωτοποριακή λύση, ώστε να αναβαθμίσετε ενεργειακά το σπίτι σας, επιτυγχάνοντας τη βέλτιστη δυνατή εξοικονόμηση ενέργειας (έως 60%)!

Εξοικονόμηση ενέργειας

60%

Συντελεστής θερμικής αγωγιμότητας

0,031

Ανακυκλώσιμα υλικά

100%

Οικονομία, ποιότητα, αξιοπιστία για μια Ζωή!

Η θερμομονωτική ταρτσόπλακα TSP αποτελεί ένα από τα κορυφαία συστήματα μόνωσης (με $\lambda = 0,031$) που αφορά παλιά και νεόδμητα κτίρια που έχουν πρόβλημα θερμομόνωσης, δημιουργώντας αισθητή διαφορά θερμοκρασίας χειμώνα - καλοκαίρι. Αποτελεί μία εύκολη, γρήγορη, ανθεκτική και συμφέρουσα λύση, η οποία διακρίνεται από τις αντίστοιχες της αγοράς, λόγω της γραφτούχας διογκωμένης πολυστερίνης (Neopor EPS 100) και των καναλιών - διόδων νερού και αέρα στην κάτω επιφάνειά της. Τα χαρακτηριστικά αυτά επιτυγχάνουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, με σεβασμό στο περιβάλλον και εμποδίζοντας την εκδήλωση μούχλας και μυκήτων.

Τα θερμομονωτικά πλακίδια THERMOPAK διαθέτουν πιστοποίηση CE, ενώ η εταιρεία μας κατέχει δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας Ταρτσόπλακας 1008189 και πιστοποιήσεις ISO 9000 και ISO 14.000 για τα συστήματα δόμησης και τα προϊόντα της.

Υλικό ανακυκλώσιμο,
φιλικό προς το περιβάλλον.

Έκθεση: 34^ο χλμ. Νέας Εθνικής Οδού, Αθηνών - Κορίνθου, Μέγαρο, Τηλ: 22960.35296, Fax: 22960.35916
Εργοστάσιο (Παραγωγή & Διάρθρωση): ΒΙ.ΠΕ. Μεγάρων, Τηλ: 22960 83050, Fax: 22960 83053
E-mail: thermopak@spaiilias.gr
Site: www.spaiilias.gr

Λίστα με τα έργα που είναι έτοιμα προς δημοπράτηση τα οποία έχουν προετοιμαστεί από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων (έδρας) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

1. Αποκατάσταση Ε.Ο.Δ. στην περιοχή της Τ.Κ. ΜΗΛΙΑΣ, της Π.Ε. ΓΡΕΒΕΝΩΝ, ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Δ.Τ.Ε. (Έδρας)/Π.Δ.Μ.

Αφορά έργο ενίσχυσης επιχωμάτων για την αποφυγή κατάρσεων.

Η δημοσίευση του διαγωνισμού θα γίνει έως **31-01-2019**

Προϋπολογισμός: **950.000,00 €**

2. Αποκατάσταση, σταθεροποίηση κατολισθήσεων πρανών στην Ε.Ο.20 (Κοζάνης - Ιωαννίνων).

Αφορά έργο σταθεροποίησης πρανών οδού σε σημεία της Ε.Ο 20 στο τμήμα.

από Πεντάλοφο έως όρια Ν. Κοζάνης - Ιωαννίνων.

Η δημοσίευση του διαγωνισμού θα γίνει έως **31-01-2019**

Προϋπολογισμός: **2.300.000,00 €**

3. Αποκατάσταση κατάρσεων οδοστρώματος και προβλημάτων στην Ε.Ο.2 Φλώρινα - Βίγλα Πισοδερίου «Χιονοδρομικό».

Αφορά έργο σταθεροποίησης οδοστρώματος της Ε.Ο 2 στην περιοχή του Πισοδερίου.

Προϋπολογισμός: **2.050.000,00 €**

Ο διαγωνισμός έχει ήδη δημοσιευθεί στο ΕΣΗΔΗΣ.

4. Συντήρηση και βελτίωση οδικού άξονα Νεστόριο - Χιονάτο.

Αφορά βελτίωση χάραξης οδικού τμήματος μήκους 5 χιλιομέτρων.

Προϋπολογισμός: **5.340.000,00 €**

Η δημοσίευση του διαγωνισμού θα γίνει έως **30-03-2019**

Σύστημα μόνωσης σκεπών Knauf Insulation

Φυσικός ορυκτοβάμβακας
με ECOSE® Technology
Διαπνέουσες μεμβράνες LDS

Θερμομόνωση • Πυρασφάλεια
Στεγάνωση • Διαπνοή
Βήμα αλλαγής στη βιωσιμότητα

with **ECOSE®**
TECHNOLOGY

knaufINSULATION
As εξοικονομήσουμε ενέργεια

www.knaufinsulation.gr

Ορισμός – Σκοπός

Η Ενεργειακή Κοινότητα (Ε.Κοιν.), είναι αστικός συνεταιρισμός αποκλειστικού σκοπού με στόχο την προώθηση της κοινωνικής και αλληλεγγύης οικονομίας και καινοτομίας στον ενεργειακό τομέα, την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας και την παραγωγή της ενεργειακής αειφορίας, την παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση, διανομή και προμήθεια ενέργειας, την ενίσχυση της ενεργειακής αυτότητας/ασφάλειας σε νησιωτικούς δήμους καθώς και τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στην τελική χρήση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν;

- Φυσικά πρόσωπα
- Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου
- Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου
- Ο.Τ.Α. α' & β' βαθμού της ίδιας Περιφέρειας

Κριτήρια εντοπιότητας

Τουλάχιστον το 51% των μελών πρέπει να σχετίζονται με τον τόπο στον οποίο βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν., και συγκεκριμένα τα φυσικά πρόσωπα – μέλη να έχουν πλήρη ή ψιλή κυριότητα ή επικαρπία σε ακίνητο το οποίο βρίσκεται εντός της Περιφέρειας της έδρας της Ε.Κοιν. ή να είναι δημότες Δήμου της Περιφέρειας αυτής και τα νομικά πρόσωπα μέλη να έχουν την έδρα τους εντός της Περιφέρειας της έδρας της Ε.Κοιν.

Αντικείμενο Δραστηριότητας

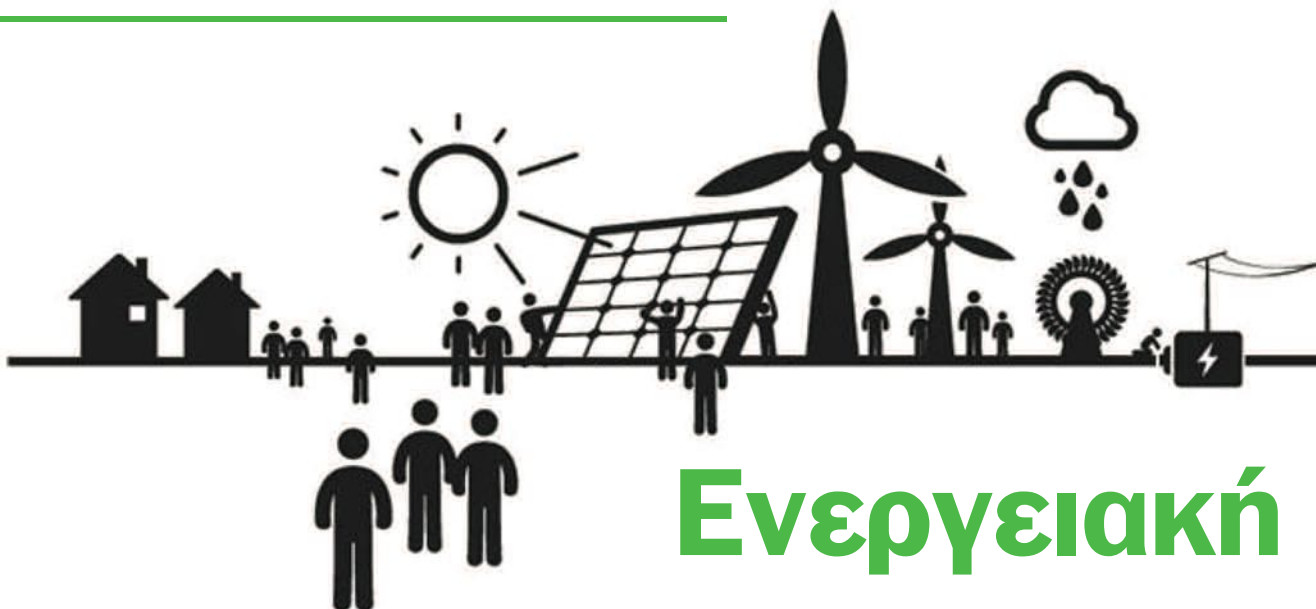
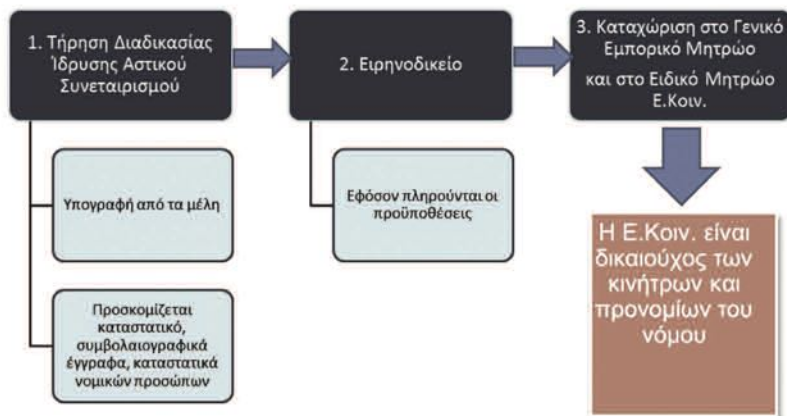
Η Ε.Κοιν. πρέπει να ασκεί υποχρεωτικά μία εκ των παρακάτω:

- Παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση ή πώληση ηλεκτρικής ή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. εγκατεστημένους εντός της περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν.
- Διαχείριση (συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία, αποθήκευση, διάθεση) πρώτης

ύλης για την παραγωγή ηλεκτρικής ή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας από βιομάζα ή βιορευστά ή βιοαέριο ή μέσω ενεργειακής αξιοποίησης του βιοαποικοδομήσιμου κλάσματος αστικών αποβλήτων.

- Προμήθεια για τα μέλη της ενεργειακών προϊόντων, συσκευών, εγκαταστάσεων, με στόχο τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και της χρήσης συμβατικών καυσίμων, καθώς και τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας.
- Προμήθεια για τα μέλη της ηλεκτροκίνητων οχημάτων (υβριδικών ή μη) και οχημάτων με καύση φυσικού αερίου, υγραερίου ή βιοαερίου.
- Διανομή ηλεκτρικής ενέργειας εντός της περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της ή διανομή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας.
- Προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου προς Τελικούς Πελάτες εντός της περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της
- Διαχείριση της ζήτησης για τη μείωση της τελικής χρήσης της ηλεκτρικής ενέργειας.
- Ανάπτυξη, διαχείριση και εκμετάλλευση σταθμών φόρτισης ηλεκτροκίνητων οχημάτων και σημείων ανεφοδιασμού με συμπιεσμένο φυσικό αέριο (CNG), υδροποιημένο φυσικό αέριο (LNG), υγραέριο ή βιοαέριο ή διαχείριση μέσω βιώσιμων μεταφορών εντός της περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν.
- Εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων αφαλάτωσης νερού με χρήση Α.Π.Ε.
- Ανάπτυξη, διαχείριση και εκμετάλλευση υποδομών εναλλακτικών καυσίμων ή διαχείριση μέσω βιώσιμων μεταφορών εντός της περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν.

Διαδικασία Σύστασης Ε.Κοιν.

Ενεργειακή

Μορφές Ε.Κοιν.			
Χαρακτήρας Ε.Κοιν	Ελάχιστος αριθμός μελών	Διάθεση Κερδών	Συνεταιριστικές μερίδες
Μη Κερδοσκοπικός Χαρακτήρας – Χωρίς δυνατότητα διανομής πλεονασμάτων χρήσης	5 στην περίπτωση που τα μέλη είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή φυσικά πρόσωπα (5*20%)	Δεν επιτρέπεται η διανομή κερδών – Αποθεματικό και διάθεση για τους σκοπούς της Ε.Κοιν.	Κάθε μέλος μπορεί να κατέχει πέραν της υποχρεωτικής συνεταιριστικής μερίδας και μία ή περισσότερες προαιρετικές συνεταιριστικές μερίδες, με ανώτατο όριο συμμετοχής του στο συνεταιριστικό κεφάλαιο το 20%, με εξαίρεση τους Ο.Τ.Α. που μπορούν να συμμετέχουν στο συνεταιριστικό κεφάλαιο με ανώτατο όριο το 40%.
	3 στην περίπτωση που τα μέλη είναι μόνο Ο.Τ.Α. (π.χ. 35%, 35%, 30%)		
	3 στην περίπτωση που τα μέλη είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή φυσικά πρόσωπα, εκ των οποίων τα δύο (2) τουλάχιστον να είναι Ο.Τ.Α. (20%, 40%, 40%)	Εξαίρεση για τα νησιά (<3100), κομμάτι των κερδών μπορεί να διατεθεί για δράσεις κοινής ωφέλειας με τοπικό χαρακτήρα (π.χ. δεξαμενές κτλ)	
	2 στην περίπτωση που τα μέλη είναι ΟΤΑ και είναι σε νησιωτική περιοχή (50%, 50%)		
Κερδοσκοπικός Χαρακτήρας – Διανομή πλεονασμάτων χρήσης	15 στην περίπτωση που τα μέλη είναι ΝΠΔΔ - εκτός των Ο.Τ.Α- ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή φυσικά πρόσωπα	Επιτρέπεται η διανομή του υπολοίπου των καθαρών κερδών μετά την αφαίρεση των αποθεματικών στα μέλη.	Ειδικότερα για τα νησιά (<3100 κάτοικοι), τα ποσοστά συμμετοχής των Ο.Τ.Α. μπορούν να φτάσουν στο 50%.
	10 αν είναι σε νησιωτικό Δήμο (<3100)		
	50% συν ένα εξ' αυτών είναι φυσικά πρόσωπα		
	επιτρέπεται η διανομή κερδών		

Σημείωση 1. Κάθε μέλος διαθέτει μία ψήφο, ανεξαρτήτως του συνεταιριστικού κεφαλαίου το οποίο κατέχει.

Σημείωση 2. Ο “κερδοσκοπικός” ή “μη κερδοσκοπικός” χαρακτήρας της Ε.Κοιν. παραμένει καθ' όλη τη διάρκεια της

Το **Αθανάσιου Κουλιουτμπάνη**
αντιπροέδρου Γ' Επαγγελματικού
Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης

Κοινότητα (Ε.Κοιν.)

- Παροχή Ενεργειακών Υπηρεσιών (ESCOs)

ενώ μπορεί να ασκεί δυνάμει τις παρακάτω:

- Προσέλευση κεφαλαίων για την πραγματοποίηση επενδύσεων αξιοποίησης των Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης εντός της περιφερειακής ενότητας που βρίσκεται η έδρα της Ε. Κοιν.
- Σύνταξη τεχνικοοικονομικών μελετών αξιοποίησης των Α.Π.Ε. ή της Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή υλοποίησης παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης ή παροχή στα μέλη της τεχνικής υποστήριξης στους ανωτέρω τομείς.
- Διαχείριση ή συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τους σκοπούς της.

Οικονομικά Κίνητρα & Μέτρα Στήριξης

- Ένταξη των Ε.Κοιν. στον Αναπτυξιακό κατ' αναλογία με τις Κοιν.Σ.Επ. καθώς και σε άλλα προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τους σκοπούς τους.
- Δυνατότητα για ειδικές προϋποθέσεις και όρους προνομιακής συμμετοχής ή εξαίρεσης από τις ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών (ΥΑ) καθώς και προνομιακών χρεώσεων για υπηρεσίες στην αγορά
- Απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής του Ετήσιου τέλους διατήρησης δικαιώματος κατοχής άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας
- Προτεραιότητα χορήγησης άδειας παραγωγής, προσφοράς σύνδεσης και έγκρι-

Μένω σε πολυκατοικία. Πώς μπορώ να ωφεληθώ εγώ από την εικονική αυτοπαραγωγή;

Μία από τις σημαντικότερες διατάξεις του νέου νόμου είναι η δυνατότητα εικονικής αυτοπαραγωγής (εικονικός συμψηφισμός ή virtualnet-metering) από νοικοκυριά και μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Η εικονική αυτοπαραγωγή μας επιτρέπει να παράγουμε τη δική μας καθαρή ενέργεια για ιδιοκατανάλωση από σύστημα ΑΠΕ, ακόμα κι αν δεν έχουμε τον απαραίτητο χώρο για την εγκατάσταση του συστήματος σπίτι μας. Πολύ απλά, το σύστημα ΑΠΕ μπορεί να βρίσκεται μακριά από το σημείο κατανάλωσης (π.χ. σε άλλο κτίριο, σε οικόπεδο κ.α.). Η ενέργεια που θα παράγει το σύστημα θα συμψηφίζεται με τον δικό μας λογαριασμό ηλεκτρικού ρεύματος, όπως θα γινόταν δηλαδή αν είχαμε εγκατεστημένο το σύστημα στην ταράτσα του σπιτιού μας

- Παροχή συμβουλών για τη διαχείριση ή συμμετοχή των μελών της σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τους σκοπούς της.
- Ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για θέματα ενεργειακής αειφορίας.
- Δράσεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας σε ευάλωτους καταναλωτές ή πολίτες κάτω από τα όρια της φτώχειας, ανεξάρτητα αν είναι μέλη της ενεργειακής κοινότητας, όπως ενδεικτικά παροχή ή συμψηφισμός ενέργειας, ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών ή άλλα μέτρα που μειώνουν την κατανάλωση της ενέργειας στις κατοικίες των πολιτών αυτών.

σης περιβαλλοντικών όρων για σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής (εφόσον παρουσιάζουν εδαφική επικάλυψη και υποβάλλονται στον ίδιο κύκλο αιτήσεων)

- Μειωμένες εγγυητικές επιστολές (50%)
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και σταθμών μικρών ανεμογεννητριών από Ε.Κοιν. για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών των μελών τους με εφαρμογή εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού (και για μη μέλη)

- Σημειώνεται πως ειδικά για VNM δύνανται να φτάσουν στο 1MWp εγκατάστασης πλέον.

- Μεταβίβαση αδειών, σταθμών παραγωγής αποκλειστικά σε Ε.Κοιν. με όμοιο επιτρεπόμενο τρόπο διάθεσης των πλεονασμάτων χρήσης και εντός της ίδιας περιφέρειας

Παράδειγμα ενεργειακής κοινότητας με εικονική αυτοπαραγωγή.

Οι ιδιοκτήτες ή ενοικιαστές των διαμερισμάτων μίας πολυκατοικίας δημιουργούν μία ενεργειακή κοινότητα με σκοπό την εγκατάσταση και λειτουργία φωτοβολταϊκού συστήματος σε ακίνητο ή σε οικόπεδο, που βρίσκεται σε άλλη περιοχή εντός της Περιφέρειας, με την εφαρμογή εικονικού συμψηφισμού. Η παραγόμενη ενέργεια του φ/β συστήματος θα συμψηφίζεται με τις καταναλώσεις των ιδιοκτητών και θα αφαιρείται από τους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειάς τους. Υποθέτοντας ότι οι συνολικές ετήσιες ανάγκες των ιδιοκτητών ανέρχονται σε περίπου 75.000 κιλοβατώρες, προκύπτουν τα εξής:

- Ενδεικτική ισχύς απαιτούμενου φ/β συστήματος: 50 kW
- Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 55.000 €
- Ενδεικτική συνολική ετήσια εξοικονόμηση από τους λογαριασμούς των καταναλωτών: 7.000 €

Εκτιμώμενος χρόνος απόσβεσης της επένδυσης: 8 χρόνια

Σημείωση 3. Το καταστατικό των Ε.Κοιν. δεν περιλαμβάνει άλλες δραστηριότητες εκτός των αναφερομένων.

Γιατί είναι σημαντική η εικονική αυτο-παραγωγή;

Καταρχάς με την εικονική αυτοπαραγωγή εξαλείφεται ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια για την αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας από νοικοκυριά, δήμους και επιχειρήσεις, δηλαδή η έλλειψη χώρου για την εγκατάσταση ενός φωτοβολταϊκού. Πλέον όλοι μπορούμε να έχουμε πρόσβαση στον ήλιο. Κάποιοι δήμοι, όπως η Θεσσαλονίκη και η Λάρισα, ήδη έχουν σχέδια για την εκμετάλλευση των οροφών σχολείων (τα οποία έχουν συγκριτικά μικρή και εποχική κατανάλωση σε σχέση με τη διαθέσιμη οροφή

τους) με τοποθέτηση φωτοβολταϊκών για εικονική αυτοπαραγωγή. Η παραγόμενη ενέργεια θα συμψηφίζεται με καταναλώσεις άλλων δημοτικών κτιρίων ή με μετρητές ευάθλων νοικοκυριών στο πλαίσιο της ηλιακής κοινωνικής πολιτικής των δήμων.

Πώς μπορεί η ηλιακή κοινωνική πολιτική να καταπολεμήσει την ενεργειακή φτώχεια στην Ελλάδα;

Η αξιοποίηση του ήλιου μπορεί να μας βοηθήσει να εξαλείψουμε την ενεργειακή φτώχεια, η οποία τα τελευταία χρόνια μαστίζει την ελληνική κοινωνία. Σήμερα επιδοτούμε

την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος των ευάλωτων νοικοκυριών μέσω του Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου. Ωστόσο το μέτρο αυτό είναι εντελώς αναποτελεσματικό: αφενός δεν βοηθάει τα νοικοκυριά να βγουν οριστικά από το καθεστώς στήριξης (τα νοικοκυριά θα χρειάζονται βοήθεια κάθε χρόνο), αφετέρου δεν συνεισφέρει στον εκδημοκρατισμό του ενεργειακού τομέα (ουσιαστικά τα χρήματα αυτά καταλήγουν να επιδοτούν το σημερινό σύστημα παραγωγής ενέργειας).

Αντίθετα, μπορούμε να βοηθήσουμε τα ευάλωτα νοικοκυριά να γίνουν τα ίδια μικροπαραγωγοί της δικής τους ενέργειας που χρειάζονται. Πώς; Χαρίζοντάς τους – στο πλαίσιο κοινωνικής πολιτικής – φωτοβολταϊκά πάνελ, τα οποία μπορούν να εγκατασταθούν είτε σπίτι τους είτε – εφόσον δεν έχουν χώρο – σε φωτοβολταϊκό πάρκο της κοινότητας, η παραγόμενη ενέργεια του οποίου θα πιστώνεται μέσω εικονικού συμψηφισμού στους λογαριασμούς τους. Τα νοικοκυριά αυτά πλέον δεν χρειάζονται άλλη βοήθεια όσο αφορά το ηλεκτρικό ρεύμα. Τι καλύτερο από το να αντιμετωπίσουμε την ενεργειακή φτώχεια αποτελεσματικά και να προωθήσουμε την ενεργειακή δημοκρατία, απλώς αξιοποιώντας τις ανεξάντλητες καθαρές πηγές ενέργειας της χώρας μας; Σε συνδυασμό με επενδύσεις στην εξοικονόμηση ενέργειας στα ευάλωτα νοικοκυριά – αντί επιδοτήσεων κατανάλωσης, όπως είναι το επίδομα θέρμανσης – μπορούμε ακόμα και να εξαλείψουμε την ενεργειακή φτώχεια στη χώρα μας.

ZEB-REVO

το μοναδικό φορητό laser scanner της αγοράς στην χαμηλότερη τιμή!

Geo
SLAM

Στο πεδίο: Ο χρήστης απλά περπατάει και αποτυπώνει το χώρο κρατώντας το scanner στο χέρι του.

Στο γραφείο: Το Cloud registration γίνεται αυτόματα με αποτέλεσμα την άμεση παραγωγή του συνολικού μετρητικού 3d νέφους σημείων.

landmark
FINDING ADAPTANT
discover precision

LANDMARK - Γ.ΛΟΥΤΡΙΔΗΣ Λ. Βουλιαγμένης 248, 173 43, Άγιος Δημήτριος, Αθήνα
T. 210 99 56 801 | info@landmark.com.gr | www.landmark.com.gr | geoslam.landmark.com.gr

1. Αλλαγές στην παρακράτηση ΦΜΥ

Τροποποιήθηκε το άρθρο 60 του Ν.4172/2013 με την προσθήκη νέου εδαφίου στην παράγραφο 4 του άρθρου 60, σε ότι αφορά την παρακράτηση ΦΜΥ σε αμειβόμενους με ημερομίσθιο οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες ορισμένου χρόνου αλλιά διάρκειας μικρότερης από ένα έτος και υπάρχει πλέον υποχρέωση παρακράτησης φόρου με συντελεστή 5% στις καθαρές αμοιβές.

Στον **κατασκευαστικό κλάδο**, αφορά κυρίως τους εργαζόμενους σε οικοδομικές εργασίες αλλιά και εργαζόμενους με ειδικότητες οι οποίες αμείβονται με ημερομίσθιο και προσλαμβάνονται με σύμβαση ορισμένου χρόνου με διάρκεια μικρότερη του έτους.

Η ισχύς του άρθρου ξεκινά από την δημοσίευσή του νόμου, η οποία έγινε στις 14-6-2018.

Το σχετικό εδάφιο έχει πλέον ως εξής:

Ν.4172/2013

Άρθρο 60. Φορολογικός συντελεστής.

4.

«Ειδικά, στις καθαρές αμοιβές που καταβάλλονται σε αμειβόμενους με ημερομίσθιο, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες ορισμένου χρόνου αλλιά διάρκειας μικρότερης από ένα έτος, καθώς και σε ξεναγούς που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 37

του ν.1545/1985, διενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή πέντε τοις εκατό(5%).»

2. Ενεργοποίηση Α.Φ.Μ. νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, που έχουν προβεί στη διακοπή των εργασιών τους.

Ένα θέμα που ταλαιπωρούσε τον κλάδο των κατασκευαστικών επιχειρήσεων λύθηκε κατ' αρχήν με την έκδοση της πολ.1159/3-10-2017 και συμπληρωματικά της απόφασης με αριθμό.: Γ.Δ.Φ.Δ. 1047682 ΕΞ 2018, και μετά από περίπου

Άρθρο του Χρήστου Βέντζιου

έναν χρόνο, τον Δεκέμβριο του 2018 με την λύση του προβλήματος που υπήρχε με το TAXIS και έτσι πλέον μπορεί να γίνει ενεργοποίηση των Α.Φ.Μ. των φορολογουμένων, νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, που έχουν προβεί στη διακοπή των εργασιών τους στη Δ.Ο.Υ. χωρίς να έχουν ολοκληρώσει το στάδιο της εκκαθάρισης.

Περίληπτικά οι αποφάσεις έχουν ως εξής:

ΠΟΛ 1159/2017

Άρθρο 1...

Άρθρο 2

Για τη θέση του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας σε εκκαθάριση στο Φορολογικό Μητρώο, ο εκκαθαριστής υποβάλλει στον αρμόδιο υπάλληλο του Τμήματος ή Γραφείου Διοικητικής και Μηχανογραφικής Υποστήριξης της Δ.Ο.Υ., στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης κατά τη διακοπή των εργασιών της, το έντυπο Μ3 «Δήλωση Έναρξης / Μεταβολής Εργασιών μη Φυσικού Προσώπου», ως μεταβολή, συνοποβάλλοντας το έντυπο Μ7 «Δήλωση Σχέσεων Φορολογούμενου» προκειμένου να δηλώσει τη σχέση του.

Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που είναι υπόχρεα σε εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ., σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3419/2005, όπως ισχύει, συνοποβάλλουν ανακοίνωση καταχώρησης δικαστικής από-

φρασης ως επιχειρήσεις σε εκκαθάριση με την οποία ορίζονται και οι εκκαθαριστές. Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που εξαιρούνται της εγγραφής τους στο Γ.Ε.ΜΗ. και το έγγραφο σύστασης τους καταχωρείται σε άλλο Μητρώο ή Βιβλίο εκτός Γ.Ε.ΜΗ., όπως κοινοπραξίες που δεν ασκούν εμπορική δραστηριότητα, αστικές εταιρείες που δεν επιδιώκουν οικονομικό σκοπό, κοινωνίες αστικού δικαίου κ.ά., συνυποβάλλουν το έγγραφο λύσης τους, νομίμως δημοσιευμένο, όπου απαιτείται, από το οποίο προκύπτουν τα στοιχεία των εκκαθαριστών.

Στην περίπτωση που από το έγγραφο λύσης δεν προκύπτουν τα στοιχεία των εκκαθαριστών συνυποβάλλεται επιπλέον το έγγραφο εκείνο, από το οποίο προκύπτουν τα εν λόγω στοιχεία, όπως καταστατικό, νομίμως δημοσιευμένο, όπου απαιτείται ή δικαστική απόφαση.

Άρθρο 3

Για την καταχώρηση της δήλωσης μεταβολής στο Υποσύστημα Μητρώου και τη θέση του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας σε εκκαθάριση, ο αρμόδιος υπάλληλος της Δ.Ο.Υ. προβαίνει, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Δια-

κυβέρνησης και Ανθρώπινου Δυναμικού, στην ενεργοποίηση του Α.Φ.Μ. που κατείχαν πριν από τη διακοπή των εργασιών τους καθώς, τα πρόσωπα αυτά, εξακολουθούν να υφίστανται για το σκοπό της εκκαθάρισης.

Με την ενεργοποίηση του Α.Φ.Μ., ο αρμόδιος υπάλληλος καταχωρεί στο Υποσύστημα Μητρώου τη δήλωση μεταβολής για τη θέση των προσώπων της παρούσας σε εκκαθάριση με ημερομηνία μεταβολής, την ημερομηνία διακοπής τους. Η ημερομηνία δημοσίευσης ή έκδοσης ή εν γένει η ημερομηνία που φέρουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 2 δικαιολογητικά που προσκομίζονται για την ενεργοποίηση του Α.Φ.Μ., δεν είναι δεσμευτική για τη φορολογική διοίκηση.

Στην περίπτωση υποβολής της δήλωσης πέραν των τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία μεταβολής, επιβάλλονται οι κυρώσεις του άρθρου 54 του Κ.Φ.Δ. (ν. 4174/2013 - Α'170), όπως ισχύει. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας χορηγείται η σχετική βεβαίωση. Με τη θέση του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας σε εκκαθάριση στο Φορολογικό Μητρώο, η βεβαίωση διακοπής εργασιών που χορηγήθηκε αρχικά στο Φορολογούμενο

δεν παράγει έννομο αποτέλεσμα, σε ότι αφορά τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη φορολογική νομοθεσία. Στην περίπτωση που, από την ημερομηνία ενεργοποίησης του Α.Φ.Μ. των ως άνω προσώπων μέχρι και την ημερομηνία ολοκλήρωσης της εκκαθάρισης τους, έχουν επέλθει μεταβολές στα στοιχεία των φορολογουμένων υποβάλλονται οι σχετικές δηλώσεις και τα δικαιολογητικά που ορίζονται με τις ισχύουσες, κάθε φορά, διατάξεις.

Άρθρο 4

Μετά την ενεργοποίηση του Α.Φ.Μ. και τη θέση τους σε εκκαθάριση, τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες είναι υπόχρεα στην υποβολή όλων των φορολογικών δηλώσεων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Αριθμ. πρωτ.: Γ.Δ.Φ.Δ. 1047682 ΕΞ 2018

... λόγω της άμεσης ανάγκης υλοποίησης της ΠΟΛ.1159/2017, η «θέση σε εκκαθάριση» στο μηχανογραφικό σύστημα να εμφανίζεται την επόμενη μέρα της «δηλούμενης» μεταβολής (διακοπής). ...

ΑΘΗΝΑ: Σπιθάρης, 19300 Ασπρότυγος, Τηλ.: 210 55 84 515
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Κόμβος Ωραιόκαστρου, 56429 Ευκαρπία, Τηλ.: 2310 688 858
www.stahlweld.gr Stahlweld Gratings & Fences

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΣΧΑΡΕΣ - ΠΕΡΙΦΡΑΞΕΙΣ

 STAHLWELD
INDUSTRIAL GRATINGS & FENCES

Θέμα: Πλήρης αναγνώριση των Intergrated Master.

Κοι Υπουργοί

Η ΠΟ ΕΜΔΥΔΑΣ, όπως γνωρίζετε, αποτελεί την Ομοσπονδία που εκπροσωπεί το σύνολο των Διπλωματούχων Μηχανικών του Δημοσίου Τομέα. Απευθυνόμαστε σε εσάς σχετικά με τα πολυαπλά θέματα που έχουν ανακύψει σχετικά με την εφαρμογή των Υπουργικών Αποφάσεων, που πρόσφατα εκδόθηκαν σε εφαρμογή του άρθρου 46 του Ν.4485/17 (ΦΕΚ Α' 114), όπου αναγνωρίζεται σε Τμήματα Πολυτεχνικών Σχολών «ότι η επιτυχής ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου σπουδών, ..., οδηγεί στην απονομή ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master), στην ειδικότητα εκάστου Τμήματος, επιπέδου 7 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων».

Α. Ο κλάδος μας έχει πληγεί συντριπτικά μισθολογικά κατά τη διάρκεια της μνημονιακής οκταετίας, με αποτέλεσμα οι αποδοχές του να έχουν περιορισθεί κατά 40 έως και 60%. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι ο νεοδιοριζόμενος Δημόσιος Υπάλληλος Μηχανικός (πολλές φορές στην ηλικία των 40+) αμείβεται με περίπου 650 – 700 € επί 12 μήνες καθαρών αποδοχών, ένας συνάδελφος μας 15 – 20 ετών προϋπηρεσίας με 1000 – 1100 € κοκ. Τη στιγμή που το σύνολο των ειδικών μισθολογίων θα τύχει αναδρομικής επιστροφής μεγάλου μέρους των περικοπών αποδοχών τους, αποτελεί πρόκληση προς εργαζόμενους επιστήμονες όπως οι μηχανικοί, η συνέχιση αυτής της αδικίας. Διεκδικούμε βάσιμα και δίκαια (παρά την αντίθετη πρόβλεψη του Ν.4485/17) και τη **μισθολογική αναβάθμιση** με δύο εναλλακτικούς τρόπους: (α) **τη χορήγηση των (2) μισθολογικών κλιμακίων** που αποδίδονται σε όλους τους κατόχους μεταπτυχιακών τίτλων (2 Μ.Κ. σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ.3 του Ν.4354/15) ή (β) με **αναπροσαρμογή του συντελεστή** της παρ.2 του άρθρου 14 του Ν.4354/16 **για τους ΠΕ 5 ετών σπουδών σε 1,5 από 1,4.**

Η αναβάθμιση αυτή στους κατόχους Intergrated Master οφείλει να είναι καθολική, ανεξάρτητα και πρόσθετα και από τυχόν άλλα μεταπτυχιακά που κατέχουν. Απαιτούμε από την κυβέρνηση να δώσει νομοθετική λύση στο ζήτημα αυτό, ώστε να μην αναγκαστούμε να καταθέσουμε αγωγές για ένα αυτόνομο και δίκαιο αίτημα. Η ελάχιστη αυτή μισθολογική κατοχύρωση των αυξημένων σπουδών μας, των αυξημένων ποινικών ευθυνών, της υποχρεωτικής εγγραφής στο ΤΕΕ και της αποκλειστικής χρήσης των επαγγελματικών μας δικαιωμάτων από την Υπηρεσία μας (που προσφέρεται για παράδειγμα και σε άλλες κατηγορίες ή μέσω ειδικών μισθολογίων ή μέσω προώθησης στα ΜΚ, όπως οι απόφοιτοι της ΕΣΔΔ) οφείλει να αποτελεί προτεραιότητα για όλους όσους αναφέρονται σε ένα κράτος δικαίου. Μαζί με την μισθολογική αναγνώριση προϋπηρεσίας εκτός Δημοσίου, μπορεί να αποτελέσει κίνητρο προσέληξης έμπειρων διπλωματούχων μηχανικών στη Δημόσια Διοίκηση.

Β. Όπως γνωρίζετε, εκδόθηκε η με αριθ. 174/2018 ατομική Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ως προς το αντικείμενο του θέματος ως εξής:

«α) Για τους δημοσίους υπαλλήλους-υποψήφιους κατάληψης θέσεων Γενικών Διευθυντών ή Διευθυντών σε οργανικές μονάδες της Δημοσίας Διοίκησης, κατά τα άρθρα 84-86 του Υ.Κ. όπως ισχύουν, οι οποίοι είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών του άρθρου 46 παρ.1 του ν. 4485/2017, όσον αφορά την κρίση για το παραδεκτό της αίτησης υποψηφιότητας, δηλαδή τον συνηυπολογισμό των τυχόν επερχόμενων βαθμολογικών μεταβολών των υπαλλήλων από την κατοχή του υπόψη τίτλου σπουδών κατά τα άρθρα 80 και 82 του Υ.Κ., καθώς και τη μοριοδότησή τους, **θεωρούνται ως κάτοχοι του εν λόγω τίτλου σπουδών, από τη δημοσίευση της προβλεπόμενης από την παρ. 2 του άρθρου 46 του ως άνω νόμου, διαπιστωτικής απόφασης του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, εφόσον η απόφαση αυτή έχει δημοσιευτεί μέχρι τη λήξη της ημερομηνίας υποβολής αιτήσεων υποψηφιότητας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην οικεία κάθε φορά προκήρυξη.**

Περαιτέρω, για τη λήψη υπόψη από τα οικεία Συμβούλια Επιλογής της μείωσης του χρόνου της βαθμολογικής προαγωγής των υπαλλήλων-υποψηφίων, στο βαθμό που συνάπτεται με την κατοχή εκ μέρους τους τίτλου σπουδών επιπέδου integrated master, απαιτείται η προηγούμενη έκδοση των οικείων διοικητικών πράξεων.

β) Η συνάφεια του ως άνω τίτλου σπουδών εξετάζεται με τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη και για τους λοιπούς μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών ετήσιας τουλάχιστον διάρκειας, στη βάση, όμως, του αδιάσπαστου του εν λόγω τίτλου, δηλαδή του συνολικού του περιεχομένου».

Η δημοσίευση για την πλειονότητα των Πολυτεχνικών σχολών έγινε στο ΦΕΚ 3987 Β' της 14ης Σεπτεμβρίου 2018. Η ημερομηνία υποβολής αιτήσεων για τις κρίσεις προϊσταμένων Διεύθυνσης έληξε σε προγενέστερες ημερομηνίες. Αυτό σημαίνει, σύμφωνα με την γνωμοδότηση, ότι πλήθος συναδέλφων μας δε θα μοριοδοτηθούν για τις εν εξελίξει κρίσεις Διευθυντών, θα μοριοδοτηθούν όμως για τις επόμενες Προϊσταμένων Τμημάτων. Υπενθυμίζουμε ότι η παράγραφος 2 του άρθρου 46 του Νόμου 4485/2017, βάσει του οποίου εκδόθηκαν οι αποφάσεις του Υπουργείου Παιδείας, αναφέρει:

2. Για την υπαγωγή στην παρούσα διάταξη, η Σύγκλητος του οικείου Α.Ε.Ι., ύστερα από εισήγηση της Συνέλευσης του Τμήματος, απευθύνει αίτημα στον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ο οποίος, ύστερα από γνώμη του Ε.Σ.Ε.Κ.Α.Α.Δ. και της Α.Δ.Ι.Π., και εφόσον πληρούνται τα κριτήρια της παραγράφου 1, εκδίδει σχετική διαπιστωτική απόφαση, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Οι γνώμες του προηγούμενου εδαφίου δίνονται εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την περιέλευση του ερωτήματος από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Μετά την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, ο ενιαίος και αδιάσπαστος τίτλος σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) λογίζεται ότι έχει ληφθεί από την ημερομηνία απονομής του πτυχίου ή διπλώματος και καταλαμβάνει και τους αποφοιτήσαντες πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Ο ενιαίος και αδιάσπαστος τίτλος σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου δεν επιφέρει μισθολογικές μεταβολές.

Κατά τη γνώμη μας και σύμφωνα με το Νομοθέτη τα integrated master ανάγονται στην ημερομηνία απονομής του Διπλώματος μας, συνεπώς δεν είναι μεταπτυχιακοί τίτλοι που εκ των υστέρων αποκτήθηκαν και συνεπώς πρέπει να ληφθούν υπόψη μοριοδοτικά και στις εν εξελίξει κρίσεις που δεν έχουν ολοκληρωθεί μέχρι την ημερομηνία έκδοσης των σχετικών ΦΕΚ.

Γ. Όπως ακριβώς επισημάναμε και στο σημείο Α, τα μοριοδοτικά και βαθμολογικά προνόμια του integrated master **θα πρέπει να είναι πρόσθετα από τυχόν ήδη κατεχόμενους μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών.** Δηλαδή τόσο η διετής προώθηση στους

Βαθμούς του Ν.4354/15, όσο και η μοριοδότηση κατά τις κρίσεις θα πρέπει να απονέμονται πρόσθετα στους κατόχους των integrated master. Σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν.4369/2016, που τροποποιεί τα άρθρα 80,82 και 83 του Υ.Κ. (Ν.3528/2007), **δεν απαιτείται πλέον η προηγούμενη αναγνώριση συνάφειας του Μεταπτυχιακού τίτλου, αλλά αρκεί η κατάθεση του σχετικού τίτλου στην Υπηρεσία με αίτηση του υπαλλήλου**, για τα οφέλη της βαθμολογικής κατάταξης και προαγωγής (ή πλεονάζοντος χρόνου).

Δ. Για τις Πολυτεχνικές Σχολές που δεν έχουν ακόμα εκδοθεί οι σχετικές διαπιστωτικές πράξεις θα πρέπει να υπάρξει επιτάχυνση των σχετικών διαδικασιών. Εκκρεμούν ακόμη αυτές για τους Πολιτικούς Μηχανικούς ΑΠΘ και για τους Μηχανολόγους Μηχανικούς του ΔΠΘ.

Ε. Τέλος όσον αφορά τους συναδέλφους μας με **Διπλώματα Εξωτερικού, οι οποίοι έχουν ισοτιμία και αντιστοίχιση από το ΔΟΑΤΑΠ ή το ΔΙΚΑΤΣΑ με αντίστοιχες Ελληνικές Πολυτεχνικές Σχολές, θεωρούμε ότι αυτοδίκαια η ρύθμιση αυτή οφείλει να επεκταθεί και σε αυτούς**, πρόβλεψη η οποία πρέπει να συμπεριληφθεί σε αναγκαία Οδηγία προς τις Υπηρεσίες Διοικητικού όλων των Φορέων.

Είμαστε στη διάθεση σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση επί των θεμάτων αυτών.

Πίνακας Αποδεκτών

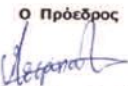
Αποδέκτες

1. Υπ. Οικονομικών κ. Τσακαλώτο.
2. Υπ. Διοικητικής Ανασυγκρότησης κα Ξενογιαννακοπούλου.
3. Υπ. Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων κ. Γαβρόγλου
4. Υπ. Εσωτερικών κ. Χαρίσιου.
5. Υπ. Υποδομών και Μεταφορών κ. Σπίρτζη.
6. Πρόεδρο και ΔΕ του ΤΕΕ

Κοινοποίηση:

- 1 **Γεν. Γραμματέα Υπ. Οικονομικών**
Γ. Γ. Οικονομικής Πολιτικής κα Παπαδοπούλου Ελένη.
- 2 **Γεν. Γραμματέα Υπ. Διοικητικής Ανασυγκρότησης** κ. Θεοδωράκη Γρ.
- 3 **Γεν. Γραμματέα Υπ. Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων** Γ. Γ. Υπουργείου κ. Γεωργαντά Ηλία.

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος

Πετρόπουλος Δημήτρης
Ηλεκτρολόγος Μηχανικός

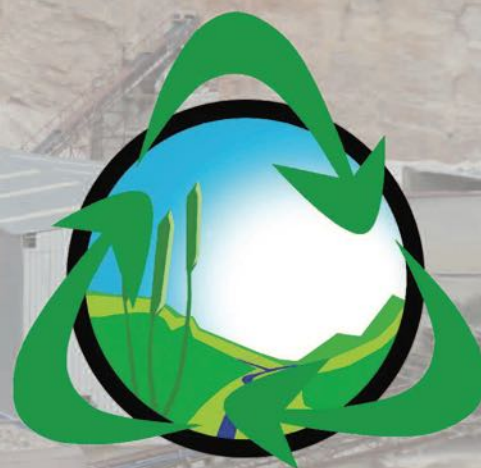
Ο Γεν. Γραμματέας

Σάσσαλος Κώστας
Πολιτικός Μηχανικός

Το Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών & Κατεδαφίσεων, **Ανακύκλωση Α.Ε.Κ.Κ. Αττικής Α.Ε.**, είναι μια ανώνυμη εταιρία με έδρα και γεωγραφική εμβέλεια το Ν. Αττικής.

Ο ρόλος του συστήματος είναι η οργάνωση, ο συντονισμός και ο έλεγχος όλων των εργασιών και των διαδικασιών που ακολουθούνται κατά την διαχείριση και ανακύκλωση των Α.Ε.Κ.Κ. (Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Ανακαινίσεων), μέχρι την επαναχρησιμοποίησή τους.

Στον 5ο χρόνο λειτουργίας του έχει συνεργαστεί με πάνω από 150 δημόσιους φορείς και ιδιωτικές εταιρείες, σε περίπου 300 έργα και έχει συνεισφέρει στην επαναχρησιμοποίηση πάνω από 35.000 tn ανακυκλωμένου υλικού υψηλής ποιότητας.

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΑΕΚΚ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε.

Γ. Πρόφη & Α. Πρίφτη 11, Κορωπί
Τηλ.: 210 6026165, Fax: 210 6626143
email: aekkattikis@gmail.com
www.aekkattikis.gr

ΦΥΣΙΚΗ ΕΔΑΦΟΚΑΛΥΨΗ

Η Αθήνα, πόλη που τα τελευταία χρόνια έρχεται αντιμέτωπη με το φαινόμενο της θερμικής νησίδας, κατακλύζεται από πλακοστρωμένες επιφάνειες, ασφαλιστοστρωμένους δρόμους, πλάκες και κυβόλιθους πακτωμένους στο σκυρόδεμα.

Αν σκεφτεί κανείς ότι οι χώροι αυτοί δεν σκιάζονται στην πλειοψηφία τους, καταλαβαίνει ότι τα υλικά πλακόστρωσης από τη μία αντανakλούν το φως και από την άλλη απορροφούν και συσσωρεύουν θερμότητα την οποία αποδίδουν στο περιβάλλον τις νυχτερινές ώρες.

Το βρόχινο νερό που θα μπορούσε να εμπλουτίζει τον υδροφόρο ορίζοντα της αττικής γης οδηγείται στις αποχετεύσεις και καταλήγει στη θάλασσα φορτίζοντας το αποχετευτικό δίκτυο και δημιουργώντας πλημμυρικά φαινόμενα μέσα στην πόλη. Εκατό τετραγωνικά πλακόστρωσης «παράγουν» ένα κυβικό νερού που φτάνει στην αποχέτευση μετά από μία βροχούλα των 10mm. Το έδαφος παύει να είναι ένα ζωντανό οικοσύστημα, συμπιέζεται και δημιουργούνται κακές συνθήκες ανάπτυξης των φυτών.

Η βιοκλιματική συμπεριφορά των υλικών εξαρτάται από το χρώμα, την υφή, τη σύνθεση του υλικού, την αρμολόγησή τους και τη δυνατότητα που δίνουν για φυσική

Άρθρο της νέας Προέδρου της ΠΕΓΕΠ
Κατσογιάννη Σταυρούλας
Γεωπόνου -
Αρχιτέκτονος τοπίου
Msc

απορροή των νερών. Ανοιχτόχρωμα δάπεδα με λεία επιφάνεια αντανakλούν το φως και δημιουργούν μη ευχάριστες συνθήκες ενώ οι σκούρες επιφάνειες αποθηκεύουν θερμική ενέργεια.

Η καλύτερη επιλογή είναι καταρχήν να πλακοστρωθούν οι επιφάνειες που είναι απαραίτητο και από κει και πέρα να επιλεγούν φυσικά υλικά όπως σταθεροποιημένο χώμα, χαλίκι, βότσαλο, κυβόλιθος που τοποθετούνται χωρίς στερéωση επάνω σε καλή συμπαγερμένη στρώση αδρανών κατάλληλης κοκκομετρίας. Αυτές οι επιλογές διευκολύνουν την εγκατάσταση αλλή και τις αλλαγές στα υπόγεια δίκτυα κοινής ωφέλειας.

Οι τραχιές, φυσικές, ανοιχτόχρωμες επιφάνειες, που τοποθετούνται σε υπόβαση που διευκολύνει την απορρόφηση των νερών, μαζί με κατάλληλες φυτεύσεις θα δημιουργήσουν καλύτερες συνθήκες στις πόλεις. Η αλήθεια είναι ότι από τους κατοίκους των πόλεων λείπει η επαφή με το χώμα και αυτό έχει τις προεκτάσεις στη ψυχολογία τους γιατί το χώμα συμβολίζει και είναι η ίδια η γονιμότητα και το μέσο δημιουργικής παρέμβασης του ανθρώπου στη φύση.

Κριτήρια επιλογής του κατάλληλου υλικού για το δάπεδο εκτός από το κλίμα είναι:

- Η χρήση της πλακοστρωμένης επιφάνειας και η συσχέτιση της με την αντοχή των υλικών
- Η Ασφάλεια που προσφέρει στον περπατητή το δάπεδο
- Η Εντοπιότητα των υλικών κατασκευής
- Το Κόστος κατασκευής και συντήρησης
- Το Ύψος και η ενοποίηση του περιβάλλοντα χώρου τόσο με το οίκημα όσο με το ευρύτερο περιβάλλον

Πληθώρα φυσικών υλικών κυκλοφορούν στην αγορά όπως χαλίκι, ψηφίδα, βότσαλο, ξύλο, μάρμαρο, γρανίτης, φυσικός κυβόλιθος, σχιστόλιθοι, κεραμικά, σταθεροποιημένο χώμα, που αν συνδυαστούν κατάλληλα εξασφαλίζουν λειτουργικότητα και αισθητική.

Το δάπεδο δεν θα πρέπει να κυριαρχεί στο χώρο και να ανταγωνίζεται άλλα στοιχεία του τοπίου αλλά να εντάσσεται μέσα σε αυτό προσφέροντας αρμονία. Μπορεί να πετύχουμε την ζητούμενη φυσικότητα σε ένα αστικό τοπίο αφήνοντας τη βλάστηση να εισχωρεί στο δάπεδο.

Καλύτερες συνθήκες ζωής για τον άνθρωπο μέσα στις πόλεις σημαίνει αλλαγή σκεπτικού και προτεραιοτήτων εφαρμόζοντας πιο απλές και φυσικές ιδέες που κοστίζουν λιγότερο σε όλα τα επίπεδα.

Άρθρο του προέδρου
της Π.Ε.Δ.Μ.Η.Ε.Δ.Ε.
Γιώργου Μπενέκου

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ
ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ**

**Αγαπητέ Πρόεδρε &
Αγαπητοί συνάδελφοι,**

Όπως ξέρετε η ένωση προσπάθησε να αναβιώσει την διαδικασία της συνένωσης των Εργοληπτικών Οργανώσεων που ήταν παγωμένη για χρόνια και προσκάλεσε όλους τους προέδρους σε κοινή προσπάθεια.

Εκεί με μόνη απουσία την ΠΕΔΜΕΔΕ ανταλλάχθηκαν απόψεις, έγιναν προτάσεις αλληλά και αναδείχθηκαν απίστευτες διαφορές και πάθη που χρονολογούνται πολύ πριν την είσοδό μας στα κοινά.

Δεδομένου ότι η αρχή είναι το ήμισυ του παντός αναμένουμε από την οργάνωσή σας τον οδικό χάρτη για την συνέχεια όπως συμφωνήθηκε.

Το “Διαίρει και Βασίλευε” είναι πανάρχαιο ρητό και παγκόσμια σταθερά και θα έπρεπε να το αποφεύγαμε με βάση το IQ του κλάδου μας. Ας ετοιμαζόμαστε με βάση τα τελευταία νέα του κλάδου που έρχονται από την κοινότητα για το σύστημα μελετών BIM (τρισεπίστατη μελέτη) που σημαίνει 100 % ακρίβεια στην προμέτρηση. (Ήδη ξεκίνησε το σύστημα που έχει εφαρμοστεί στο Νιάρχος και προεγκρίθηκε για το κτίριο του αεροδρομίου της Πάρου), βάλτε και τον έλεγχο από την Διεθνή Διαφάνεια και ότι ξέραμε καταρρέει με πάταγο.

Η παλιά γενιά όπως ο υποφαινόμενος και ο Πρόεδρός σας αποσύρονται και εύχομαι η νέα γενιά που έρχεται να είναι φωτισμένη και ενωμένοι να επιζητήσουμε από την ηλιθια των οικονομικών φορέων, των ειδικών όρων και κάθε εφευρήματος του είδους.

Δεν χάθηκαν βέβαια όλα, υπάρχουν και κάποιες αχτίδες ελπίδας.

Διαβάστε την 5508/2018 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά που βασιζόμενο σε αποφάσεις του ΣΤΕ μας λέει ότι αν αδικηθείς σε δημοπρασία από την Υπηρεσία δικαιούσαι ΟΛΟ το ποσό του προϋπολογισμού σαν αποζημίωση και όχι μόνο τα διαφυγόντα κέρδη.

Αυτό ίσως βάλει κάποιο φρένο στις ασταμάτητες και αχόρταγες υπερρεσίες.

Καλή χρονιά σε όλους και καλή τύχη στον κλάδο.

Για το Δ.Σ. της Π.Ε.Δ.Μ.Η.Ε.Δ.Ε.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΕΝΕΚΟΣ

Συγκοινωνιακές Μελέτες Σήμανσης Εκτελούμενων Έργων σε Οδούς: Υποχρέωση ή Αναγκαιότητα;

Το ζήτημα των συγκοινωνιακών μελετών κυκλοφοριακών ρυθμίσεων και σήμανσης εκτελούμενων έργων σε οδούς έχει αρχίσει να απασχολεί σταδιακά, αλλήλ και ουσιαστικά, τον τεχνικό κόσμο εδώ και μία δεκαετία, μετά τη δημοσίευση της έγκρισης της σχετικής τεχνικής προδιαγραφής το 2003 (ΦΕΚ 946/ Β/09-07-2003).

Οι τρεις κύριοι εμπλεκόμενοι (Τεχνικές Υπηρεσίες, Εργολήπτες Δημοσίων Έργων και Μελετητές), ο καθένας από τη μεριά του, αντιμετώπιζε ή και αντιμετωπίζει το ζήτημα, είτε ως μία “τυπική δέσμευση-υποχρέωση”, είτε ως μία ουσιαστική διαδικασία-αναγκαιότητα του έργου.

Ο Σύλλογος Μελετητών Δημοσίων Έργων Κεντρικής Μακεδονίας (ΣΜΕΔΕΚΕΜ) έχει διαγνώσει την παθογένεια του συστήματος, και έχοντας γίνει δέκτης αναφορών, προβληματισμών και παραπόνων, θεωρεί σκόπιμο να σχολιάσει το θέμα, πρωτίστως επειδή αφορά σε θέματα οδικής ασφάλειας, αλλά και για να αναδειχθούν τα προβλήματα στις διαδικασίες.

Το 2003 δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 946/Β/9-7-2003 η Απόφαση “Έγκριση τεχνικής προδιαγραφής σήμανσης εκτελού-

μενων οδικών έργων εντός και εκτός κατοικημένων περιοχών ως ελάχιστα όρια”, που αναφέρει ότι “οι ισχύουσες ΠΤΠ περί σήμανσεως θεωρούνται σήμερα ξεπερασμένες λόγω του ότι όταν εξεδόθηκαν (1980) δεν υπήρχε δίκτυο αυτοκινητοδρόμων, δεν περιλαμβάνουν πληθώρα νέων υλικών και μηχανισμών φωτεινής σηματοδότησης, πινακίδων οριοθέτησης έργων, δεν υπάρχει επαρκής διαχωρισμός σε τύπους εργοταξιακών ζωνών, ...” και προφανώς με αυτό το σκεπτικό, διατυπώνεται στο κεφάλαιο 8.1 της σχετικής τεχνικής προδιαγραφής ρητά ότι “η μελέτη εργοταξιακής σήμανσης και ασφάλισης θα πρέπει να γίνεται από μηχανικό κάτοχο μελετητικού πτυχίου στην κατηγορία των συγκοινωνιακών έργων...”.

Στο ΦΕΚ 905/Β/20-5-2011 δημοσιεύθηκε το τεύχος 7 των Οδηγιών Μελετών Οδικών Έργων (ΟΜΟΕ) που αφορά στη σήμανση εκτελούμενων έργων σε οδούς (ΟΜΟΕ- ΣΕΕΟ), το οποίο αφενός περιέλαβε όλη τη σύγχρονη τότε άποψη για τη διαχείριση της κυκλοφορίας, τη σήμανση και την ασφάλιση κατά τη διάρκεια κατασκευής των έργων, αφετέρου συμπεριέλαβε το πνεύμα και τις απαιτήσεις του ΦΕΚ946, όπως π.χ. ότι οι σχετικές μελέτες εκπονούνται από μηχανικό, μελετητή, κάτοχο πτυχίου στην κατηγορία 10.

Προβλήματα- διαπιστώσεις

Ενώ λοιπόν μέχρι και σήμερα υπάρχει σαφής αναφορά, τόσο για την αναγκαιότητα και τη σημαντικότητα των συγκεκριμένων μελετών, όσο και ως προς τον μηχανικό που εκπονεί τις σχετικές μελέτες, **το ζήτημα της εκπόνησης των συγκοινωνιακών μελετών σήμανσης εκτελούμενων έργων σε οδούς αντιμετωπίζεται σε πολλές περιπτώσεις αδιάφορα, λανθασμένα ή και απαξιωτικά, ή ως μία απλή τυπική υποχρέωση του εργολάβου προς την Υπηρεσία.**

Έτσι, πολλές Υπηρεσίες, **πρώτος εμπλεκόμενος**, στη σύνταξη της προκήρυξης του έργου, είτε δεν έχουν συμπεριλάβει το κόστος μελέτης (εάν δεν προϋπήρχε αυτή), είτε δεν έχουν συμπεριλάβει το σημαντικό κόστος προμήθειας των εργοταξιακών πινακίδων, το οποίο καλείται να πληρώσει ο ανάδοχος κατασκευαστής του έργου.

Επίσης, δεν διαθέτουν ή δεν παρέχουν στους εργολήπτες και στους μελετητές τα απαιτούμενα ψηφιακά χαρτογραφικά υπόβαθρα για τις ανάγκες των σχετικών μελετών, τα οποία όμως σε κάποιες άλλες Υπηρεσίες τα θεωρούν απαραίτητα για να εγκρίνουν την μελέτη και δεν δέχονται εύκολα υπόβαθρα- εικόνες του Google.

Πέραν των προαναφερθέντων, δυστυ-

χώς μέχρι και σήμερα, υπάρχουν αναφορές ότι σε κάποιες Υπηρεσίες παρελήφθησαν και εγκρίθηκαν συγκοινωνιακές μελέτες σήμανσης εκτελούμενων έργων, οι οποίες όμως συντάχθηκαν από συναδέλφους μηχανικούς που δεν είναι κάτοχοι του συγκεκριμένου μελετητικού πτυχίου (κατηγορία 10).

Τέλος, στο κάδρο των προβλημάτων πρέπει να επισημανθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις Υπηρεσιών, ο χρόνος ελέγχου και έγκρισης και μιας απλής συγκοινωνιακής μελέτης έφτανε να ξεπερνά τους 6 μήνες, καθώς ο ελεγκτής μηχανικός, λόγω άγνοιας, χρονοτριβούσε ή ζητούσε επιπρόσθετα ή διορθωτικά στοιχεία σήμανσης, φτάνοντας στα όρια των υπερβολών (π.χ. η ενδεικτική τοποθέτηση των σηματορών στην οδό, στο σχέδιο, να ζητείται από τον ελεγκτή να διορθωθεί και να μετακινηθούν οι σηματοροί στην άκρη της οδού για να αποφευχθούν τροχαία ατυχήματα), με αποτέλεσμα να επικρατεί εκνευρισμός μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, άγχος για την πορεία των έργων αλλά και απαξίωση του αντικείμενου.

Η δεύτερη ομάδα των εμπλεκόμενων, δηλαδή οι εργολήπτες, σε κάποιες περιπτώσεις συντάσσουν “με ίδιες δυνάμεις” τις εν λόγω μελέτες θεωρώντας, είτε ότι

είναι αντιμετωπίσιμες όλες οι περιπτώσεις, παραθέτοντας απλά και μόνο τα σχετικά τυπικά σχέδια, είτε ότι το κόστος των συγκεκριμένων συγκοινωνιακών μελετών είναι υψηλό ή και περιττό. Αποτέλεσμα αυτής της θεώρησης είναι κάποιοι συνάδελφοι, είτε να επιδιώκουν ή και να προτείνουν σημαντικά χαμηλές αμοιβές για την εκπόνηση των σχετικών μελετών, είτε να ζητούν (ως εξυπηρέτηση) από κάποιον μελετητή συγκοινωνιακών έργων να υπογράψει μία μελέτη που έχει συντάξει ένας μη ειδικός, απλά και μόνο γιατί θεωρούν ότι το έργο που έχουν αναλάβει είναι χαμηλά αμειβόμενο ή εύκολο (π.χ. αλληλαγή λαμπτήρων σε ιστούς οδο φωτισμού).

Τέλος, η **τρίτη ομάδα των εμπλεκόμενων**, δηλαδή οι μελετητές, υιοθετώντας τη λογική “δεν πληρώνομαι σωστά αλλά να μην χαθεί και ο πελάτης” ή λόγω χρονικού περιορισμού, εκπονούν δυστυχώς πολλές φορές τις μελέτες εξ αποστάσεως, ακόμη και σε άγνωστες γι’ αυτούς περιοχές, μέσω του Google, δίκως να επισκεφθούν την περιοχή μελέτης του έργου, με πιθανότητες όμως λάθους. Πέραν αυτού, έχοντας ως δικαιολογία τη χαμηλή αμοιβή, υποβάλλουν μελέτες φασόν, με αντιγραφά υποποποιημένων κειμένων (δύο έως τριών σελίδων) και μόνον με τα τυπικά σχέδια, παρουσιάζοντας

συνολικά μία μελέτη-υποχρέωση, ουσιαστικά δηλαδή μία μελέτη πολύ χαμηλής ποιότητας. Τέλος, λογικές του τύπου “ας κάνουμε ό,τι ζητάει η Υπηρεσία που μας ελέγχει για να τελειώνουμε” υποδηλώνει μελετητές χαμηλού γνωστικού επιπέδου που δεν γνωρίζουν, είτε το μελετητικό αντικείμενό τους, είτε τις ανάγκες και απαιτήσεις των έργων που θα κατασκευαστούν.

Άποψη- πρότασης του ΣΜΕΔΕΚΕΜ για να βελτιωθεί η σημερινή κατάσταση είναι καταρχήν όλα τα έργα που θα δημοπρατούνται να περιλαμβάνουν κωδικό πληρωμής της συγκοινωνιακής μελέτης και κωδικό πληρωμής για την προμήθεια και τοποθέτηση της εργοταξιακής σήμανσης. Επίσης, οι Υπηρεσίες υποχρεωτικά να δέχονται μελέτες υπογεγραμμένες μόνον από μελετητές πτυχίων κατηγορίας 10, ανεξαρτήτως μεγέθους έργου. Να παρέχουν τα ψηφιακά χαρτογραφικά υπόβαθρα, αλλιώς να δέχονται και σχέδια με εικόνες τύπου Google. Τέλος, τόσο οι εργολήπτες, όσο και οι μελετητές να αντιληφθούν ότι οι εν λόγω μελέτες είναι αναγκαίες και να αντιμετωπίσουν το συγκεκριμένο ζήτημα με όρους ποιότητας και σεβασμού.

Low Pro

Road Plate

Safe Cover

Καλύμματα δρόμου

Η νέα σειρά καλυμμάτων δρόμου της ΣΗΜΑ έρχεται να ανατρέψει τα παραδοσιακά προϊόντα.

Εξαιρετικά ανθεκτικά, εύχρηστα, τοποθετούνται χωρίς την χρήση ειδικών μηχανημάτων και μπορούν να καλύψουν με επιτυχία πλήθος αναγκών. Όλα διαθέτουν αντιολισθητική επιφάνεια για ασφαλή χρήση σε κατοικημένες περιοχές.

Στη ΣΗΜΑ φροντίζουμε ώστε να βρίσκετε τα πιο καινοτόμα προϊόντα.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ISO 9001:2008

ΣΗΜΑ Α.Β.Ε.Ε.
ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ &
ΥΛΙΚΑ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βιώσιμη Ανάπτυξη και Αγροτικός Χώρος

Η μετεξέλιξη του αγροτικού χώρου σε πεδίο πολλαπλών οικονομικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα σε μία νέα, δυναμική, αναπτυξιακή εθνική στρατηγική ανάπτυξης. Η ολοκλήρωση των μεγάλων οδικών δικτύων διευκολύνει την ενσωμάτωση των περιφερειών σε εθνικό επίπεδο.

Ας δούμε όμως τις προϋποθέσεις που μπορούν να καταστήσουν ένα τέτοιο αναπτυξιακό πρόγραμμα περιβαλλοντικά και κοινωνικά βιώσιμο, ώστε να προχωρήσει στη συνέχεια στο επίπεδο του οικονομικού προγραμματισμού.

Το σχέδιο ανάπτυξης μιας αγροτικής περιοχής πρέπει να διαμορφώνεται με δύο πλαίσια γενικών αρχών και επιδιώξεων, στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους (Στοιμένιδης, 01/2005):

- **Τις γενικές αρχές αειφόρου ανάπτυξης.**
- **Τις γενικές αρχές χωροταξικού σχεδιασμού αγροτικών περιοχών.**

Γενικές αρχές αειφόρου ανάπτυξης

Θεμελιώδης αρχή για την ανάπτυξη και στον αγροτικό χώρο είναι η επιδίωξη και εξασφάλιση μορφών αειφόρου ανάπτυξης. Ως βασικές αρχές για την αειφόρο ανάπτυξη μιας αγροτικής περιοχής μπορούν να θεωρηθούν η διατήρηση των πόρων, η με περιορισμούς δόμηση του περιβάλλοντος, η ποιότητα του περιβάλλοντος, η κοινωνική ισότητα και η δημόσια συμμετοχή (Marsden, Banks, Renting and VanDerPloeg, 2001). Οι αρχές αυτές αναλύονται παρακάτω:

• Διατήρηση πόρων

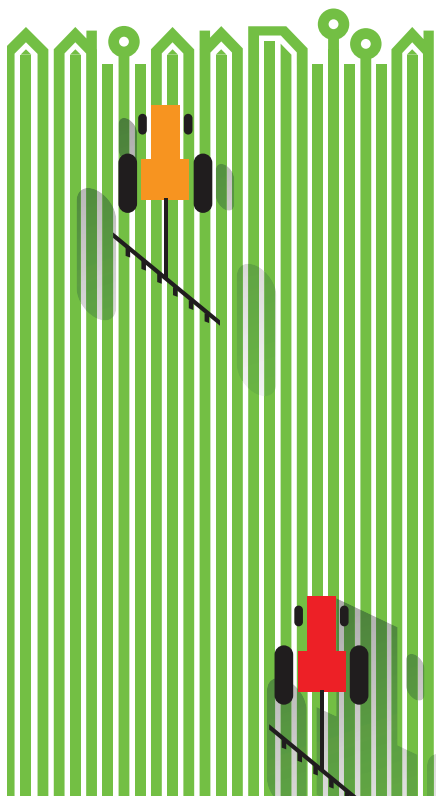
Η εξασφάλιση της παροχής φυσικών πόρων για τις παρούσες και τις μελλοντικές γενεές, μέσα από την ορθολογική διαχείρισή τους, την μείωση κατασπατάλησης μη ανανεώσιμων πόρων, την αντικατάστασή τους από ανανεώσιμους πόρους και τη διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας (U.S. Department of Agriculture, 2006 and Outlow, Collins & Duffield, 2005), (Κανελόνου-Παύλου, 1996).

Η ορθολογική διαχείριση του υδατικού δυναμικού μιας περιοχής, η προστασία των ποικίλων μορφών χλωρίδας και πανίδας της

Ανδρέας Στοιμένιδης
Πρόεδρος ΟΣΕΤΕΕ/ΣΤΥΕ
Μέλος Αντιπροσωπείας ΤΕΕ

ΟΣΕΤΕΕ/ΣΤΥΕ

και η αξιοποίηση τοπικών ή περιφερειακών μορφών ενέργειας, όπως η γεωθερμία ή βιομάζα κ.α, αποτελούν κατευθύνσεις που εντάσσονται στον πρώτο άξονα της βιώσιμης ανάπτυξης του αγροτικού χώρου (Στοιμένιδης, 02/2005).

• Δομημένο περιβάλλον

Η εξασφάλιση μορφών ανάπτυξης και χρήσης του δομημένου περιβάλλοντος που είναι σε αρμονία και σχέση ισορροπίας και αμοιβαίας συνύπαρξης με το φυσικό περιβάλλον (COM, 2006/ 144/ 20-02-06). Η ανάπτυξη οικιστικών πιέσεων, η άναρχη δόμηση, καθώς και η χωρίς σχεδιασμό εγκατάσταση βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων ιδιαίτερα όταν δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υποδομές και ο δημόσιος έλεγχος διαταράσσουν την ισορροπία δομημένου και φυσικού περιβάλλοντος.

• Ποιότητα περιβάλλοντος

Ο αποκλεισμός ή ο περιορισμός διαδικασιών που υποβαθμίζουν ή ρυπαίνουν το περιβάλλον, η προστασία της ικανότητας ανανέωσης των οικοσυστημάτων και ο περιορισμός τρόπων ανάπτυξης που είναι επιζήμιες για την ανθρώπινη υγεία ή μειώνουν την ποιότητα ζωής. Το περιβάλλον πρέπει να προστατεύεται από επιβαρύνσεις με μη αναστρέψιμες επιπτώσεις. Ζητήματα, όπως ο έλεγχος της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, η σταδιακή επέκταση μεθόδων καλλιέργειας φιλικών προς το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, η ανάπτυξη των συμπληρωματικών δραστηριοτήτων με τρόπους ήπιους, αποτελούν κατευθύνσεις κρίσιμες και απαραίτητες για τη βιωσιμότητα του περιβάλλοντος.

• Κοινωνική ισότητα

Ο περιορισμός τρόπων ανάπτυξης που αυξάνουν την απόσταση ανάμεσα στις κοινωνικές ομάδες και ενθαρρύνουν αλόγιστες μορφές εκμετάλλευσης των πόρων για γρήγορο πλούτισμό.

Αν και η αρχή αυτή δεν εξασφαλίζει από μόνη της την αειφόρο ανάπτυξη, ωστόσο, μετριάξει τις κοινωνικές συγκρούσεις και τις επιδιώξεις υπερεκμετάλλευσης των πόρων και προβάλει τον κοινωνικό χαρακτήρα μιας πολιτικής αειφόρου ανάπτυξης (Σαμαράς, Δαμιανός, Κασίμης, Μωυσίδης και Ντεμούσης, 1995).

Η έμφαση στην ολοκλήρωση βασικών υποδομών, τεχνικών και κοινωνικών, υποστήριξης του ανθρώπινου δυναμικού που

κατοικεί και εργάζεται στον αγροτικό χώρο και η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής εντάσσονται σε αυτή την αρχή (Agribblue-WorkingGroup, 2004).

• Δημόσια συμμετοχή

Η αλληλαγή αξιών, απόψεων και συμπεριφορών, με την ενθάρρυνση της συμμετοχής κατοίκων και φορέων στη λήψη αποφάσεων και στην ανάληψη πρωτοβουλιών αναβάθμισης του περιβάλλοντος, που ξεκινούν από την τοπική κοινότητα (MorrisandTassone, 2008).

Η δημόσια συμμετοχή αποτελεί ένα ιδιαίτερα δύσκολο εγχείρημα και απαιτεί συστηματική προσπάθεια (COM, 2005/1698/ 20-09-05). Σε κάθε αναπτυξιακή προσπάθεια η δημόσια συμμετοχή πρέπει να επιδιώκεται μέσα από την εξασφάλιση συμμετοχικών μορφών παρακολούθησης της υλοποίησής του, καθώς και με την υποδοχή ενεργειών και δράσεων που έχουν τον χαρακτήρα «από-τα-κάτω» παρέμβασης σε ζητήματα τοπικής ανάπτυξης και προστασίας του περιβάλλοντος (Λαμπριανίδης, 2000).

Γενικές αρχές χωροταξικού σχεδιασμού αγροτικών περιοχών

Το δεύτερο πλαίσιο αρχών για την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου αποτελούν, οι αρχές χωροταξικού σχεδιασμού των αγροτικών περιοχών. Ο χωροταξικός σχεδιασμός των αγροτικών περιοχών σε γενικές γραμμές επιδιώκει (Στοιμενίδης, 02/2005):

- Να ορίζει και να εξασφαλίζει τα ελάχιστα αποδεκτά επίπεδα ποιότητας ζωής και ποιότητας κατοικίας γι' αυτούς που ζουν και δουλεύουν στην ύπαιθρο.
- Να προστατεύει τις σπάνιες και μοναδικές περιοχές φυσικού περιβάλλοντος (Geneletti, 2008).
- Να μειώνει τη ρύπανση στο ελάχιστο δυνατόν.
- Να προσφέρει στον καθένα πρόσβαση (σε λογικά πλαίσια) στην εξοχή και τις περιοχές φυσικού περιβάλλοντος.
- Να αποδέχεται την ποικιλία χρήσεων γης στον αγροτικό χώρο, στον βαθμό που

είναι συμβατές με τους παραπάνω άξονες (Willemen, HeinandVerburg, 2008).

Η τόνωση της τοπικής οικονομίας, με την υποστήριξη νέων συμπληρωματικών κλάδων και την αύξηση των διασυνδέσεων της με την ευρύτερη περιοχή, η βελτίωση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών, η βελτίωση της περιοχής ως τόπου κατοικίας, έχουν απώτερο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και τη συγκράτηση ή ακόμα την αύξηση, του πληθυσμού μιας γεωγραφικής ενότητας. Η πρόταση ενός συνόλου παράλληλων δράσεων προστασίας όλων των υποπεριοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και ποιότητας περιβάλλοντος, διευκόλυνσης της πρόσβασης σε αυτές τις περιοχές με ήπιους τρόπους και ανάσχεσης της ρύπανσης κρίνεται απαραίτητη για τη βιωσιμότητα του αναπτυξιακού μοντέλου.

Ασφαλιστικές υπηρεσίες και μελέτες μεγάλων εμπορικών και βιομηχανικών κινδύνων συμπεριλαμβανομένων και των κατασκευαστικών έργων στις εν λόγω υπηρεσίες συμπεριλαμβάνονται η συγκριτική μελέτη της έρευνας αγοράς από τις ασφαλιστικές εταιρείες καθώς και η διαχείριση κάθε ζημίας.

Λ. Συγγρού 229, Ν. Σμύρνη, 17121
Μαλβίνα Γιαννιού
6944989200
210.9702760
MG ΜΕΣΙΤΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΙΚΕ

ΚΡΙΣΙΜΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ανάθεσης και Εκτέλεσης Συμβάσεων Δημοσίων Έργων

Οι προϋποθέσεις για τη νομιμότητα της ΣΣΕ είναι γνωστές και τις αναφέραμε μόλις: Πρέπει να πρόκειται

α) για συμπληρωματικές εργασίες του κύριου έργου, που ανατίθενται στον αρχικό ανάδοχο,

β) οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απροβλεπτων περιστάσεων και οι οποίες

γ) δεν μπορούν να διαχωριστούν από το κύριο έργο χωρίς μείζονα προβλήματα ή κι αν ακόμα μπορούν να διαχωριστούν, να είναι απόλυτα απαραίτητες για την τελειοποίηση του έργου¹⁹.

¹⁹ ΕλΣυν Μείζ. 7μ 2447/2012. Συμπληρωματικές εργασίες θεωρούνται εκείνες, οι οποίες προβλέπονται κατά είδος από το συμβατικό τιμολόγιο και τον προϋπολογισμό, αλλά εκτελούνται σε ποσότητες μεγαλύτερες από τις προβλεπόμενες (πρόσθετες ή υπερσυμβατικές εργασίες) είτε δεν προβλέπονται καθόλου ή προβλέπονται μιν, αλλά εκτελούνται με διαφορετικό τρόπο (νέες εργασίες). Δεν θεωρούνται συμπληρωματικές οι εργασίες που αφορούν στην επέκταση του τεχνικού αντικείμενου του έργου ή στη βελτίωση της ποιότητάς του με ανώτερα ποιοτικά υλικά ή με μεθόδους μη προδιαγραφόμενες στα οικεία συμβατικά τεύχη διότι είναι ανεπίτρεπτη η εκ των υστέρων μεταβολή του αντικείμενου του έργου καθόσον δεν ήταν γνωστή στο σύνολο των διαγωνιζόμενων κατά την υποβολή της προσφοράς τους και δεν αποτέλεσε τη βάση της διαδικασίας αναδείξεως αναδόχου (Αποφ. Τμ. Μείζ. – Επταμ. Σύνθ. 3205/2011, 3030/2011). Δεν συνιστούν ωστόσο, ανεπίτρεπτη μεταβολή του φυσικού αντικείμενου του έργου, οι αναγκαίες τροποποιήσεις που επιβάλλονται από τις απρόβλεπτες περιστάσεις, εφόσον κρίνονται απολύτως αναγκαίες για την αντιμετώπιση αυτών (απροβλεπτων) και δεν μεταβάλλουν τον λειτουργικό προορισμό του αρχικού έργου. Οι ως άνω διατάξεις, λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα τους, πρέπει να ερμηνεύονται στενά, το δε βάρος αποδείξεως της συνδρομής των έκτακτων και απρόβλεπτων περιστάσεων φέρει η αναθέτουσα αρχή (Δ.Ε.Ε. στην υπόθεση C-601/10, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας). Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ανάγονται στο χρόνο καταρτίσεως της αρχικής σύμβασως και τα οποία, παρότι η μέλλουσα (οριστική ή προμελέτη), με βάση την οποία προσδιορίσθηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου, υπήρξε κατά το δυνατόν πλήρης και ακριβής, αντικειμενικά δεν μπορούσαν να προβλεφθούν, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής ώστε να ενταχθούν στο αρχικό έργο και την ήδη συναφθείσα σύμβαση (Αποφ. Τμ. Μείζ. – Επταμ. Σύνθ. 3205/2011). Η απόφαση του αρμοδίου οργάνου περί προσφυγής στην εξαιρετική αυτή διαδικασία της απευθείας αναθέσεως μέσω καταρτίσεως συμπληρωματικής σύμβασως, ως εκ της φύσεώς της, πρέπει να είναι ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη, προκειμένου να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος της συνδρομής των αναγκών για την κατάρτιση της προϋποθέσεως.

Η νομιμότητα των (προς σύναψη) συμπληρωματικών συμβάσεων κρίνεται από αλληλένδετους αυστηρούς ελέγχους διαφόρων αρχών: Του

Χρήστος Μντίκιδης
Νομικός Σύμβουλος
του Κράτους

Ελεγκτικού Συνεδρίου κατ' αρχήν και εν συνεχεία της **Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ)**, που ιδρύθηκε με το **Ν 4013/2011**, στις αρμοδιότητες της οποίας περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, και η παροχή σύμφωνης γνωμοδότησης για τις αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων (σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν 4412/2016 – και, παλαιότερα, το άρθρο 25 παρ. 3 του ΠΔ 59/2007 και τα άρθρα 24 και 25 του ΠΔ 60/2007 (εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας). Προϋπόθεση για την αρμοδιότητα της ΕΑΑΔΗΣΥ σύμφωνα με την ισχύουσα σήμερα διάταξη, όπως τροποποιήθηκε με την **παρ. 2Α του άρθρου 21 του Ν 4441/2016**, είναι να **εμπόλη, η προς έλεγχο σύμβαση, λόγω της εκτιμώμενης αξίας της, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ**²⁰.

Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της ΕΑΑΔΗΣΥ ασκείται μέσα σε τακτές προθεσμίες και αν πα-

ρέλθουν άπρακτες τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής²¹.

Οι συμπληρωματικές συμβάσεις υπάγονται, όπως και οι αρχικές, σύμφωνα με το **άρθρο 3 του Ν 3060/2002**²², στον **προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου**, στις εξής περιπτώσεις: α) Οποιοσδήποτε και αν είναι ο προϋπολογισμός της Σ.Σ., εφόσον **έχει διενεργηθεί προσυμβατικός έλεγχος στην αρχική σύμβαση**, ή β) αν η αρχική δεν έχει μεν υπαχθεί σε έλεγχο, λόγω του προϋπολογισμού της, εν συνεχεία όμως, ο **αρχικός της προϋπολογισμός, μαζί με την αξία της Σ.Σ., υπερβαίνουν το όριο ελέγχου**. Σημειώτεον ότι τα όρια αυτά είναι: αα) Για τις **δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς: 1.000.000 ευρώ**²³ (ο έλεγχος γίνεται από Κλιμάκιο), β) για το **Δημόσιο και τα ΝΠΔΔ: 500.000 ευρώ** (ο έλεγχος γίνεται από τον αρμόδιο Επίτροπο – άρθρο πρώτο, υποπαρ. Γ1 του Ν 4254/2014), ενώ όταν το ποσό **υπερβαίνει το 1.000.000 ευρώ** ο έλεγχος γίνεται από Κλιμάκιο, γ) για τα **συγχρηματοδοτούμενα έργα** γενικά, ανεξαρτήτως φορέα ανάθεσης: **10.000.000 ευρώ** (ο έλεγχος γίνεται από Κλιμάκιο – άρθρο 25 Ν 3614/2007), δ) για τους **ΟΤΑ και τα νομικά τους πρόσωπα: 200.000 ευρώ** (έλεγχος από τον Επίτροπο) και όταν υπερβαίνει τα 500.000 ευρώ (έλεγχος από Κλιμάκιο – άρθρο 278 Ν 3852/2010).

Όταν προκύπτει ότι **μέρος ή το σύνολο των εργασιών της ΣΣΕ έχει ήδη εκτελεσθεί, το ΕλΣυν απέχει του ελέγχου**²⁴, οπότε η σύμβαση δεν μπορεί να συναφθεί έγκυρα και οι εκτελεσθείσες εργασίες δεν μπορούν να τακτοποιηθούν συμβατικά, μοναδική δε δυνατότητα για την πληρωμή του αναδόχου απομένει η **προσφυγή του στη Δικαιοσύνη**, η οποία κρίνει το ζήτημα της καταβολής ή μη της αμοιβής του αναδόχου ανεξάρτητα από την διενέργεια ή μη του προσυμβατικού ελέγχου από το ΕλΣυν, με βάση το **άρθρο 37 του Ν 3669/2008** (ήτοι αν υπάρχει εντολή της υπηρεσίας οι εργασίες νομιμοποιούνται, αλλιώς όχι, επικοινωνικά δε και με βάση τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 904 και επ. του Αστικού Κώδικα)²⁵. **Κατ' εξαίρεση** το ΕλΣυν προβαίνει στον έλεγχο της συμπληρωματικής σύμβασης, όταν οι εργασίες της **έχουν αιτιολογημένα χαρακτηριστεί ως «επείγουσες - πρόσθετες»**, κατά την έννοια του **άρθρου 56**²⁶.

²⁰ Σχετική η Εγκύκλιος της ΕΑΑΔΗΣΥ 6187/13-12-16 (ΑΔΑ: 6ΜΡ50ΕΤΒ-ΥΚΔ). Είχε προηγηθεί η ρύθμιση του άρθρου 28 παρ. 3 του Ν 4314/2014 (Α' 265), σύμφωνα με την οποία δεν ενέπιπτε στην αρμοδιότητα της ΕΑΑΔΗΣΥ η απευθείας ανάθεση ή η συμπληρωματική σύμβαση συγχρηματοδοτούμενης (από ευρωπαϊκή χρηματοδότηση) σύμβασης στην οποία έπρεπε, κατά το

νόμο, να διενεργηθεί προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

²¹ ΕλΣυν (7μ.Μεζ) 506/2014. Η διατύπωση γνώμης από την ΕΑΑΔΗΣΥ δεν μπορεί να οδηγεί στην μαιώωση του ελεγκτικού έργου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον η αναθέτουσα αρχή, κρίνει, με αιτιολογημένη απόφαση της, ότι ο φάκελος μαζί με το σχέδιο της σύμβασης πρέπει να υποβληθεί στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν δεσμεύεται από τη γνώμη της Ε.Α.Α.Δ.Η.Σ.Υ. κατά την άσκηση του συνταγματικά προβλεπόμενου προσυμβατικού του ελέγχου, ως εκ τούτου, στην περίπτωση που τηρήθηκε ο απαιτούμενος τύπος της γνωμοδότησης της Ε.Α.Α.Δ.Η.Σ.Υ., το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν εμποδίζεται να εξετάσει και να κρίνει εξ ύπαρξης τη συνδρομή των προϋποθέσεων για τη νόμιμη προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης και τη σύναψη, περαιτέρω, της συμπληρωματικής σύμβασης. Κατά συνέπεια, ορθώς υποβλήθηκε το σχέδιο της ελεγχόμενης σύμβασης στο αρμόδιο Κλήμακιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

²² Ήδη οι σχετικές διατάξεις περιλαμβάνονται στα άρθρα 35-37 του Ν 4129/2013 (Α' 52).

²³ Όλα τα όρια είναι χωρίς τον αναλογούντα ΦΠΑ.

²⁴ ΕλΣυν Μεζ. Σύνθ. 1/2012. Ο προσυμβατικός έλεγχος νομιμότητας επεκτείνεται και στις συμπληρωματικές της κύριας (αρχικής) συμβάσεις, ανεξαρτήτως ποσού. Περαιτέρω, ο έλεγχος αυτός, ο οποίος αποτελεί ουσιαστικό τύπο της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων, ασκείται κατά το στάδιο που προηγείται της υπογραφής τους και, κατά μείζονα λόγο, της εκτέλεσής τους, καθώς οσονοσκοπεί αφενός μεν στην εξασφάλιση της διαφάνειας και της αντικειμενικότητας στην ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων σημαντικού οικονομικού αντικείμενου, αφετέρου δε στην πρόληψη τυχόν παραβιάσεων ή παραβάσεων της κείμενης νομοθεσίας και, συνεπώς, στην αποφυγή κατάρριψης μη νόμιμων συμβάσεων. Υπό την έννοια αυτή, ο προσυμβατικός έλεγχος νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου προϋποθέτει έργο «υπό εκτέλεση», έργο δηλαδή του οποίου οι εργασίες θα εκτελεστούν μετά την κρίση του Δικαστηρίου ότι η οικεία διαδικασία είναι νόμιμη. Ανθεώτως, δεν υφίσταται περιθώριο άσκησης προσυμβατικού ελέγχου όταν η σύμβαση έχει ήδη καταρτισθεί και εκτελεσθεί, έστω και μερικώς, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις όπου με ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις επιτρέπεται για συγκεκριμένες κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων, η διενέργεια ελέγχου νομιμότητας αυτών μετά την υπογραφή και εκτέλεσή τους, για λόγους υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος (βλ. άρθρο 39 του ν.2778/1999 – ΦΕΚ Α' 295, άρθρο 3 του Ν 3060/2002 – ΦΕΚ Α' 242, άρθρο 9 του Ν 3279/2004 – ΦΕΚ Α' 205 και άρθρο 14 του Ν 3335/2005 – ΦΕΚ Α' 95). Κατά συνέπεια, σε περίπτωση που υποβάλλεται στο Κλήμακιο σύμβαση ανάθεσης δημοσίου έργου, αρχική ή συμπληρωματική, η οποία έχει ήδη εκτελεσθεί έστω και μερικώς και δεν εμπίπτει στις προαναφερθείσες εξαιρέσεις, το Κλήμακιο στερείται πλέον της χρονικής αρμοδιότητας να προβεί στον έλεγχο της σύμβασης και οφείλει να αποσכי αυτοί (βλ. απόφ. 2093/2011 Τμήματος Μείζονος – Επταμελούς Συνθέσης Ελ. Συν.).

²⁵ ΔΕΑ 266/2003. Η ανάγκη εκπόνησης νέων μελετών προκειμένου να κατασκευαστεί το έργο βάσει του νέου αντισεισμικού κανονισμού και των νέων κανονισμών ακυροδέματος, ενόψει του ότι ο ανάδοχος είχε λάβει γνώση ως διαγωνιζόμενος των υπάρχουσών μελετών της υπηρεσίας και του χρόνου εκπόνησης αυτών, καθώς και των όρων των συμβατικών τευχών, μεταξύ των οποίων και η πρόβλεψη ότι οι μελέτες εφαρμογής πρέπει να εκπονηθούν βάσει των ανωτέρω νέων κανονισμών, δεν οφείλονται σε απρόβλεπτες περιστάσεις. Οι ίδιες εργασίες δεν αποτελούν συμπληρωματικές, κατά την έννοια του άρθρου 8 του Ν 1418/1984, και συνεπώς δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για σύναψη συ-

μπληρωματικής σύμβασης και Α.Π.Ε. Τα αιτήματα αυτά δεν μπορούν να ικανοποιηθούν ούτε βάσει των διατάξεων των αρ. 200 και 288 ΑΚ, αφού η ανασύνταξη των οριστικών μελετών και η εκτέλεση του έργου βάσει των νέων κανονισμών δεν συνιστούν την αναγκαιότητα για την εφαρμογή τους απρόβλεπτη μεταβολή συνθηκών.

²⁶ ΕλΣυν VI τμ. 672/2012. Είναι επιτρεπτή η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών πριν από τη σύναξη Α.Π.Ε., μόνο υπό τις αυστηρές προϋποθέσεις του άρθρου 56 του Ν 3669/2008, δηλαδή κατόπιν της σύστασης από τη Δ.Υ. της τεχνικής περιγραφής των απαιτούμενων εργασιών, οι οποίες πρέπει να είναι απολύτως απαραίτητες για την αποτροπή άμεσου και άληως αναπόφευκτου κινδύνου για το έργο, της αιτιολόγησης του επείγοντα χαρακτήρα αυτών και της εκτίμησης της σχετικής δαπάνης για την εκτέλεσή τους. Εν συνεχεία απαιτείται η έγκριση της διενέργειας των εργασιών αυτών από την Προϊσταμένη Αρχή, και η έγγραφη ή, σε άκρας επείγουσες περιπτώσεις, προφορική εντολή της υπηρεσίας προς τον ανάδοχο του αρχικού έργου για την εκτέλεση των εργασιών, η οποία καταχωρείται στο ημερολόγιο αυτού. Όταν συντρέχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις εκτέλεσης των επειγουσών πρόσθετων εργασιών, το Κλήμακιο ή ο αρμόδιος Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που επιλαμβάνονται του ελέγχου πριν από την τυχόν κατάρριψη της σύμβασης, αλλή μετά την εκτέλεση των οικείων εργασιών, είναι κατά χρόνο αρμόδιοι για την άσκηση του συνταγματικά προβλεπόμενου ελέγχου νομιμότητας, διότι τούτοι υποχρεούνται ν' ασκούν τον έλεγχο αυτών «πριν από τη σύναψη της σύμβασης», προϋπόθεση, η οποία συντρέχει εν προκειμένω, καθώς ον η συμπληρωματική σύμβαση έπεται της εκτέλεσης των επειγουσών εργασιών που περιλαμβάνονται σε αυτήν και δύναται να υπογραφεί μόνον εάν η κρίση του Επιτρόπου ή του Κλήμακιο είναι θετική. Ως εκ τούτου, σε κάθε περίπτωση που ανακύπτει ζήτημα διενέργειας ελέγχου νομιμότητας συμπληρωματικής σύμβασης, η οποία περιλαμβάνει εργασίες, οι οποίες έχουν ήδη εκτελεσθεί, το Κλήμακιο ή ο αρμόδιος Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου οφείλουν να εξετάζουν αν οι εργασίες αυτές εκτελέστηκαν δυνάμει του άρθρου 56 του Ν 3669/2008, δηλαδή αν πράγματι συντρέχουν οι ουσιαστικές και τυπικές προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου αυτού, και συγκεκριμένα εάν με την εκτέλεση των επίμαχων εργασιών αποτρέπεται συγκεκριμένος άμεσος και άληως αναπόφευκτος κίνδυνος για το έργο, και, τέλος, αν έχει τηρηθεί η θεσπιζόμενη από το ως άνω άρθρο διαδικασία, εάν δηλαδή έχει προηγηθεί της εκτέλεσης αυτών σύνταξη τεχνικής περιγραφής από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία του έργου, αιτιολόγηση του επείγοντος, εκτίμηση της δαπάνης και έγκριση της εκτέλεσης αυτών από την Προϊσταμένη Αρχή. Εάν τα αρμόδια για τον προσυμβατικό έλεγχο όργανα του Ελεγκτικού Συνεδρίου κρίνουν ότι δεν συντρέχουν οι ως άνω ουσιαστικές και τυπικές προϋποθέσεις σωρευτικά, οφείλουν να απέχουν του προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας ως κατά χρόνο αναρμόδια (βλ. Τμ. Μείζονος – Επταμελούς Συνθέσης 513/2012, VI Τμ. 3049/2011).

Για την αίσια έκβαση του προσυμβατικού ελέγχου συμπληρωματικής σύμβασης, αποφασιστικό ζήτημα είναι η απόδειξη της συνδρομής **απρόβλεπτης περιστάσεως**. Ως «απρόβλεπτες περιστάσεις» νοούνται τα αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν προϋπήρχαν της ανάθεσης του έργου και τα οποία, παρότι κατά την εκπόνηση της μελέτης δημοπράτησης του έργου καταβλήθηκε η ενδεδειγμένη επιμέλεια και προσοχή, αντικειμενικά δεν ήταν δυνατό να προβλεφθούν, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής, ούτως ώστε οι αναγκαίες για την αντιμετώπισή τους εργασίες να ενταχθούν στο αρχικό έργο και την οικεία σύμβαση. Η απόφαση του αρμοδίου οργάνου περί προσφυγής

στην εν λόγω διαδικασία για την εκτέλεση συμπληρωματικών εργασιών πρέπει, ως εκ της φύσεώς της, να είναι **σαφώς και επαρκώς αιτιολογημένη**, ώστε να καθίσταται δυνατός ο έλεγχος της νομιμότητάς από το ΕλΣυν. Ειδικότερα, ο χαρακτηρισμός των συμπληρωματικών εργασιών ως εργασιών που κατέστησαν αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων πρέπει να αιτιολογείται με πραγματικά και αναλυτικά στοιχεία, **τόσο στη γνωμοδότηση του τεχνικού συμβουλίου, όσο και στην απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής που εγκρίνει τον ΑΠΕ και τη σύναψη της ΣΣΕ**. Δεν μπορούν επ' ουδενί να θεωρηθούν ως συμπληρωματικές εργασίες που οφείλονται σε απρόβλεπτες περιστάσεις, εκείνες που αποδίδονται σε **αστοχίες και σφάλματα** της εγκεκριμένης μελέτης ή αφορούν σε **επέκταση του τεχνικού αντικείμενου** του αρχικού έργου ή στη **βελτίωση της ποιότητας** του με ανώτερα ποιοτικής υλικά και μεθόδους μη προδιαγραφόμενες στα οικεία συμβατικά τεύχη (βλ.π. πράξεις VII Τμ. 2/2012, 142/2011, 25/2010, 32, 34, 305/2006).

Ομοίως **δεν μπορούν** να αποτελέσουν αντικείμενο συμπληρωματικής σύμβασης οι εργασίες που οφείλονται σε ανάγκη εφαρμογής νέων κανονισμών και κανόνων, οι οποίοι καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά την ανάθεση του έργου, καθώς και παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης, καθώς ον οι εργασίες που οφείλονται στις παραπάνω αιτίες καλύπτονται αποκλειστικά από το **κονδύλιο των αποβλήτων** που περιλαμβάνεται στην αρχική σύμβαση (ΕλΣυν VI τμ. 25/2013, Μεζ(7μ)Σύνθ 2089/2012, 3053, 2153/2011, VI Τμ. 784/2011, 136/2010 κ.ά.).

Όπως είπαμε και προηγουμένως συμπληρωματικές εργασίες νομίμως εκτελούνται μετά την έγκριση και υπογραφή σχετικής συμπληρωματικής σύμβασης, μόνο αν δεν έχει εξαντληθεί η συμβατική προθεσμία περάτωσης του έργου ή η νόμιμη παράταση αυτής, αφού παράταση της προθεσμίας χορηγηθείσα μετά τη λήξη της αρχικής ή της νόμιμη παραταθείσας προθεσμίας δεν είναι νόμιμη (εφόσον λαμβάνει χώρα μετά την εκπνοή της και πέραν από την καταληκτική ημερομηνία της), αλλά συνιστά χορήγηση νέας προθεσμίας, η οποία όμως δεν προβλέπεται από τις προαναφερθείσες διατάξεις. Επομένως, δαπάνες που αφορούν σε συμπληρωματικές εργασίες δημόσιου έργου, οι οποίες έχουν εκτελεσθεί μετά την εκπνοή της συμβατικής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου ή των νόμιμη χορηγηθεισών παρατάσεων αυτής, δεν είναι νόμιμες (πρβλ. πρ. 2/2012, 19, 86, 168/2006, 79/2007, 242/2011, IV Τμ. 35/1998, 67/1995 κ.ά.).

Περιπτώσιολογία συνδρομής ή μη απρόβλεπτης περίπτωσης:

ΕλΣυν Ε' κ.λπ. 500/2013. Εργασίες αποκατάστασης των φθωρών που επήλθαν από τις επικρατούσες διαβρωτικές συνθήκες, τόσο στο μεταλλικό χωροδικτύωμα της οροφής και στα πλαίσια ορθογωνικής διατομής των όψεων του κτιρίου, όσο και στον περιβάλλοντα χώρο από τη μη ολοκλήρωση των τεχνικών έργων έδρασης του οδοστρώματος, νομίμως αποτελούν αντικείμενο της ελεγχόμενης συμπληρωματικής σύμβασης, καθώς ον η ανάγκη εκτέλεσής τους ανέκυψε κατά την εκτέλεση του έργου, λόγω της έκπτωσης της αρχικής αναδόχου, η οποία, οφειλόμενη σε κατάθεση πηλαστών εγγυητικών επιστολών εκ μέρους αυτής, δεν μπορούσε να προβλεφθεί από την αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγεται στη δική της ευθύνη, ακολουθήθηκε δε εν προκειμένω από μια χρονοβόρα διαδικασία εκκαθάρισης της εργολαβίας, κατά την εξέλιξη της οποίας η υπηρεσία ενήργησε μεν εντός των νομίμων προθεσμιών, πλην δεν κατέστη αντικειμενικά δυνατή η συνέχιση από αυτήν των αναγκαίων εργασιών, προκειμένου να προστατευτούν οι υφιστάμενες κατασκευές. Και το τελευταίο αυτό ειδικότερα, διότι, από την κήρυξη της έκπτωσης και μέχρι την οριστικοποίηση αυτής – δηλαδή εντός του διαστήματος που, σύμφωνα με το άρθρο 61 παρ. 8 εδ. α' του Ν 3669/2008, εξακολουθεί υφιστάμενη η υποχρέωση του έκπτωτου αναδόχου να επέμβει για την αποτροπή ενδεχόμενων κινδύνων για το έργο, εκτελώντας τις αναγκαίες εργασίες – δεν υπήρξε καμία απολύτως ανταπόκριση εκ μέρους του προς την κατεύθυνση αυτή, η δε αδράνειά του να υποβληθεί τη συνέχιση της κατασκευής συνεχίστηκε, μάλιστα, και μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης του (μη απομακρυνση εργοταξιακού εξοπλισμού), χωρίς, ωστόσο, να ασκεί επιρροή στο χαρακτηρισμό των εν προκειμένω εργασιών ως συμπληρωματικών η ενδεχόμενη θεμελίωση αξιώσεων του Δημοσίου κατά του αναδόχου αυτού για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

ΕλΣυν VII 2/2012. Η επίκληση από το Δήμο της κατάστασης (παισιότητας κ.λπ.) των υφιστάμενων εγκαταστάσεων των **σχολείων** δεν **στοιχειοθετούν απρόβλεπτη περί-**

σταση, διότι επρόκειτο για ζητήματα εκ των προτέρων γνωστά, τα οποία μάλιστα, ενόψει και του αντικείμενου της κύριας σύμβασης («αντικατάσταση αμιάντου») έπρεπε να είχαν μελετηθεί επαρκώς και να είχαν ληφθεί υπόψη κατά την εκπόνηση της αρχικής μελέτης του έργου.

ΕλΣυν VI τμ. 25/2013. Οι εργασίες καθαρισμού και απόφραξης των δικτύων αποχέτευσης ομβρίων και ακαθάρτων υδάτων και ανακατασκευής τμήματος του δικτύου αποχέτευσης ομβρίων υδάτων, περιλαμβάνονταν στο τιμολόγιο της αρχικής μελέτης και, συνεπώς, ήταν γνωστές στην αναθέτουσα αρχή κατά τη σύνταξη της αρχικής μελέτης και δεν μπορεί ως εκ τούτου να γίνει δεκτό ότι οφείλονται σε απρόβλεπτες περιστάσεις, αλλά ως απορρέουσες από περιστάσεις που οφείλονται σε παραλείψεις ακριβούς προμέτρησης της μελέτης, έπρεπε να βαρύνουν αποκλειστικώς το κονδύλιο των προβλεπτων που περιλαμβάνεται στην αρχική σύμβαση. Σε κάθε δε περίπτωση, οι εργασίες αυτές οφείλονται σε πλημμέλεια των αρχικών τευχών δημοπρατήσης, δεδομένου ότι η ύπαρξη φερτών υλικών και ογκωδών αντικειμένων εντός των φρεατίων ήταν ήδη γνωστή στην αναθέτουσα αρχή, όπως συνομολογείται με την κρινόμενη αίτηση, αλλά και στην παράλειψη επαρκούς και αποτελεσματικού καθαρισμού των φρεατίων και απόφραξης των δικτύων προ της έναρξης του έργου, αρμοδιότητα που ανήκε στην αιτούσα αναθέτουσα αρχή. Περαιτέρω, κατά την κρίση του Τμήματος, οι επικαλούμενοι από την αναθέτουσα αρχή λόγοι της μορφοποίησης των εδάφους της περιοχής και της πληθυσμιακής σύνθεσης αυτής (ROMA), πέραν της αορίστου επικλήσεως των καθημερινών δραστηριοτήτων τους που «συστηματικά επιβαρύνουν σημαντικά τη λειτουργία των δικτύων αποχέτευσης», ήταν γεγονότα γνωστά κατά τη σύνταξη της αρχικής μελέτης και, επομένως, δεν μπορούν να στοιχειοθετήσουν ούτε να αιτιολογήσουν απρόβλεπτες περιστάσεις, κατά την προαναφερόμενη έννοια του νόμου. Απορριπτέος είναι ο ισχυρισμός περί συγγνωστής πλάνης, καθώς ον υπάρχει από μακρού χρόνου σταθερότητα του νομικού πλαισίου και της νομολογίας ως προς τις προϋποθέσεις κατάρτισης συμπληρωματικών συμβάσεων, μόνι δε η επίκληση λόγω δημοσίου συμφέροντος δεν αρκεί για να θεωρηθεί συγγνωστή η έλλειψη συνδρομής των προϋποθέσεων κατάρτισης συμπληρωματικής σύμβασης εργασίας.

ΕλΣυν (VI) 388/2013. Συντρέχουν στην ελεγχόμενη Σ.Σ. απρόβλεπτες περιστάσεις, που συνίστανται στην **γεωτεχνική κατάσταση του υπεδάφους** του έργου και ειδικότερα στην ύπαρξη ρευστοποιήσιμων ζωνών, περισσότερο εκτεταμένων σε σχέση με αυτές που αναμένονταν με βάση τα ευρήματα της αρχικής μελέτης, διότι η έκταση αυτή των ρευστοποιήσιμων ζωνών του υπεδάφους, που διαπιστώθηκε μετά την εκτέλεση δύο συμπληρωματικών προγραμμάτων οκτώ συνολικά γεωτρήσεων, οι οποίες εκτελέστηκαν από την ανάδοχο στο πλαίσιο των υποχρεώσεων της, δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθεί κατά το στάδιο εκπόνησης της αρχικής γεωτεχνικής μελέτης, διότι, η μελέτη αυτή, η οποία ήταν κατά το δυνατόν πλήρης και ακριβής, συντάχθηκε μετά τη διενέργεια επαρκούς αριθμού (14) δειγματοληπτικών γεωτρήσεων στην ευρύτερη

περιοχή κατασκευής του έργου, ενώ, σε κάθε περίπτωση, είχε ληφθεί υπόψη κατά την εκπόνησή της ο κίνδυνος ρευστοποίησης του υπεδάφους, έστω και αν δεν κατέστη δυνατό σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης λογικής και εμπειρίας, ενόψει του σημειακού χαρακτήρα των γεωτρήσεων αυτών, να διαπιστωθεί η πλήρης έκταση των ρευστοποιήσιμων ζωνών, η οποία πλέον, όπως προκύπτει από την συνημμένη στην ελεγχόμενη συμπληρωματική σύμβαση μελέτη, κατά την οποία διενεργήθηκαν επιπλέον γεωτρήσεις σε συγκεκριμένα μέρη (δεξιά και αριστερή όχθη του ποταμού Γλάυκου) διερευνήθηκε στο σύνολό της και δεν δύναται να δικαιολογήσει οιαδήποτε μεταβολή των συμπεριλαμβανόμενων στην αρχική και στην 1^η συμπληρωματική σύμβαση εργασιών κατά το στάδιο εκτέλεσής τους (πρβλ. απόφαση Τμ. Μειζ. – Επαμ. Σύνθ. 2909/2012).

ΕλΣυν (VI) 389/2013. Η αύξηση της ποσότητας των εργασιών της ομάδας των τσιμεντένεσων οφείλεται σε απρόβλεπτα γεγονότα τα οποία έγκεινται αφενός στη **μη δυνατότητα της εξυπαρχής διακρίβωσης της συστάσεως του εδάφους** (παρά την ύπαρξη εδαφολογικής μελέτης) σε κάθε συγκεκριμένο σημείο που θα πραγματοποιούνταν η αναγκαία τσιμεντένεση, γεγονός που επισημαίνεται ήδη στα συμβατικά τεύχη της αρχικής συμβάσεως καθώς και στα έντονα κατολισθητικά φαινόμενα στο δεξιό αντίεσμο, συνεπεία των οποίων άλλαξε το υδρολογικό καθεστώς του υποβάθρου και προκλήθηκε περαιτέρω διάβρωση αυτού. Η αποκάλυψη των εδαφολογικών συνθηκών ανάγεται σε χρόνο μεταγενέστερο της αρχικής συμβάσεως καθώς ον δέεται με την εκτέλεση αυτής καθώς και της 1^{ης} συμπληρωματικής συμβάσεως καθώς η έναρξη των εργασιών έγινε μετά την υπογραφή της τελευταίας και τα έντονα κατολισθητικά φαινόμενα αποτελούν γεγονός επιγενόμενο αυτής. Ως εκ τούτου οι εργασίες της ομάδας των τσιμεντένεσων οφείλονται πράγματι σε απρόβλεπτες περιστάσεις και θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο συμπληρωματικής συμβάσεως εάν αυτή είχε εγκριθεί από το αρμόδιο όργανο.

ΕλΣυν VI τμ. 930/2013. Η κατασκευή μίας επιπλέον αίθουσας δικαστηρίου εντός των φυλακών συνιστά επέκταση του τεχνικού αντικείμενου της αρχικής σύμβασης, στο αντικείμενο της οποίας περιλαμβανόταν η κατασκευή μίας μόνο δικαστικής αίθουσας, επιπλέον δε, οι σχετικές εργασίες δεν συντείνουν στην τελειοποίηση του αντικείμενου της αρχικής σύμβασης, το οποίο μπορεί να ολοκληρωθεί και χωρίς την εκτέλεση των εργασιών αυτών. Κατά συνέπεια, οι εργασίες που σχετίζονται με την κατασκευή της δεύτερης δικαστικής αίθουσας δεν μπορούν να αποτελέσουν νομίμως αντικείμενο συμπληρωματικής σύμβασης. Πλην όμως, ανεξαρτήτως από τον νομικό χαρακτηρισμό της επίμαχης σύμβασης και την επικαλούμενη για τη σύναψή της νομική βάση, το Τμήμα κρίνει ότι το επίμαχο σχέδιο αφορά σε νέα, αυτοτελή σύμβαση για την ανάθεση, κατόπιν διαπραγματεύσεων, της κατασκευής δεύτερης δικαστικής αίθουσας και της εκτέλεσης των συναφών εργασιών, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κ.Α.Ε.Ε., κατ' επίκληση συνδρομής ειδικών περιστάσεων.

ΕλΣυν VI 1721/2012. Συνιστούν **απρόβλεπτη περίπτωση που δικαιολογούν Σ.Σ.**

εργασιών κατασκευής υψηλότερου τοίχου αντιστήριξης στην Επ.Ο., διότι πράγματι η διενέργεια διερευνητικών τομών πριν τη σύνταξη της αρχικής μελέτης, αφενός μεν, ήταν δύσκολο να πραγματοποιηθεί στην εν λόγω επαρχιακή οδό που αποτελεί τη βασική οδική αρτηρία που ενώνει το Αργοστόλι με τον Πόρο, ανεξαρτήτως και του οικονομικού κόστους αυτών, αφετέρου δε, θα ήταν απρόσφορη για την αποτροπή των προβλημάτων που οδήγησαν στην ανάγκη εκτέλεσης της επίμαχης εργασίας, δεδομένου ότι το υγιές έδαφος δεν ήταν στη στάθμη που προέβλεπε η αρχική μελέτη, εκτός των άλλων, και λόγω του ότι κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου σημειώθηκε αποκόλληση των κατάντη πρηνών, γεγονός που οφείλεται στα φυσικά φαινόμενα που έλαβαν χώρα στην περιοχή εκτέλεσης του έργου κατά τους μήνες Αύγουστο, Σεπτέμβριο και Οκτώβριο του έτους 2010, οπότε σημειώθηκε μεγάλη πυρκαγιά στους πρόποδες του όρους Αίνος, άνωθεν της επαρχιακής οδού στο σημείο εκτέλεσης του έργου, ενώ στις 25 και 26 Σεπτεμβρίου 2010, σύμφωνα με το βροχομετρικό σταθμό που είχε εγκαταστήσει το Ε.Μ.Π. στον Αίνο, παρουσιάστηκαν φαινόμενα ακραίων βροχοπτώσεων και ειδικότερα το ανωτέρω διήμερο σημειώθηκαν 126,10mm βροχής, κατά τα επίσημα στοιχεία της Ε.Μ.Υ., που αντιστοιχούν στο 14,6% της μέσης ετήσιας ποσότητας βροχής, τα οποία προκάλεσαν βλάβες σε πολλά τμήματα της επαρχιακής οδού Αργοστολίου – Πόρου, όπως καταπτώσεις πρηνών και αποσάθρωση του υπεδάφους, με συνέπεια να καταστεί αναγκαία η εκτέλεση των επίμαχων εργασιών.

ΕλΣυν VI 2811/2012. Δεν αποτελεί απρόβλεπτη περίπτωση η ύπαρξη παλαιού αχαρτογράφητου δικτύου αγωγών κατασκευασμένου προ 50ετίας και η άγνωστη στην αναθέτουσα αρχή ύπαρξη παντοροϊκών αγωγών, οι οποίοι είχαν εκληφθεί (είτε από πληροφορίες είτε από στοιχεία της ΕΥΔΑΠ, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση) ως αμιγώς αγωγοί ήλμάτων, και αποκαλύφθηκε το είδος τους κατά τη διάρκεια των εκσκαφών, με συνέπεια η μόνη τεχνικά αποδεκτή λύση να είναι η κατασκευή νέων συμπληρωματικών αγωγών, που θα συνδεθούν με τους ήδη κατασκευασμένους με την αρχική σύμβαση, επειδή εν όψει αυτών έπρεπε να επιδείξει η αναθέτουσα αρχή ιδιαίτερη επιμέλεια στη σχετική διερεύνηση.

ΕλΣυν VII τμ. 48/2012. Οι επιπλέον εργασίες που απαιτήθηκαν λόγω του λανθασμένου χαρακτηρισμού του εδάφους, της εύρεσης δικτύων Ο.Κ.Ω., της περιφράξης της υδρομάστευσης, καθώς και της επέκτασης του δικτύου για τη αντιμετώπιση βλαβών λόγω υψομετρικής διαφοράς δεν οφείλονται στη συνδρομή απρόβλεπτων περιστάσεων, αλλά σε αστοχίες και παραλείψεις της μελέτης δημοπράτησης του έργου. Περαιτέρω, οι συμπληρωματικές εργασίες που προέκυψαν λόγω της εκσκαφής της δεξαμενής οφείλονται σε πλημμέλειες της μελέτης, αφού οι επικαλούμενοι «περιβαλλοντικοί λόγοι» για την ημιυπόγειη κατασκευή της έπρεπε να έχουν ληφθεί υπόψη κατά την εκπόνηση αυτής, οι δε επιπλέον εργασίες που οφείλονται στην καθαίρεση και απομάκρυνση της παλιάς δεξαμενής, κατόπιν «όψιμης» απαίτησης του ιδιοκτήτη του οικοπέδου, έπρεπε να είχαν αντιμετωπισθεί επίσης κατά το στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου, τα βα-

σικά στοιχεία του οποίου δεν μπορεί να διαφοροποιούνται κατά τη φάση της εκτέλεσης, συνεπεία εξωγενών παραγόντων, όπως είναι τυχόν απαιτήσεις ιδιωτών. Τέλος, οι επιπλέον εργασίες που απαιτήθηκαν λόγω της παράληψης τουποθέτησης δύο (αντί, όπως είχε αρχικά προβλεφθεί, ενός) αγωγών «για λόγους καλύτερης και αρτιότερης εξυπηρέτησης των κατοίκων», συνιστούν εργασίες που αποσκοπούν στη βελτίωση του τεχνικού αντικείμενου του έργου, για τις οποίες δεν προκύπτει ότι συνδέονται με τη συνδρομή απρόβλεπτων γεγονότων ή καταστάσεων.

Η νομοθεσία πριν την εφαρμογή του Ν 2372/1996

Το αυστηρό – και σύμφωνο με τις ρυθμίσεις των ευρωπαϊκών Οδηγιών – πλαίσιο σύναψης συμπληρωματικών συμβάσεων επιβλήθηκε για πρώτη φορά στην εθνική νομοθεσία με το άρθρο τέταρτο παρ. 3 του Ν 2372/1996 (με την οποία αντικαταστάθηκε η παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν 1418/1984) και ισχύει για τις συμβάσεις που προκηρύχθηκαν μετά τις 28-2-1996. Στις συμβάσεις που ίσχυε το προηγούμενο νομοθετικό πλαίσιο, δηλαδή όσες δημοπρατήθηκαν ή ανατέθηκαν (χωρίς δημοπρασίες) πριν την ως άνω ημερομηνία, η τροποποίηση της σύμβασης, με την προσθήκη συμπληρωματικών εργασιών, ήταν απλούστερη, διότι ήταν αρκετή η επίκληση της επίτευξης αρτιότερης και λειτουργικότερης μορφής του έργου²⁷, ενώ και η διαδικασία ολοκληρωνόταν με (μόνη) τη σύνταξη Συγκριτικού Πίνακα (ΣΠ) από την Δ.Υ. και την έγκρισή του από την Π.Α.²⁸, χωρίς να απαιτείται η υπογραφή Συμπληρωματικής Σύμβασης (δεν διεξαγόταν επίσης τότε προσυμβατικός έλεγχος του ΕλΣυν). Η έγκριση του ΣΠ μπορούσε να γίνει είτε ρητά, είτε και σιωπηρά, με την πάροδο απράκτου τριμήνου²⁹ από της υποβολής του Πίνακα για έγκριση από τη Δ.Υ., μετά δε την έγκριση δεν μπορούσε ο εργοδότης να επιφέρει αλλαγές στο περιεχόμενο του ΣΠ³⁰ (είναι άλλο το ζήτημα της δυνατότητας του κυρίου του έργου να περικόψει κάποιες εργασίες, σύμφωνα με τις διατάξεις περί διάλυσης – εν όλω ή εν μέρει – της σύμβασης).

Περαιτέρω – και σύμφωνα με πάγια νομολογία – οι Συγκριτικοί Πίνακες που υπογράφονταν κατά την εκτέλεση του έργου ήταν αυτοτελείς και δεν μπορούσε μεταγενέστερα, επ' ευκαιρία της έγκρισης νέου Συγκριτικού Πίνακα, να μεταβληθεί το περιεχόμενο προηγούμενου³¹, ενώ οι τιμές που καθορίζονταν με τα ΠΚΤΜΝΕ, τα οποία συνόδευαν κατά το νόμο τους Πίνακες (κρίθηκε ότι) ίσχυαν για το συγκεκριμένο Πίνακα και δεν αφορούσαν τους τυχόν επόμενους πίνακες (λ.χ. το γεγονός ότι καθορίστηκε νέα τιμή για εργασία του 1^{ου} ΣΠ, δεν αποτελούσε δέσμευση για την υπηρεσία να κανονίσει την ίδια τιμή για την ίδια εργασία σε μεταγενέστερο ΣΠ).

²⁷ **ΣτΕ 45/2016.** Σε περίπτωση δε που ο ανάδοχος εκτελέσει εργασίες μη προβλεπόμενες από τη σύμβαση, χωρίς προηγούμενη έγγραφη εντολή της υπηρεσίας ή, σε επείγουσες περιπτώσεις, κατόπιν προφορικής εντολής της υπηρεσίας, στον τόπο εκτέλεσής του έργου, καταχωρηθείσας στο ημερολόγιο αυτού, δεν δικαιούται αμοιβής ή αποζημιώσεως για τις εργασίες αυτές, έστω και αν αυτές βελτιώνουν το έργο (βλ. ΣτΕ142/2005, 1857/2010, 5117/2012 κ.ά.). Εξάλλου, στην περίπτωση αυτή, ο ανάδοχος δεν δικαιούται ούτε αποδόσεως της ωφέλειας του λήπτη με βάση τις διατάξεις των

άρθρων 904 επ. ΑΚ περί αδικαιολόγητου πλουτισμού (βλ. ΣτΕ778/2011, 5117/2012). Ωστόσο, από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται επίσης ότι δεν αποκλείεται εργασίες, οι οποίες παρεκκλίνουν της συμβάσεως και εκτελέστηκαν χωρίς να τηρηθεί η προαναφερθείσα διαδικασία, να κριθούν στη συνέχεια από τα αρμόδια όργανα του κυρίου του έργου ή, σε περίπτωση διαφωνίας και ασκήσεως εκ μέρους του αναδόχου προσφυγής, από το αρμόδιο διοικητικό εφετείο, ως αναγκαίες, δηλαδή ως εργασίες που επιβλήθηκαν για την ασφάλεια, την αρτιότητα ή τη λειτουργικότητα του έργου, οπότε οι εργασίες αυτές νομιμοποιούνται εκ των υστέρων με τη σύνταξη Α.Π.Ε. και, ενδεχομένως, πρωτοκόλλου καθορισμού νέων τιμών (βλ. ΣτΕ 1930/2009 κ.ά.). Αιτιολογημένη η κρίση του Διοικ. Εφετείου ότι οι υπερσυμβατικές εργασίες που εκτέλεσε ο ανάδοχος χωρίς προηγούμενη σύνταξη Α.Π.Ε. και Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. ή την γραπτή ή προφορική εντολή της υπηρεσίας δεν προέκυπτε ότι ήταν αναγκαίες, ότι, δηλαδή, ήταν επιβεβλημένες για την ασφάλεια, την αρτιότητα ή τη λειτουργικότητα του έργου, δεδομένου ότι το βάρος αποδείξεως της αναγκαιότητας των εργασιών αυτών, το έφερε ο ανάδοχος, το δε δικαστήριο αναφέρει αναλυτικά τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η αναιρεσείουσα και το περιεχόμενό τους (γεωτεχνική μελέτη, ένορκες βεβαιώσεις), προκύπτει δε σαφώς από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι τα έλαβε υπόψη και τα εκτίμησε, ενώ η αναιρεσείουσα δεν ισχυρίζεται με την υπό κρίση αίτηση ότι είχε προσκομίσει ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου και άλλα αποδεικτικά μέσα, που δεν εκτιμήθηκαν, ούτε ότι είχε προβάλει και άλλους πραγματικούς ισχυρισμούς που έμειναν αναπάντητοι.

²⁸ **ΣτΕ 2031/2003.** Αν υπάρξει υπέρβαση του ποσοστού 100% της ομάδας των ομοειδών εργασιών (κατά το άρθρο 8 παρ. 2 Ν 1418/84, όπως ίσχυε πριν το Ν 2229/1994) και δεν συμφωνηθούν ειδικές τιμές για την εκτέλεση των επιπλέον εργασιών (η διαδικασία της επίτευξης συμφωνίας προβλεπόταν από το άρθρο 44 του ΠΔ 609/85, πριν αντικατασταθεί με το ΠΔ 368/1994), τότε λογίζεται ότι ο ανάδοχος αποδέχεται να εκτελέσει τις επιπλέον εργασίες με τις συμβατικές τιμές. Η εφαρ-

μογή της αρχής της καλότητας ερμηνείας των συμβάσεων (200 και 288 ΑΚ) προϋποθέτει την ύπαρξη έγκυρης σύμβασης.

²⁹ **ΣτΕ 610/2006.** Αφορά ερμηνεία του προϊσχύσαντος δικαίου. Νέες εργασίες για τις οποίες δεν δόθηκε σχετική διαταγή εκτέλεσης νομιμοποιούνται και εκ των υστέρων με την σύνταξη και την έγκριση Σ.Π. Η υποβολή αιτήματος για σύνταξη ΣΠ από τον ανάδοχο και η μη αποδοχή του αιτήματος εντός τριμήνου δεν συνεπάγεται την αυτοδίκαιη έγκρισή του, ούτε, σε περίπτωση που τελικώς καταρτίστηκε Σ.Π. μπορεί να θεωρηθεί ότι από την υποβολή του αιτήματος μέχρι την αποδοχή του τρέχουν τόκοι υπερημερίας εις βάρος του εργοδότη.

³⁰ **ΣτΕ 3201/2015.** Μετά την έγκριση από την προϊσταμένη Αρχή του ανακεφαλαιωτικού πίνακα εργασιών και του τυχόν συνοδευτικού πρωτοκόλλου κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών, τα οποία έχουν συνταχθεί και έχουν γίνει αποδεκτά από τον ανάδοχο, και την υπογραφή ακολουθίας σχετικής συμβάσεως μετά από διαπραγματεύσεις και τη γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου, δεν είναι δυνατή η εκ μέρους του κυρίου του έργου αμφισβήτηση και, πολύ περισσότερο, η μονομερής μεταβολή των δεδομένων που αυτά περιέχουν, χωρίς τη συναίνεση του αναδόχου, εφ' ευκαιρία είτε της συντάξεως νέου πρωτοκόλλου κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών και ανακεφαλαιωτικού πίνακα εργασιών είτε του ελέγχου των λογαριασμών που συντάσσονται από τον ανάδοχο και στους οποίους περιλαμβάνονται, προς πιστοποίηση ή πληρωμή, ποσότητες εργασιών και τιμές μονάδας νέων εργασιών που έχουν εγκριθεί με ανακεφαλαιωτικό πίνακα ή πρωτόκολλο κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών. Και τούτο διότι τα δεδομένα αυτά, τα οποία διαμορφώθηκαν με τη συναίνεση αμφοτέρων των μερών, ανήκουν στο συμβατικό μέρος της εργολαβικής σχέσεως και αποτελούν, στην πραγματικότητα, στοιχεία καθοριστικά της περαιτέρω συναλλακτικής συμπεριφοράς του καθενός από τους συμβαλλομένους κατά την εξέλιξη της εργολαβίας, μη ισχυουσών, εν προκειμένω, των γενικών αρχών περί ανακλήσεως από τη Διοίκηση των παρανόμων πράξεων της (Σ.τ.Ε. 1899/2010, 709/2008, 379, 505/2006, 1530, 2029/2004, 2228/2002, κ.α.)

Όμοιος **ΣτΕ 709/2008** και **ΑΠ 1644/2008.**

ΣτΕ Α' 233/2000. Δεν προβλέπεται η **καταβολή τόκου υπερημερίας** επί καθυστέρησης εγκρίσεως ΠΚΤΜΝΕ και ΣΠ. Σε κάθε όμως περίπτωση δεν νοείται καθυστέρηση και συνεπώς υπερημερία του κυρίου του έργου, σε περίπτωση που ο ανάδοχος του έργου υπογράψει με επιφύλαξη το ΠΚΤΜΝΕ και τον ΣΠ και κινήσει κατ' αυτών ενδικοφανή διαδικασία, επειδή στην περίπτωση αυτή το τελικό περιεχόμενο των εν λόγω πράξεων εξαρτάται από την επίλυση της διαφωνίας.

³¹ **ΑΠ 1644/2008:** Όπως προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων 5 παρ. 7 και 8 του Ν.1418/1984, 38 και 40 παρ. 6 του ΠΔ 609/1985, καθένas από τους ανακεφαλαιωτικούς πίνακες που καταρτίζονται κατά τη διάρκεια του έργου είναι αυτοτελείς, ως προς το είδος και ποσό των περιλαμβανόμενων σ' αυτό εργασιών και την αξία τους, με την έννοια ότι εφ' όσον δεν αμφισβητηθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο προσηκόντως ενώπιον των αρμοδίων διοικητικών αρχών και του δικαστηρίου, το περιεχόμενό του οριστικοποιείται, οι δε απαιτήσεις που προέρχονται απ' αυτόν δεν μπορούν να προσβληθούν με αφορμή την κατάρτιση και τον έλεγχο μεταγενέστερου πίνακα, αφού τα δεδομένα αυτά διαμορφώθηκαν με την ανεπιφύλακτη συναίνεση αμφοτέρων των μερών, ανδόνται πλέον στο συμβατικό μέρος της κατά τις διατάξεις του Ν.1418/1985 και του ΠΔ 609/1985 καταρτιζόμενης εργολαβικής σχέσης, και αποτελούν εκ των πραγμάτων στοιχεία καθοριστικά της περαιτέρω συναλλακτικής σχέσης και συμπεριφοράς καθενός των συμβαλλομένων, κατά τη διαχρονική εξέλιξη της σχέσης και μέχρι την ολοκλήρωσή της. Εν όψει δε αυτών, η μονομερής από τον κύριο του έργου ή την διευθύνουσα υπηρεσία, μεταβολή των δεδομένων κονδυλίων προγενέστερων ανακεφαλαιωτικών πινάκων του έργου, που καταρτίστηκαν εγκρίθηκαν, και οριστικοποιήθηκαν κατά τα προαναφερθέντα σε σχέση με προγενέστερες τμηματικές εκτελεσθείσες πιστοποιήσεις, δεν είναι επιτρεπτή

ούτε κατά τον πραγματοποιούμενο μεταγενέστερο τελικό έλεγχο, εάν η μεταβολή αυτή και η ανατροπή του οριστικοποιημένου ανακεφαλαιωτικού πίνακα και της συναφούς πιστοποίησης εργασιών και εντολής πληρωμής, οφείλεται αποκλειστικά σε μεταβολή των απόψεων της υπηρεσίας αυτής ως προς τη νομιμότητα των κονδυλίων των οποίων επιχειρείται η μεταβολή μεταγενέστερα, αφού στην περίπτωση αυτή, λόγω της πιο πάνω ειδικής νομοθετικής ρύθμισης, δεν έχουν εφαρμογή ούτε οι γενικές αρχές για την ανάκληση από τη διοίκηση παρόντων πράξεών της, ούτε οι διατάξεις για την ακύρωση δήλωσης λόγω συσπώδης πλάνης του Αστικού Κώδικα (ΑΠ 1272/2003). Τα προαναφερθέντα δεν αναιρούνται από τις διατάξεις των άρθρων 38, 40 παρ.6, 8, 43, 54 και 55 του ΠΔ 609/1985.

³² **Με τον ίδιο τρόπο έκριναν οι ΣτΕ 1870/2001, Διδ 19 (2007), 777, ΣτΕ 3914/2001** (οι οποίες προσθέτουν ότι απόφαση δικαστηρίου που αφορά ένα ΣΠ δεν δημιουργεί δεδικασμένο, που δεσμεύει τα συμβαλλόμενα μέρη και τα δικαστήρια της ουσίας σε διαφορά που γεννήθηκε από άλλο – επόμενο πίνακα και αφορά εργασίες που για πρώτη φορά προβλέπονται με τον εν λόγω ΣΠ.), **ΣτΕ 1624/03, 3907/01, 3914/01, 1257/03** και **ΣτΕ 2228/2002**, κατά την οποία δεν είναι επιτρεπτή η διόρθωση σφάλματος στον υπολογισμό της δαπάνης αναθεώρησης, έστω κι αν εκ παραδρομής της αρμόδιας υπηρεσίας συνέβη το σφάλμα αυτό, διότι σημαίνει μονομερή ανατροπή των δεδομένων προηγούμενων Σ.Π.

Η διαδικασία σύναψης της συμπληρωματικής σύμβασης

Εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις σύναψης συμπληρωματικής σύμβασης, ο κύριος του έργου, διά της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, συντάσσει **Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών** (ΑΠΕ), που ανακεφαλαιώνει τις ποσότητες των εργασιών (παιδιότερα ονομάζονται Συγκριτικός Πίνακας, επειδή συντάσσονταν «σε σύγκριση» με τις αρχικές ποσότητες). Ο ΑΠΕ συνοπογράφεται (με επιφύλαξη ή χωρίς) από τον ανάδοχο και υποβάλλεται στην Προϊσταμένη Αρχή για έγκριση και συνοδεύεται από **Αιτιολογική Έκθεση**, στην οποία πρέπει να τεκμηριώνεται πλήρως η συνδρομή των αναγκαίων προϋποθέσεων νομιμότητας του ΑΠΕ και περαιτέρω της Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών (ΣΣΕ), πράγμα που, όπως αναφέρθηκε, είναι και το δυσχερέστερο ζήτημα, με βάση την παρ. 1 του άρθρου 57 ΚΔΕ. Ο ΑΠΕ περιλαμβάνει κονδύλιο προβλεπόμενων δαπανών (όπως και η αρχική σύμβαση), εκτιμώμενη αναθεώρηση και ΦΠΑ (παρ. 2) και συνοδεύεται από **Πρωτόκολλο Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών** (ΠΚΤΜΝΕ) με την δική του Αιτιολογική Έκθεση, όπου καταγράφεται ο τρόπος κανονισμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 6 και 7 του άρθρου 57 ΚΔΕ (που κωδικοποιούν τις παρ. 3 και 4 του ΠΔ 609/1985)³².

Ο ανάδοχος υπογράφει τον ΑΠΕ με επιφύλαξη ή χωρίς (παρ. 8) και αν αρνηθεί, αυτός του κοινοποιείται. Αν υπογράψει με επιφύλαξη (όπως και αν του κοινοποιηθεί) μπορεί να ασκήσει ένσταση, η οποία εκδικάζεται από την Π.Α. κατά την έγκριση του ΑΠΕ. Για την έγκριση του ΑΠΕ απαιτείται γνωμοδότηση του Τεχνικού Συμβουλίου του φορέα³³, σχετικά με το κατεπείγον και τις λοιπές απαραίτητες προϋποθέσεις της ανάθεσης των συμπληρωματικών εργασιών, καθώς και τη νομιμότητα των τεχνικών στοιχείων του ΑΠΕ και του ΠΚΤΜΝΕ που τυχόν συνοδεύει τον ΑΠΕ. Αν ο ανάδοχος διαφωνεί με την εγκριτική απόφαση

(είτε αυτή απορρίπτει, εν όλω ή εν μέρει την ένστασή του, είτε, αν ο ανάδοχος είχε υπογράψει χωρίς επιφύλαξη τον ΑΠΕ, τροποποιεί ή διορθώνει τον ΑΠΕ, όπως τον υπέβαλε η Δ.Υ.) μπορεί να ασκήσει κατά της εγκριτικής απόφασης αίτηση θεράπείας και περαιτέρω προσφυγή³⁴. Στο μεταξύ όμως πρέπει να υπογράψει κατά το νόμο την Σ.Σ. και να εκτελέσει τις εργασίες (παρ. 8).

³³ **ΑΠ 1428/2007.** Από τις διατάξεις των άρθρων 43 παρ. 1, 2 και 3 του ΠΔ 609/1985 και 8 του Ν 1418/1984 συνάγεται ότι ο εργολάβος δικαιούται πρόσθετη αμοιβή για τις κατ' εντολή του εργοδότη εκτελεσθείσες συμπληρωματικές εργασίες. Ακόμη, από τις διατάξεις των άρθρων 361, 287 και 288 ΑΚ, σαφώς προκύπτει ότι η αξίωση του δανειστή προς παροχή εκ μέρους του οφειλέτη μεγαλύτερης της συμφωνηθείσας, δύναμει της αρχής της καλότητας εκληθώσεως της παροχής, προϋποθέτει πραγματικά γεγονότα, διάφορα εκείνων, που συγκροτούν το πραγματικό κανόνα δικαίου, ο οποίος παρέχει αυτοτελή προστασία των συμφερόντων του δανειστή. Υπό την έννοια αυτή η εκ του άρθρου 288 ΑΚ προστασία του δανειστή φέρει χαρακτηριστικά επικουρική, αποκλεισμένη όταν η αυτή ιστορική αιτία συνεπάγεται έννομες συνέπειες, που ικανοποιούν τα συμφέροντά του, δύναμει άλλου, κυρίως εφαρμοζόμενου, κανόνα δικαίου, του οποίου η υποχώρηση επιβάλλεται μόνο σε περίπτωση ανεπάρκειας των γεγονότων που απαιτούνται για την εφαρμογή του, οπότε λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του περιεχομένου της εκληθώσεως παροχής.

³² **Γνωμ.ΝΕΚ 352/2006.** Υπό το καθεστώς του ΠΔ 410/1995 (καθόσον με το Ν 3463/2006 με τα άρθρα 208 και 209 υιοθετείται διαφορετική ρύθμιση για τα ζητήματα αυτά), όταν η θεώρηση της αρχικής μελέτης του έργου, φορέας του οποίου είναι Ο.Τ.Α α' βαθμού, έχει γίνει από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠ.Ε.Σ.Δ.Δ.Α., το Τεχνικό Συμβούλιο που γνωμοδοτεί για την σύναψη της σύμβασης για συμπληρωματικές εργασίες συμφωνώντας προς το άρθρο 8 παρ.2 του Ν 1814/1984 είναι το Συμβούλιο Δημοτικών και Κοινοτικών Έργων και Θεώρησης Μελετών του Υπ. Εσωτερικών, αλλιώς «οικείο Τεχνικό Συμβούλιο» παραμένει το Νομαρχιακό Συμβούλιο Δημοτικών Έργων.

³³ **ΣτΕ 1550/2008.** Ο ΣΠ, συνοδευόμενος από το ΠΚΤΜΝΕ, αποτελεί τη μόνη εκτελεστέα πράξη για τον καθορισμό τιμών μονάδας των νέων εργασιών [όμοιος ΣτΕ 3751/2004, Διδ 18 (2006) 1339].

Παρότι στο νόμο δεν προβλέπεται, η πρακτική της εκτέλεσης των έργων υποχρεώνει πολλές φορές τις υπηρεσίες και τους φορείς εκτέλεσης να συντάσσουν και εγκρίνουν ΑΠΕ σε κάθε περίπτωση μεταβολής του εργολαβικού αντιλήψιμου, όπως σε περίπτωση καταβολής πριμ, αύξησης της αναθεώρησης ή καταβολής αποζημιώσεων κάθε είδους. Η σύνταξη και έγκριση ενός τέτοιου ΑΠΕ είναι εκ περισσού (συντελεί - ίσως - στην ορθή λογιστική εμφάνιση του έργου, αλλά δεν αποτελεί απαραίτητη εκ του νόμου ενέργεια), δεδομένου ότι, κατά το νόμο, οι δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται απευθείας στους λογαριασμούς και τις πιστοποιήσεις και όχι σε ΑΠΕ, οι οποίοι συντάσσονται μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, δηλαδή για συμπληρωματικές εργασίες, για την ανάληψη του κονδυλίου των προβλεπόμενων δαπανών και για την ανάληψη της επί έλλασσον δαπάνης³⁵.

³⁵ **ΔΕΑ 1078/1994, Δ/ν 1999, 112.** Στοιχεία τόσο του ΣΠ όσο και του ΠΚΤΜΝΕ που τον συνοδεύει μπορούν να αποτελέσουν μόνο νέες εργασίες, οι τιμές μονάδας τους και η επιπλέον προκύπτουσα διαφορά δαπάνης, όχι δε και προβλεπόμενα κονδύλια αναθεώρησης τιμών την οποία ο ανάδοχος διεκδικεί από τον κύριο του

έργου.

³⁶ Οδηγίες για τον κανονισμό των τιμών μονάδας νέων εργασιών περιέχονται στην **Εγκύκλιο 36/1994** (δημοσιεύεται ολόκληρη στη ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), η οποία εκδόθηκε επί αφορμή της εφαρμογής του **ΠΔ 288/1994**. Σύμφωνα με την Εγκύκλιο: α) ο κανονισμός γίνεται με υποχρεωτική εφαρμογή των περ. α', β' και γ' που εφαρμόζονται με τη σειρά και αφού αποκλεισθεί η προηγούμενη περίπτωση, β) η διαδικασία κανονισμού εξηγείται στην Απολογιστική Έκθεση, γ) εξηγούνται οι όροι «νέες εργασίες», «παρεμφερείς», «ομοειδείς ή ανάλογες», με παραδείγματα, δ) εξηγούνται οι εργασίες της Επιτροπής Εξακριβωσης Κόστους, όταν ο κανονισμός γίνεται κατά την περ. γ', ε) εξηγείται η αναγωγή της αναθεώρησης στον χρόνο υποβολής των προσφορών.

Ο Κανονισμός Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών

Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 57, εφόσον στον ΑΠΕ περιλαμβάνονται και εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας στο τιμολόγιο της σύμβασης (είναι δηλαδή «νέες εργασίες»), συντάσσεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία Πρωτόκολλο Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών (ΠΚΤΜΝΕ), με το οποίο κανονίζονται οι τιμές μονάδας των νέων εργασιών³⁷. Επομένως, παρότι κατά τις Οδηγίες της ΕΕ, η Συμπληρωματική Σύμβαση αποτελεί μορφή «ανάθεσης με διαπραγμάτευση», ο εθνικός νομοθέτης δεν επαφίεται στην ελεύθερη διαπραγμάτευση των μερών για τον καθορισμό των τιμών της συμπληρωματικής σύμβασης, αλλά ορίζει, με διατάξεις αναγκαστικής εφαρμογής, τον τρόπο με τον οποίο συμφωνούνται (κανονίζονται) οι τιμές, ως ακολούθως:

Α. Αν κριθεί (από την Δ.Υ.) ότι υπάρχουν στο τιμολόγιο της σύμβασης τιμές για παρόμοιες ή ανάλογες εργασίες, οι νέες τιμές καθορίζονται ανάλογα με τις υφιστάμενες στο τιμολόγιο τιμές, και μόνο για τα επιπλέον ή επί ελλείπων στοιχεία κόστους (εκτιμάται δηλαδή σε ποιο ποσοστό ταυτίζονται οι εργασίες αυτές με τις συμβατικώς προβλεπόμενες και μόνο για το τμήμα της εργασίας που δεν ταυτίζεται ακριβώς εκτιμάται το επί πλέον ή έλλασσον κόστος)³⁷.

Β. Αν οι νέες εργασίες δεν είναι παρόμοιες ή ανάλογες προς ήδη περιλαμβανόμενες στο συμβατικό τιμολόγιο, αλλά πρόκειται για εργασίες που περιλαμβάνονται σε συγκεκριμένα ή συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών), οι νέες τιμές καθορίζονται σύμφωνα με αυτά³⁸. Στην περίπτωση αυτή λαμβάνονται υπόψη οι βασικές τιμές που ίσχυαν κατά τον χρόνο δημοπράτησης του έργου, ενώ αν λαμβάνονται υπόψη πρόσφατες τιμές, αυτές ανάγονται στο χρόνο δημοπράτησης με αντίστροφη εφαρμογή των δεικτών αναθεώρησης³⁹. Οι τιμές που κανονίζονται με τον τρόπο αυτό υπόκεινται στην έκπτωση της δημοπρασίας, εκτός αν αφορούν υλικά τα οποία δεν είναι ευρέως διαδεδομένα στο εμπόριο, οπότε δεν εφαρμόζεται η έκπτωση της δημοπρασίας (η ρύθμιση αυτή δικαιολογείται εκ του ότι οι τιμές υλικών που διατίθενται από πολλούς προμηθευτές μπορούν να πιασθούν, λόγω του ανταγωνισμού που θα οδηγήσει τους προμηθευτές στην παροχή εκπτώσεων, σε αντίθεση με υλικά για τα οποία υπάρχει ουσιαστικό μονοπώλιο, οπότε δεν υφίσταται δυνατότητα συμπίεσης της τιμής τους).

Γ. Αν οι νέες εργασίες συνοδικά ή κατά ένα μέρος δεν περιλαμβάνονται ούτε και στα εγκεκρι-

μένα ή αναλυτικά τιμολόγια, τότε οι νέες τιμές κανονίζονται για το σύνολο της εργασίας ή το μέρος αυτής αντίστοιχα με βάση τα πραγματικά στοιχεία κόστους. Για τη διαπίστωση του κόστους των εργασιών στην περίπτωση αυτή συγκροτείται **επιτροπή** (τριών τεχνικών υπαλλήλων μαζί με τον επιβλέποντα) από τη Δ.Υ., ενώ λόγος έχει και η Π.Α., η οποία μπορεί να συγκροτήσει και αυτή άλλη, παράλληλη, επιτροπή για την παρακολούθηση των τιμών. Η περίπτωση κανονισμού νέας τιμής, κατά την περίπτωση γ', είναι επικουρική και ισχύει μόνο για το μέρος της τιμής για το οποίο δεν μπορεί να εφαρμοσθεί η περ. α' και η περ. β', οπότε, σε μια τέτοια περίπτωση, συντάσσεται «ανάλυση της τιμής» προκειμένου να καταστεί σαφές ποιο μέρος της τιμής κανονίζεται και κατά ποια περίπτωση. Στις τιμές που καθορίζονται κατά την περ. γ' δεν εφαρμόζεται η έκπτωση της δημοπρασίας⁴⁰.

Κατά τον κανονισμό των τιμών η Δ.Υ. υποχρεούται να ελέγξει και να διαπιστώσει, αιτιολογώντας τις σκέψεις της στην Απολογιστική Έκθεση του ΠΚΤΜΝΕ, κατ' αρχάς αν μπορεί να γίνει κανονισμός τιμής με εφαρμογή της περ. α', κατόπιν με εφαρμογή της περ. β' και τέλος με εφαρμογή της περ. γ'. Οι διατάξεις αυτές είναι αναγκαστικού δικαίου (αφού αποσκοπούν στο δημόσιο συμφέρον) και η αιτιολογία αποκλεισμού της περ. α' πρέπει να είναι πλήρης και επαρκής, προκειμένου να εφαρμοσθεί νόμιμα κανονισμός κατά την περ. β' και το ίδιο πρέπει να γίνει προκειμένου να εφαρμοσθεί η περ. γ'⁴¹.

Όταν η σύμβαση έχει ανατεθεί στην *πλήρον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά* (π.χ. μελέτη-κατασκευή) πρέπει με τη διακήρυξη να καθορισθεί υποχρεωτικά *τεκμαρτή έκπτωση* για την περίπτωση κανονισμού τιμών με την περ. β' της παρ. 6 του άρθρου 57, η οποία εξαρτάται από τη φύση του έργου και τις ιδιαιτερότητες και δυσκολίες των εργασιών⁴².

82. Η αυτοδίκαιη έγκριση των ΑΠΕ

Η τροποποίηση του συμβατικού αντικειμένου με την σύναψη συμπληρωματικών συμβάσεων είναι απαραίτητη για την εκτέλεση της σύμβασης, όταν, για διάφορους λόγους, η σύμβαση δεν μπορεί να εκτελεσθεί με την αρχική της μορφή. Όπως προαναφέρθηκε ήδη, με πάγια νομολογία επί της παλαιότερης νομοθεσίας – πριν την εφαρμογή του Ν 2372/1996, οπότε δεν υπογραφόταν Συμπληρωματική Σύμβαση – (βλέπ. ΣτΕ 7μ. 472/1992, 1674/1997, 619/2003 κ.λ.π.), οι ΣΠ και τα ΠΚΤΜΝΕ που τους συνόδευαν θεωρούνταν ως αυτοδικαίως εγκεκριμένοι, μετά την πάροδο άπρακτης προθεσμίας τριών (3) μηνών από την υποβολή τους προς έγκριση, εκ μέρους της Δ.Υ. προς την Π.Α. (σύμφωνα με τη νομολογία, η ερμηνεία αυτή λάμβανε υπόψη την ανάγκη έγκαιρης εκκαθάρισης και παγίωσης των συμβατικών σχέσεων μεταξύ εργοδότη και αναδόχου⁴³, που επέτρεπε την έγκαιρη εκτέλεση των έργων).

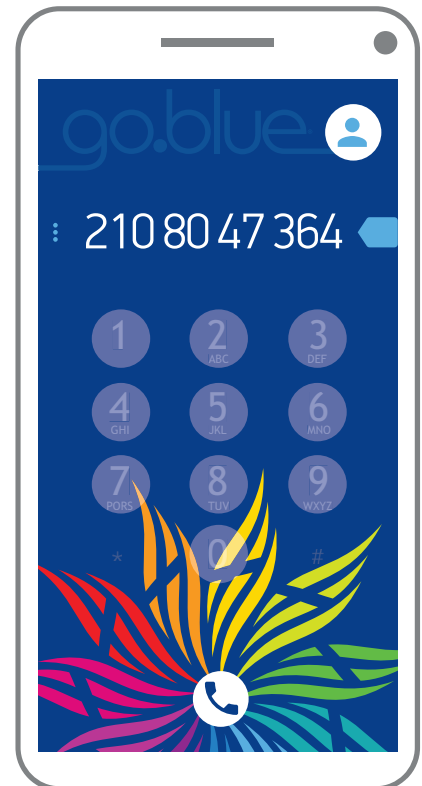
Μετά την θέση σε ισχύ του Ν 2372/1996, με τις διατάξεις του οποίου τροποποιήθηκε η παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν 1418/1984, δεν γίνεται δεκτή από τη νομολογία η αυτοδίκαιη έγκριση των ΑΠΕ⁴⁴.

83. Το όριο του 50% της αρχικής συμβατικής δαπάνης

Στις ευρωπαϊκές Οδηγίες για τις δημόσιες

συμβάσεις, όπως και στις διατάξεις που τις ενσωματώνουν στο εθνικό δίκαιο, υφίσταται απόλυτη απαγόρευση σύναψης συμπληρωματικών συμβάσεων, που η αξία τους συνολικά υπερβαίνει το 50% της αρχικής συμβατικής δαπάνης⁴⁵. Στην αρχική συμβατική δαπάνη συμπεριλαμβάνεται το κονδύλι των απροβλεπτών⁴⁶, όχι όμως και τα ποσά της αναθεώρησης των τιμών ή οποιαδήποτε μεταγενέστερη τροποποίηση της δαπάνης ή οποιαδήποτε αποζημίωση (όπως λ.χ. η αποζημίωση για θετικές ζημιές του αναδόχου λόγω αθέτησης συμβατικής υποχρέωσης του εργοδότη, κατά το άρθρο 36 παρ. 11 ΚΔΕ ή λόγω ανωτέρας βίας, κατά το άρθρο 58 ΚΔΕ)⁴⁷.

Παρότι όμως δεν επιτρέπεται η σύναψη Σ.Σ. με υπέρβαση του ορίου του 50%, κάποιες φορές συμβαίνει, κατά την εκτέλεση του έργου, να υπερβαίνει ο ανάδοχος το όριο αυτό, οπότε, κατά τον έλεγχο του λογαριασμού πληρωμής των επιπλέον εργασιών περικρίσσεται, συνήθως, είτε από την Δ.Υ., είτε από τις ελέγχουσες υπηρεσίες (την Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου ή τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου) το επιπλέον του 50% ποσό και ο ανάδοχος είναι πλέον αναγκασμένος να προσφύγει στα δικαστήρια για να αναγνωριστεί η απαίτησή του για την πληρωμή του επιπλέον ποσού. Στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με τη νομολογία του ΣτΕ (και μετά από αμφισβητούμενες στα δικαστήρια ουσιές⁴⁸), ο ανάδοχος δεν δικαιούται, κατά κανόνα, αμοιβής ή αποζημίωσης για τις εργασίες αυτές, και μόνο κατ' εξαίρεση, αν αποδεικνύεται ότι τις εκτέλεσε συμμορφούμενος σε έγγραφες εντολές της υπηρεσίας, δικαιούται αμοιβής⁴⁹.

Σ.ΕΠ.Ι.Ε

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΙΚΡΙΩΜΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ο Σύνδεσμος Επαγγελματιών Ικριωμάτων Ελλάδος (Σ.ΕΠ.Ι.Ε) λειτουργεί υπό τη νομική μορφή του σωματείου – πρωτοβάθμιας επαγγελματικής οργάνωσης του ν. 1712/1987 και ιδρύθηκε το έτος 2011, από επαγγελματίες που εκπροσωπούν ελληνικές εταιρείες και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της παραγωγής, εγκατάστασης και εισαγωγής ικριωμάτων.

Σκοπός του Συνδέσμου, μεταξύ άλλων, όπως αυτός αποτυπώνεται στο καταστατικό του, είναι:

- η καταπολέμηση, αποτροπή και, ει δυνατόν, η εξάλειψη των παραβατικών φαινομένων στον επαγγελματικό κλάδο των παραγωγών - εγκαταστατών - εισαγωγέων ικριωμάτων, είτε αυτά αναφέρονται στα παραγόμενα και διακινούμενα από τον κλάδο προϊόντα, είτε στις υπηρεσίες εγκατάστασης των προϊόντων αυτών,
- η συγκέντρωση, καταγραφή και κωδικοποίηση των διατάξεων που διέπουν τη σύννομη άσκηση του επαγγέλματος, η επεξεργασία, διαμόρφωση, εφαρμογή και επίβλεψη τήρησης ενός ορθού και κοινά αποδεκτού κώδικα επαγγελματικής τέχνης και τεχνικής,
- η μέριμνα για τη βελτίωση και τη διασφάλιση επιβίωσης και ανάπτυξης του κλάδου των επαγγελματιών ικριωμάτων,
- η διαμόρφωση και προώθηση ενός υγιούς πλαισίου αγοράς στον κλάδο,
- η δημιουργία, κατοχύρωση και προώθηση της χρήσης νέων προτύπων, τεχνικών, μεθόδων και πρακτικών που αφορούν τον κλάδο, με σκοπό την προαγωγή της τέχνης και της ασφάλειας τόσο των επαγγελματιών και των εργαζομένων στον κλάδο, όσο και των τρίτων.

Στην προσπάθειά μας αυτή χρειάζεται η συμβολή όλων των κλάδων που δραστηριοποιούνται στον χώρο της οικοδομής.

Προς διευκόλυνσή σας, ο Σύνδεσμός μας δημιούργησε το έντυπο **“Ελάχιστες απαιτήσεις για την ορθή τοποθέτηση ικριωμάτων”** (θα το βρείτε στην ιστοσελίδα μας **www.sepie.gr**), στο οποίο επισημαίνονται τα βασικά στοιχεία που πρέπει να έχει μια σωστά τοποθετημένη σκαλωσιά.

Ο Σύνδεσμος μας παραμένει στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε απορία ή ερώτημά σας.

Με εκτίμηση,
εκ του Διοικητικού Συμβουλίου

Αγ. Δημητρίου 3, Τ.Κ. 144 52 - Μεταμόρφωση
Τηλέφωνο: 210 2828992 • Fax: 210 2828982
Ηλεκτρονική Διεύθυνση: **info@sepie.gr** Ιστοσελίδα: **www.sepie.gr**
Facebook: Σ.ΕΠ.Ι.Ε. Σύνδεσμος
Twitter: Σ.ΕΠ.Ι.Ε. / @sepie_gr

go.blue®

δίνουμε λύσεις

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Λογότυπο

Έντυπο

Κάρτα

Κατάλογος

Folder

Ημερολόγιο

Αφίσα

Roll up

Stand

Mobile application

3D

Εκτύπωση σε ύφασμα

Επιχειρηματικό δώρο

...και όχι μόνο

www.gobluehellas.org

210 80 47 364

1. ΑΓΡΙΝΙΟΥ	T 26410 27456 F: 2641027420	Πάνου Σούλου 11 301 00	ΑΓΡΙΝΙΟ	info@sedeag.gr
2. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	T 27510-69120 & F:24515	B. Γεωργίου 8 212 00	ΑΡΓΟΣ	
3. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	T & F: 2710-239133	Πλ. Αγ. Δημητρίου 15 221 00	ΤΡΙΠΟΛΗ	
4. ΑΡΤΑΣ	T: 26810-21027, F: 26605	Γώγου Μπάκοφα & Καραολή 471 00	ΑΡΤΑ	an.papab@gmail.com
5. ΒΟΙΩΤΙΑΣ	T: 22610-22382, F: 27685	Δημ. Ανδρεαδάκη 46 321 00	ΛΕΙΒΑΔΙΑ	
6. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	T: 24620-87644, F: 87643	Εργατικής Πρωτομαγιάς 1 511 00	ΓΡΕΒΕΝΑ	
7. ΔΡΑΜΑΣ	T: 25210-21780, F: 25506	Επικούρου 2 661 00	ΔΡΑΜΑ	ergolip@gmail.com
8. Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	T & F: 24610-39568	Μηουσίου & Εστίας 3 501 00	ΚΟΖΑΝΗ	synd-ergdm@ath.forthnet.gr
9. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	T: 22410-26363, F: 36117	Εθν. Μακαρίου 45 851 00	ΡΟΔΟΣ	galkonstantina@yahoo.gr
10. ΕΒΡΟΥ	T: 25510-25141, F: 32298	Δικαστηρίων 36 & Κανάρη 681 00	ΑΛΕΞ/ΛΗ	sedeevrou@gmail.com
11. ΕΥΒΟΙΑΣ	T: 22210-21578, F: 60374	Αντωνίου Δούνα 1 341 00	ΧΑΛΚΙΔΑ	
12. ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	T: 22370-22440, F: 80294	Καραϊσκάκη 4 361 00	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ	
13. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	T: 26950-48163, F: 41463	Φιλιτά 30 291 00	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	
14. ΗΛΕΙΑΣ	T: 26210-24992, F:24993	Μανωλοπούλου 53 271 00	ΠΥΡΓΟΣ	info@enerdomi.gr
15. ΗΜΑΘΙΑΣ	T: 23310-21060 F: 21950	Ιεραρχών 1 591 00	ΒΕΡΟΙΑ	
16. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	T: 2810-222460 F: 281101	Ρούσου Χούδρου 4 (3ος) 712 01	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	spedeh@otenet.gr
17. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ & Κ. ΜΑΚ/ΝΙΑΣ	T: 2310-27723, 277656 F: 230914	Αριστοτέλους 14 546 23	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	info@spedeth.gr
18. ΘΡΑΚΗΣ	T: 25310-26942, F:29165	Αγχιάρου 1-3-5 691 00	ΚΟΜΟΤΗΝΗ	sedethrakis@gmail.com
19. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	T: 26510-21482, F: 23678	N. Ζέρβα 4-6 453 32	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	
20. ΚΑΒΑΛΑΣ	T: 2510-222827 & F	Κασσάνδρου 1 654 03	ΚΑΒΑΛΑ	synergk@otenet.gr
21. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	T & F: 24410-76947	Καζαμπάκα 4 431 00	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	tee_karditsa@tee.gr
22. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	T: 24670-29858 & F	Αθ. Διάκου 7 521 00	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	info@spedekas.gr
23. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	T: 26610-40986, F: 25180	Ταγμ.Καμάρη 22 491 00	ΚΑΡΤΕΡΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	
24. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	T: 26710-28747 & F:	Λ. Βεργωτή 14 281 00	ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ	
25. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	T: 27410-26491, F: 73577	Κροκιά 73 201 00	ΚΟΡΙΝΘΟΣ	sedekorin@gmail.com
26.ΚΥΚΛΑΔΩΝ	T: 22810-83615, F: 86562	Ακτή Π. Ράλλη & Άνδρου 1 841 00	ΣΥΡΟΣ	
27. ΛΑΚΩΝΙΑΣ	T: 27310-23606, F: 29776	Ευαγγελιστρίας 45 231 00	ΣΠΑΡΤΗ	dpapadako@tee.gr
28. ΛΑΡΙΣΑΣ	T: 2410-535566 & F:535158	Καθηθέας 7 & Τζαβέλλα 412 22	ΛΑΡΙΣΑ	sedelar@tee.gr
29. ΛΑΣΙΘΙΟΥ	T: 28410-82855 & F	Λασιθίου 35 721 00	ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	lioud@agn.forthnet.gr
30. ΛΕΣΒΟΥ	T: 22510-25159, F: 20136	Οθολυμίου Γυμν. 1 811 00	ΜΥΤΙΛΗΝΗ	bapsokard@gmail.com
31. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	T: 24280-76803 & F	Κοραή 65 382 21	ΒΟΛΟΣ	
32. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	T: 26310-55400, F: 26310-55404	Ναυπάκτου 4 302 00	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ	sede.mesologjounafpaktou@gmail.com
33. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	T: 27210-28145 & F:86973	Κ. Γεωργούλη 12 241 00	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	
34. ΞΑΝΘΗΣ	T: 25410-62789 & F	Βενιζέλου 84 671 00	ΞΑΝΘΗ	stavros@zouridis.com
35. ΠΑΤΡΩΝ	T: 2610-276813, F:620080	Κανακάρη 101 262 21	ΠΑΤΡΑ	info@spep.gr
36. ΠΕΛΛΑΣ	T: 23810-26681, F: 26681	Φιλήνου 26 582 00	ΕΔΕΣΣΑ	npella@tee.gr
37. ΠΙΕΡΙΑΣ	T: 23510-23833, F: 23813	Αγ. Λαύρας 26 601 00	ΚΑΤΕΡΙΝΗ	spedepierias@gmail.com
38. ΠΡΕΒΕΖΑΣ - ΛΕΥΚΑΔΑΣ	T: 26820-22767, F:26927	4ο χλμ. Ε.Ο. Πρ. - Ιωαννίνων 481 00	ΠΡΕΒΕΖΑ	
49. ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ	T: 210-3821731, F:3823402	Εμμ. Μπενάκη 18 106 78	ΑΘΗΝΑ	spedep@tee.gr
40. ΡΕΘΥΜΝΗΣ	T: 28310-52355 & fax	Κουντουριώτου 140 741 00	ΡΕΘΥΜΝΟ	sedenret@otenet.gr
41. ΣΕΡΡΩΝ	T: 23210-66661, T & F: 22172	Υψηλάντη 1 621 23	ΣΕΡΡΕΣ	sedeserron@gmail.com
42. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	T 24310 70855 & F: 24310-79330	Καποδοστρίου 28 421 00	ΤΡΙΚΑΛΑ	
43. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	T: 22310-24656 & F	Σωκράτους 8 351 00	ΛΑΜΙΑ	sedelamia@gmail.com
44. ΦΛΩΡΙΝΑΣ	T: 23850-45261, F: 23850-44060	33ου Συντάγματος Πεζικού 12 531 00	ΦΛΩΡΙΝΑ	evage@tee.gr
45. ΦΩΚΙΔΑΣ	T: 22650-22162, F: 22644	Ι. Πιδογιάννου 18, Άμφισσα 331 00	ΦΩΚΙΔΑ	
46. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	T: 23710-24456, F: 23800-21162	Κων/νόθεως 5 631 00	ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ	vlahosgiorgos@gmail.com
47. ΧΑΝΙΩΝ	T& fax: 28210-46546	Νεάρχου 23 (Κτίριο ΤΕΕ ΤΔΚ) 731 34	ΧΑΝΙΑ	sedechan@yahoo.gr
48. ΧΙΟΥ	T: 22710-41724, F: 41411 - 20003	Δημογεροντίας 18 821 00	ΧΙΟΣ	

- Προστασία Μεταλλικών Κατασκευών
- Υδροβολές - Αμμοβολές
- Οικοδομικές Βαφές - Βαφές Πυροπροστασίας
- Εποξειδικά Δάπεδα
- Εμπορία - Πώληση υλικών παθητικής πυροπροστασίας (Πυράντοχο, Βερμικουλίτης)
- Εφαρμογές Fireproofing (Διυλιστηρικά)
- Βαφές Antigraffiti
- Μονώσεις - Στεγανώσεις Ταρατσών
- Θερμομόνωση Κτιρίων
- Κατασκευή Βιομηχανικών Δαπέδων
- Ανακαινίσεις / Διαμορφώσεις Χώρων
- Εγκαταστάσεις Η/Μ
- Μεταλλικές Κατασκευές
- Ασφαλτοστρώσεις για περιβάλλον χώρους
- Μελέτες Κατασκευών

new steel protection

www.newsteelprotection.com

Η εταιρεία μας αναλαμβάνει το **inspection** δίνοντας τελική πιστοποίηση κατόπιν ελέγχου στην παθητική πυροπροστασία μεταλλικών κτιρίων (σε εφαρμογή θερμοδιογκούμενης βαφής και σε βερμικουλίτη. Αναλαμβάνοντας όλες τις απαραίτητες και νόμιμες διαδικασίες όπως είναι ο έλεγχος των εγγράφων του εκάστοτε προτεινόμενου συστήματος παθητικής, έλεγχος μελέτης σύμφωνα με τα πιστοποιητικά του υλικού και επιθεώρηση επί τόπου της τοποθέτησης του προτεινόμενου συστήματος είτε στο χώρο του εργοταξίου, είτε στο χώρο του εργοστασίου.

NEW STEEL PROTECTION
ΝΙΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΧΗΜΙΚΟΣ - ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΟΣ
ΤΗΛ.- FAX. 210 48 34 558
ΚΙΝΗΤΟ 6932 2782 95

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΠΟΥ ΔΙΝΕΙ ΑΞΙΑ

Η KRAFT PAINTS επενδύει στον οικοδομικό κλάδο εδώ και δεκαετίες και έχει πλέον ταυτιστεί με την εξέλιξη και την καινοτομία. Έχοντας υλοποιήσει με επιτυχία πληθώρα έργων πανελλαδικά συνεχίζει να εστιάζει και εξειδικεύεται σε λύσεις δόμησης, ανακαίνισης, διακόσμησης και εξοικονόμησης ενέργειας για το σπίτι, την επιχείρηση, το ξενοδοχείο και τον κλάδο εστίασης (HO.RE.CA), με:

- Σύστημα Εξωτερικής Θερμομόνωσης με 92 πιστοποιημένους συνδυασμούς υλικών (ETA 10/0122 βάσει ευρωπαϊκού προτύπου ETAG 004)
- Ενεργειακά Επιχρίσματα ClimaComfort Stucco
- Κοκκομετρίες από 0,4 ως 2,5mm
- Υγρομόνωση με αξιόπιστες λύσεις στεγάνωσης (επαλειφόμενα, τσιμεντοειδή)
- Επισκευή & Αντιρρηγματική Προστασία
- Προστασία Επιφανειών
- Οικολογικά & Ενεργειακά χρώματα
- Πιστοποιημένα καινοτόμα χρώματα Εσωτερικής & Εξωτερικής Τοιχοποιίας
- Βεντάλιες σχεδιασμένες από εξειδικευμένους στο χρώμα διακοσμητές & αρχιτέκτονες
- Βεντάλια με μετρημένη ανακλαστικότητα υπέρυθρου φάσματος φωτός από ΕΜΠ (TSR)

Η KRAFT PAINTS ενισχύει τα έργα και υποστηρίζει τον Αρχιτέκτονα, τους Διακοσμητές, τα Μελετητικά Γραφεία, τις Τεχνικές εταιρίες και τον Τουριστικό κλάδο ως συνεργαζόμενο μέλος του ΣΕΤΕ.

Ενεργειακά οφέλη & ολιστική προσέγγιση στην αισθητική ανάπλαση.

- Υποστήριξη διαμόρφωσης, αναβάθμισης, εξοικονόμησης ενέργειας και χρημάτων καθώς και μείωσης κόστους συντήρησης των κτηριακών υποδομών.
- Υποστήριξη της μελέτης και της κατασκευής του έργου.
- Δυνατότητα προκοστολόγησης έργων.
- Τεχνικά θέματα προδιαγραφών και εφαρμογής.
- Δυνατότητα επίσκεψης στο έργο, επίλυση προβλημάτων, υποστήριξη εφαρμογής υλικών.
- Επίλυση προβλημάτων προστασίας επιφανειών βάσει αναγκών έργου με: Προϊόντα πισίνας, εποξειδικά δαπέδων, δαπέδων αθλητικών εγκαταστάσεων, διαγράμμισης, οδοποιίας, ξύλου, μετάλλου κ.α.
- Υποστήριξη σε ειδικά θέματα αποχρώσεων του έργου - color matching και ειδικά επιλεγμένες αποχρώσεις με υψηλή αντοχή στις καιρικές συνθήκες.
- Πρωτοποριακό σύστημα χρωματισμού KRAFT INSPIRED COLOR® με νέας τεχνολογίας χρωστικά, εξαιρετικά υψηλών αντοχών.

We help you focus on your plan

Σύγχρονες & ολοκληρωμένες λύσεις Ανακαίνισης & Ενεργειακής Αναβάθμισης

Το τμήμα Έργων και Ξενοδοχειακής υποστήριξης, με έμπειρους μηχανικούς και τεχνικούς, είναι στη διάθεσή σας για κάθε πληροφορία και υποστήριξη!

☎ 800 111 7700

✉ www.kraftpaints.gr / www.bioclima.gr

f t y KraftPaintsGreece

ETA EOTA CE

